

BUDAPEST

XIII. KERÜLET

BUDAPEST FŐVÁROS XIII. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

véglegesített dokumentáció jóváhagyásra

FELÜLVIZSGÁLAT 1.0

2020. szeptember

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

SZERZŐK

VÁROSRENDEZÉS ÉS AHHOZ KAPCSOLÓDÓ ZÖLD ÉS MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA		URBAN-LIS STÚDIÓ KFT.
Liskay Krisztina	vezető településtervező okleveles építészmérnök	TT/1 01 – 1455
Vásárhelyi Kinga	okleveles építészmérnök városépítési-városgazdálkodási szakmérnök	TT 01 – 3723
Szczuka Levente	okleveles településmérnök, okleveles tervező építészmérnök	TT 01 – 6111
Tarr-Sipos Zsuzsa	okleveles településmérnök	TT 13 – 1481
Fintha Mátyás	okleveles településmérnök	
Krébesz András	GIS	
TÁRSADALOM ÉS GAZDASÁG		ECRS Magyarország Kft.
Bedőcs Bernadett	okleveles geográfus	
Karácsony Krisztián	okleveles geográfus	
SZEGREGÁCIÓ		MILÁNGÓ BT.
Bernáth Péter	antiszegregációs szakértő	

A jelen dokumentum megalapozó vizsgálat fejezeteiben felhasználásra kerültek a korábbi KÉSZ Megalapozó vizsgálat egyes munkarészei, melyek szerzője a városrendezés tekintetében az Urban-Lis Stúdió Kft. volt, a közlekedés, közmű és zöldfelületek vonatkozásában a BFVT Kft. volt 2015-2016-ban.

Az ITS 2016-ban elfogadott dokumentumát a Városkutatás Kft és Mobilissimus Kft. készítette 2016-ban, beleértve annak megalapozó vizsgálatát is, mely a városrendezés, a közlekedés, a közmű és a zöldfelületek vonatkozásában a Kerületi Építési Szabályzat fenti Megalapozó vizsgálata felhasználásával készült.

A térképeket és ábrákat – ahol „saját térkép”, „saját ábra” került feltüntetésre – saját adatbázis alapján az Urban-Lis Stúdió Kft. készítette 2020-ban, a korábbi vizsgálati térképek 2020 évi aktualizálása alapján.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	6
ITS KÉSZÍTÉS HÁTTERE ÉS SZERKEZETE	6
AZ ITS MÓDSZERTANA	10
ELŐZMÉNYEK	11
A MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT EREDMÉNYEI	11
ÖSSZEFOGLALÓ SWOT ANALÍZIS	12
FEJLESZTÉSI KIHÍVÁSOK ÖSSZEFOGLALÁSA	17
LENDÜLETBEN 2.0	20
HOSSZÚ TÁVÚ FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ	22
KERÜLETI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT (KÉSZ)	24
ANGYALZÖLD 3.0 STRATÉGIA ÉS PROGRAM	25
KLÍMASTRATÉGIA	26
INTELLIGENS KERÜLET KONCEPCIÓ	27
SMART 13 AKCIÓTERV	28
1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	31
1.1. A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	31
1.1.1. HORIZONTÁLIS CÉLOK	34
1.1.2. STARTÉGIAI CÉLOK	38
1.2. A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	45
1.3. A STRATÉGIAI CÉLOKHOZ KAPCSOLÓDÓ BEAVATKOZÁSOK	47
2. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ TERÜLETEI BEAVATKOZÁSOK	58
2.1. AKCIÓTERÜLETEK	58
2.1.1. GÖNCZ ÁRPÁD VÁROSKÖZPONT FEJLESZTÉSE AKCIÓTERÜLET	59
2.1.2. MARINA-PART AKCIÓTERÜLET	62
2.1.3. SZABOLCS UTCA – VÁGÁNY UTCA AKCIÓTERÜLET	65
2.1.4. KASSÁK LAJOS UTCAI AKCIÓTERÜLET	68
2.1.5. ÚJPESTI-ÖBÖL MENTI AKCIÓTERÜLET	70
2.1.6. ESZTERGOMI ÚT – CSERHALOM UTCA ÉS A VÁCI ÚT KÖZÖTTI BARNAMEZŐS AKCIÓTERÜLET	72
2.1.7. KELETI VEGYES BEÉPÍTÉSŰ AKCIÓTERÜLET	76
2.2. HÁLÓZATOS PROJEKTEK	79
2.2.1. A DUNA – RÁKOS-PATAK – NÉPSZIGET ÖKOLÓGIAI FOLYOSÓ HÁLÓZATOS PROJEKT	80
2.2.2. A LAKÓTELEP ÁLLOMÁNY KOMPLEX REHABILITÁCIÓJA HÁLÓZATOS PROJEKT	83
2.2.3. FŐVÁROSI JELENTŐSÉGŰ IRODATENGELY HÁLÓZATOS PROJEKT	86
2.2.4. BARNAMEZŐS TERÜLETEK FEJLESZTÉSE HÁLÓZATOS PROJEKT	89
2.3. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI AKCIÓK ÖSSZEHANGOLT RENDSZERE	95
2.3.1. ÜTEMEZÉS	95
2.3.2. FINANSZÍROZÁS	97

3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	100
3.1. LEROMLOTT LAKÓTERÜLETEK VÁROSSZERKEZETI ELHELYEZKEDÉSE ÉS HELYZETELEMZÉSE	100
3.2. ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM	104
3.2.1. LAKHATÁSSAL KAPCSOLATOS PROGRAMOK	104
4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	110
4.1. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	111
4.1.1. MAGASABB SZINTŰ TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK	111
4.1.2. KERÜLETI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK	113
4.2. A STRATÉGIA BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	115
5. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK KOCKÁZATAI ÉS AZOK KEZELÉSE	117
6. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMONKÖVETÉSE	119
6.1. AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI	120
6.2. TELEPÜLÉS KÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	123
6.3. MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA ÉS INDIKÁTOROK	123
6.3.1. A MONITORING RENDSZER FELADATA ÉS MÓDSZERTANA	123
6.3.2. PARTNERSÉG A MONITORING TEVÉKENYSÉG SORÁN	124
6.3.3. INDIKÁTORRENDSZER	126

BEVEZETÉS

ITS KÉSZÍTÉS HÁTTERE ÉS SZERKEZETE

Az Integrált településfejlesztési stratégia (ITS) célja, hogy integrált, területeken és a szakágakon átívelő szemlélet mentén, egy középtávú fejlesztési időszakra kijelölje a kerület fejlesztési elképzeléseit. A kerület középtávú városfejlesztési tevékenységeinek stratégiai rendszerbe foglalását számos szempont indokolja.

Egyrészt a kerület mind területi, mind ágazati szempontból meghatározó és jellemzően friss vagy folyamatosan frissített tervezési dokumentumokkal rendelkezik ezért szükség van ezek összefogására, a későbbi ágazati fejlesztési irányok egységes szemléletű megalapozására. Másrészt, a kerület jelentős területi kitekintéssel rendelkező, több alkalommal felülvizsgált stratégiai dokumentumai (Integrált Városfejlesztési Stratégia IVS – 2008., Integrált Településfejlesztési Stratégia 2016.) megalkotása óta számos fejlesztés megvalósult, területek átalakultak, jelentősen megváltozott a gazdasági és fejlesztési környezet, s ennek világméretű trendjei az országba, a fővárosba és közvetetten a XIII. kerületbe is begyűrűztek. A kihívások is újak, melyekkel lépést kell tartani, mindemellett jogszabály írja elő időszakonkénti felülvizsgálatukat.

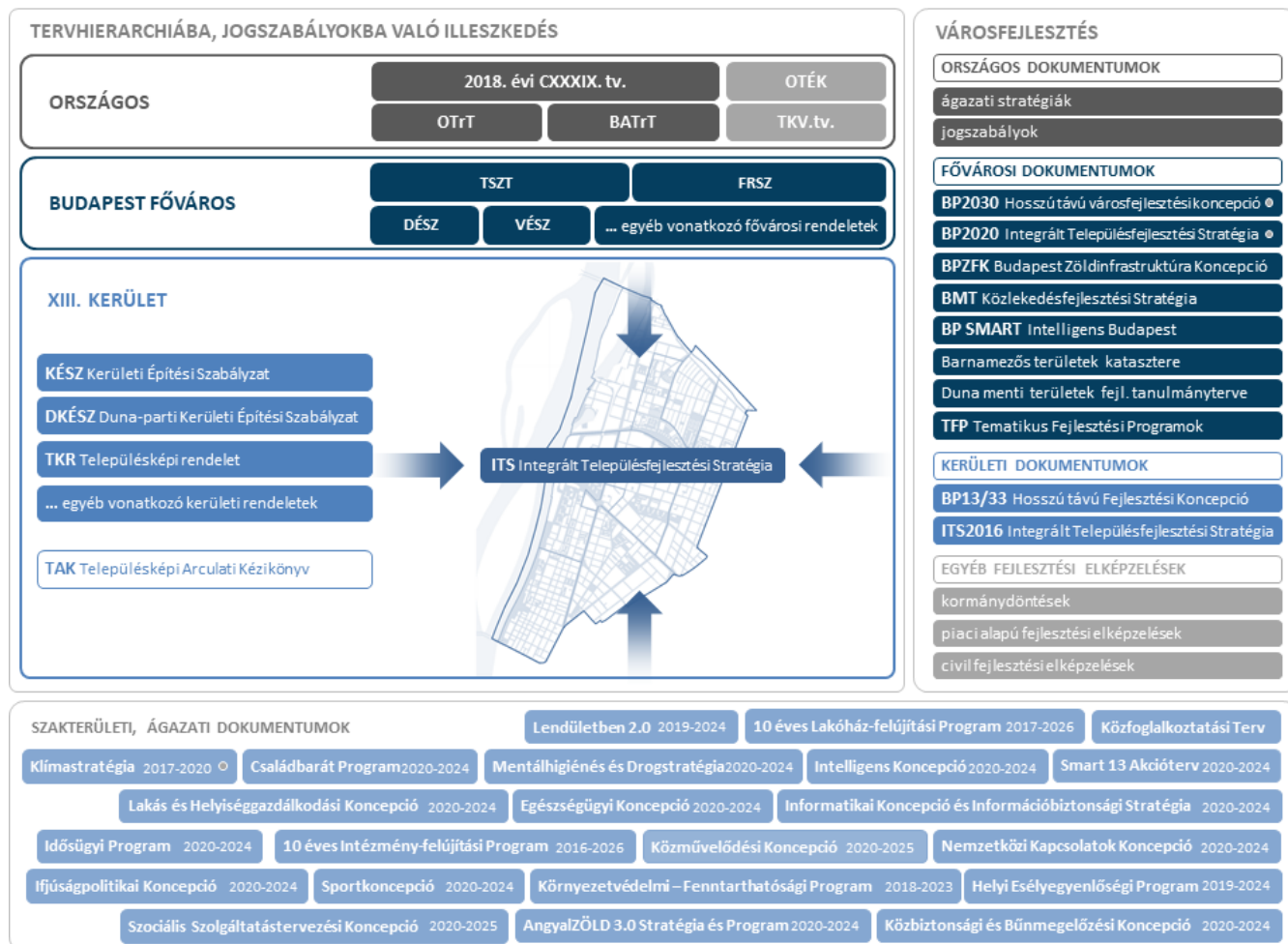
A stratégia összhangban kell, hogy legyen mind a fővárosi, mind a kerületi településfejlesztési koncepcióval, a fővárosi településfejlesztési stratégiával és a fővárosi településszerkezeti tervvel. Ezek időközbeni változásait is le kell, hogy kövesse a felülvizsgált ITS. Az önkormányzat a jogszabály alapján a négyévenkénti áttekintés alapján dönthet arról, hogy továbbra is a korábbi ITS-t alkalmazza, vagy módosítja azt, vagy alapvetően újat készít. Jelen stratégia a 2016-ban elfogadott ITS felülvizsgálataként annak módosítása.

Az ITS területi és ágazati szempontból is integrált megközelítést alkalmaz: területi spektruma túlmutat az adminisztratív kerülethatárokon, szellemisége felülemelkedik az ágazati kötöttségeken. Alapját a fent leírt fővárosi tervdokumentumokon és a településfejlesztési koncepción túl a kerület további településfejlesztési, településrendezési dokumentumai, valamint az elfogadott, vagy készítés alatt álló szakági koncepciók, programok adják.

Egyik legfontosabb ilyen dokumentum a kerület Hosszú Távú Fejlesztési Koncepciója (2033 - Budapest XIII. kerület Hosszú Távú Fejlesztési Koncepció), ami 2033-ig fogalmazza meg a kerület jövőképét és céljait koncepcionális, iránymutató jelleggel.

2016-ban az ITS a kerületi építési szabályzattal párhuzamosan készült, mely a 2016-os elfogadása óta immáron 4 ízben került módosításra. A KÉSZ alátámasztó fejezete településrendezési tematikája alapján szintén jelentős muníciót adott az ITS akkori kidolgozásához. Számos eleme továbbra is érvényes, így az ITS felülvizsgálata továbbra is támaszkodik rá.

Az ITS viszonyát a különböző kerületi és fővárosi fejlesztési, rendezési és szakterületi koncepciókhoz illetve tervekhez a következő ábra mutatja be:

* a dokumentum megújítása / felülvizsgálata / aktualizálása folyamatban van

A kerület fejlesztési és rendezési dokumentumainak összefüggő rendszere
forrás: saját ábra

integrált megközelítés

Bár a rendelkezésre álló kerületi dokumentumok részletes kidolgozottsággal tartalmazzák a fejlesztés legfontosabb irányvonalait, az ITS számos ponton hozzá tud tenni a meglévő stratégiákhoz és programokhoz. A Stratégia egyik újszerűsége, hogy a területi kitekintése révén olyan elemekre is felhívja a figyelmet, amelyek területi vagy funkcionális értelemben túlmutatnak az eddigi dokumentumokon. Ez nem azt jelenti, hogy feladatban vagy hatáskörben megnő a kerület felelőssége, sokkal inkább abban segít, hogy az integrált megközelítés révén a kerület jobban tudja pozicionálni magát a fejlesztések, projektcsomagok megvalósítása és az ahhoz szükséges érdekérvényesítés során.

összhang megteremtése

Alapvető tervezési kihívás, hogy az ITS-nek egyszerre kell előre mutatónak, beavatkozási irányokat lefektetőnek és ugyanakkor rugalmasnak, az új törekvések befogadására alkalmasnak lennie. Minden ágazatnak, és minden tématerületnek vannak jogos igényei, amennyiben azonban nem jelölődnek ki preferenciák és hangsúlyok, akkor nagy a veszélye annak, hogy a források szétaprózódnak, és nem képesek kritikus mértékű hatást kifejteni. A stratégiai tervezés és megvalósítás során össze kell hangolni az épületbe/infrastruktúrába történő beruházásokat a társadalmi kérdésekkel.

cél, eszköz Az ITS középtávon jelöli ki

- az elérendő fejlesztési *célokat*, valamint
- az integrált megvalósításukat szolgáló *beavatkozások körét* és azok *eszközeit*.

Az ITS célja, hogy a stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő az elkövetkező 5-7 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét. A tervezési munka, a stratégia akkor tekintendő eredményesnek, ha hozzájárul ahhoz, hogy a kerület összességében a lehető legnagyobb mértékben használja ki fejlődési potenciálját az elkövetkező időszakban.

partnerség Az ITS akkor tudja betölteni elsődlegesen a szerepét, ha a különböző kerületi szereplők közti kommunikáció eszközévé is tud válni, s így céljai és projektjei széles körű támogatást élveznek a kerület társadalmi és gazdasági szereplőinek körében. Az ITS integráló szerepe révén törekszik azt a már működő modellt erősíteni, hogy a kerületben folyó egyes fejlesztési tevékenységek – függetlenül azok finanszírozóitól, illetve tulajdonosaitól - egymással térben és időben összehangoltan valósuljanak meg, szinergiát teremtve az egyes elemek között. Ennek érdekében továbbra is aktív és nyitott kommunikációra és együttműködésre van szükség az érintett köz-, magán- és civil szereplők között mind a tervezés, mind pedig a megvalósítás időszakában és a partnerség jegyében.

jogszabályi és gazdasági környezet Az ITS elkészítéséhez a szabályozási környezet következő változása biztosítja a háttérrel:

- A 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint az egyes településrendezési sajátos jogintézményekről, megváltozott jogszabályi háttérrel ad a településfejlesztés és a településrendezés terén. Ezen feltételeket figyelembe véve, és a jogszabályi háttérhez alkalmazkodva készül a jelen dokumentum.
- A 2016 óta az ITS vonatkozásában a legfontosabb változás, hogy azt már az okos város módszertan figyelembe vételével kell elkészíteni. A XIII. kerület önkormányzata 2019-ben fogadta el az Intelligens Kerület Koncepciót (Smart City Koncepció), 2020-ban ennek részletes stratégiai szintű dokumentumát a SMART13 Akciótervet. A két dokumentum az ITS-sel együtt a településfejlesztés stratégiai és operatív szintű, ágazatközi szemlélettel megvalósuló okos fejlesztésének dokumentumait képezi.
- 2021-2027 közötti uniós költségvetési ciklus tervezése jelenleg folyamatban van. A hazai operatív programok előkészítését az Innovációs és Technológiai Minisztérium végzi, de ezek társadalmi vitára még nem kerülhettek. A bizonytalanságok mellett is látható, hogy az uniós kiemelt figyelmet fordít majd az innovációra, a klímaváltozás kezelésére, digitalizációra. Ezeken a területeken jelentős lesz a közvetlen uniós programokon keresztül történő finanszírozás is. Budapest és Pest megye regionális kettéválásával a főváros támogatásokat meghatározó makrogazdasági mutatói még kedvezőbbek, így valószínűsíthető, hogy a Budapest számára elérhető források további szűkülésével kell számolni. Az ITS kialakítását követően szükség van a finanszírozási lehetőségek nyomon követésére, a

fővárosi érdekérvényesítésben való együttműködésre, de alapvetően a stratégia - a Lendületben 2.0 ciklusprogramra építve – a kerület kiszámítható gazdálkodási hátterére épít.

- A fejlesztéspolitikai környezet változásai, új országos és fővárosi fejlesztéspolitikai dokumentumok, új törvényi szinten elfogadott területrendezési terv lépett hatályba és abból következő fővárosi településszerkezeti terv módosítás, illetve rendezési szabályzat módosítás jóváhagyására kerül sor.
- A közigazgatási rendszer több ütemű átalakítása miatt megváltozott az önkormányzati és állami feladatellátás rendszere, amelyekhez a kerületnek igazodnia kell. Új fejlemény ebben, hogy a kerületi önkormányzatok építéshatósági jogköreit 2020. március 1-től a kormányhivatalok vették át. Ennek kereteit az ITS figyelembe veszi.

Az ITS felépítése úgy lett kialakítva, hogy a döntéshozók és egyéb kerületi szereplők könnyen áttekinthessék a főbb fejlesztési irányvonalakat és a hozzájuk kapcsolódó beavatkozásokat. Ennek alapján:

1. először áttekintésre kerülnek a Stratégia készítésének legfontosabb módszertani megfontolásai
2. az előzmények összefoglalása bemutatja a Megalapozó munkarész legfontosabb eredményeit, illetve kiemeli 6 meghatározó kerületi dokumentum
 - a Hosszú távú Fejlesztési Konceptió,
 - a Kerületi Építési Szabályzat (KÉSZ),
 - az Angyalzöld Stratégia és Program 3.0
 - az Intelligens Kerület Konceptió,
 - SMART13 Akcióterv, valamint
 - a Lendületben 2.0 önkormányzati programstratégiát is befolyásoló javaslatait, előírásait;
3. a középtávú célokat kifejtő rész először bemutatja a célrendszert, majd az egyes célokhoz tartozó beavatkozásokat. Utána kifejti az akcióterületi és hálózatos projekteket, végezetül pedig bemutatja ezek ütemezését és lehetséges finanszírozási módjait;
4. ezt követi az antiszegregációs program, ami a 2011. évi népszámlálási adatok alapján megállapított három szegregátum és öt szegregációval veszélyeztetett területtel, illetve a szegregáció oldásának, megelőzésének eszközeivel foglalkozik;
5. a stratégia külső és belső összefüggései fejezet az ITS céljait helyezi a létező fejlesztési és stratégiai dokumentumok összefüggéseibe;
6. végezetül az ITS megvalósíthatóságának legfontosabb kockázatait és a monitoring rendszer elemei kerülnek áttekintésre.

AZ ITS MÓDSZERTANA

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmát és módszertanát a 314/2012. (XI.8.) számú Kormányrendelet határozza meg. Az ITS Megalapozó vizsgálatának tartalmi követelményeit a kormányrendelet 1. számú melléklete, míg a Stratégia tartalmi követelményeit a rendelet 2. számú melléklete szabályozza. A rendelet alapján lehetőség van a településfejlesztési koncepció és az integrált településfejlesztési stratégia megalapozó vizsgálatát közösen elkészíteni. A XIII. kerület esetében a Hosszú távú Fejlesztési Koncepció azonban 2013-ban, három évvel a stratégia előtt született, majd a felülvizsgált koncepció 2019-ben készült, külön megalapozó vizsgálat nélkül, mivel ahhoz a 2015-ben megkezdett és 2016-ban véglegesített KÉSZ megalapozó munkarésze elégséges volt. A 2016-ban készített ITS megalapozó munkarészeit is az akkor párhuzamosan készített KÉSZ Megalapozó munkarészei biztosították, természetesen kiegészítve a bővebb adatokat igénylő humán és gazdasági szféra elemeivel.

Jelen ITS felülvizsgálat esetében az időközben nagyobb fejlesztési lendületet vett körülmények miatt célszerű volt az ITS mélységének megfelelően az ITS Megalapozó vizsgálatát is áttekinteni, és ahol szükségessé vált – különösen a számszerű adatok és az időközben megvalósult fejlesztések függvényében – módosítani, kiegészíteni. Így a megváltozott körülmények feltárása céljából jelen dokumentumhoz külön megalapozó vizsgálat született (I. kötet).

A Stratégia és a Megalapozó vizsgálat elkészítésekor a következő adatforrások kerültek felhasználásra:

- a Központi Statisztikai Hivatal 2011. évi népszámlálási kerületi szintű adatai és a KSH Tájékoztatási adatbázisában szereplő további adatok,
- a Belügyminisztérium megbízásából a Lechner Nonprofit Kft. által üzemeltetett TeIR adatbázis,
- önkormányzati adatszolgáltatás és interjúk
- korábbi ITS, KÉSZ, TFK és a további kerületi és fővárosi stratégiák és programok adatai.

A Stratégia a Megalapozó vizsgálat elkészítése során összegyűjtött információkra, adatokra, a folyamat során felállított kerületi helyzetképre épül. Számításba veszi a kerület erősségeit, gyengeségeit, valamint a fejlesztési lehetőségeket és a veszélyeztető tényezőket. A stratégia célja, hogy a Megalapozó vizsgálatban kikristályosodott helyzetet alapul véve, a kihívásokat és a következő hét év lehetőségeit tekintve megfogalmazza a dinamikus, élhető kerület megtartásához és fejlesztéséhez szükséges irányokat, feladatokat.

A Stratégia integráltságának részeként, illetve a 314/2012. kormányrendelet kötelezettségeiből is eredő módon cél, hogy a dokumentum minél szélesebb körű egyeztetéssel és az érintettek minél teljesebb körű bevonásával készüljön, ezért 2016-ban az ITS készítését egy partnerségi folyamat kísérte, amit a településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia, településképi arculati kézikönyv, településképi rendelet, valamint a településrendezési eszközök partnerségi egyeztetésének szabályairól szóló 18/2017. (VI. 27.) önkormányzati rendelet szabályoz.

A felülvizsgálat tárgyát képező terv és az időközben elkészült szakági dokumentumok a Polgármesteri Hivatal szervezeti egységei, az önkormányzat intézményei, gazdasági társaságai, a fővárosi önkormányzat, a szomszédos kerületek önkormányzatai, az oktatási, egészségügyi, gazdasági, szakmai és civil szervezetek, az egyházak és a helyi lakosság bevonásával készült.

A felülvizsgálat időszaka egybeesett a COVID-19 járványhelyzet miatt elrendelt veszélyhelyzettel, így az önkormányzat írásbeli adatszolgáltatása és a hivatallal lefolytatott interjúk voltak elsődlegesek a munka során.

ELŐZMÉNYEK

A MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT EREDMÉNYEI

Az ITS a kerület stratégiai szempontokat tükröző cselekvési terve, mely a Megalapozó vizsgálat által feltárt helyzetelemzésre és értékelésre támaszkodik, és a kerület Hosszú távú Fejlesztési Koncepciójában megfogalmazott jövőkép irányába mutat. A Megalapozó vizsgálat helyzetfeltáró része átfogó képet ad a kerület jelenlegi helyzetéről, tényszerűen bemutatja a terület adottságait és ágazati bontásban elemzi a helyi folyamatokat.

A helyzetértékelő munkarész egyrészt összegzi a helyzetfeltárás során megállapított tematikus összefüggéseket, másrészt városrészi elemzések által területi alapon is megfogalmazza a legfontosabb észrevételeket. Ez a munkarész tartalmazza az antiszegregációs helyzetelemzést is, vagyis a szegregált, vagy szegregációval fenyegetett területek lehatárolását és jellemzését. A kerületi működés belső feltételrendszere mellett a megalapozás érintőlegesen foglalkozik azokkal a külső tényezőkkel is, melyek hatással lehetnek a kerület gazdasági, társadalmi és környezeti állapotára.

Az alábbiakban látható a megalapozó munkarész legfontosabb megállapításait tartalmazó SWOT elemzés:

ÖSSZEFOGLALÓ SWOT ANALÍZIS

ERŐSSÉGEK

GYENGESÉGEK

ÉPÍTETT KÖRNYEZET – VÁROSFEJLESZTÉS

- Hatályos kerületi építési szabályzat, ami egyes kerületi célok megvalósítása érdekében innovatív módon kedvezményekkel is ösztönzi a fejlesztéseket
- Sokszínű, karakteres városrészek, amelyek az évek során megőrizték saját építészeti és városszerkezeti jellegzetességüket
- Sokszínű és bővülő lakásállomány
- Épületállomány fokozatos megújulása
- Folyamatosan épülő Váci úti irodafolyosó háttérterületekre is kiható, revitalizáló hatása

- Alulhasznosított vasút menti területek
- A Duna és a Rákospatak mentén nagy területek alulhasznosítottak, jellemzően leromlott állagúak
- Alulhasznosított Népsziget, potenciális rekreációs területekkel
- Alulhasznosított barnamezős területek
- Duna megközelíthetősége több szakaszon nem megfelelő
- Nehezen átstrukturálható, avultabb beépítésű aprótelkes területek

ZÖLD INFRASTRUKTÚRA

- Kerületi zöldhálózat mérete és minősége
- Duna menti zóna zöldfelületi fejlesztésre alkalmas területei
- Rákospatak kedvező átszellőzési sáv és egyben zöldterület
- A fejlesztésre és fenntartásra megfelelő mértékű önkormányzati forrás biztosítása
- A közterületek és zöldfelületi hálózat rendszerét integráltan kezelő, közterületi stratégiai megléte
- Lakótelepi területek nagy mennyiségű zöldfelületei, idős faállománya
- Megközelítőleg 30 000 faegyedből álló közterületi faállomány

- Nem megfelelő, a rendeltetéstől eltérő használat.
- Zöldterületek még csak tervi szinten jelentkeznek a barnamezős fejlesztési területeken, főként a Duna mellett
- Változó időjárási körülmények hatása a zöld infrastruktúrára
-

KÖRNYEZETVÉDELEM - TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS

- A mért immissziók csökkenő tendenciája
- A kerületben a rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya közel 100%-os
- Elkötelezettség a fenntarthatósági szempontok, a klímavédelem mellett
- A beruházások tervezésénél a környezetvédelmi szempontok érvényesülése

- Többszintű (főváros, kerület, közműszolgáltatók) közterület tulajdonosi-kezelési rendszer
- Árvíztől nem mentes területek a Duna mentén
- Rákospatak menti visszatörésvíz árvíz esetén

MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA

• Nagy kapacitású közösségi közlekedési tengelyek a kerületben (M3, 1, 4-6 villamos) • Folyamatos közlekedési és közterület megújítási folyamatok • Fizető parkolási zóna megléte a kerület teljes területén • Kerékpáros infrastruktúra fokozatos kiépítése az egész kerületben – leghosszabb fővárosi hálózat	• Gyenge közúti és közlekedési kapcsolatok a határoló kerületekkel (kivétel a Belváros iránya) • Parkolási problémák mennyiségi és minőségi jelenléte • Nagyarányú gépjármű használati igény a lakosság részéről • Nem folyamatos a kerékpáros infrastruktúra, kedvezőtlen átkelési akadályok a főutakon

TÁRSADALMI JELLEMZŐK

• Pozitív vándorlási egyenleg, lassan növekvő lakónépesség • Munkanélküliségi mutatók folyamatos javulása az elmúlt években • Erős és javuló képzettségi mutatók • Élhető, családbarát kerület vonzó a beköltözések szempontjából • Viszonylag magas a szociális célú és megfizethető bérlakás-állomány és folyamatos a minőségi javulása	• Nincs jelentős javulás a népességfogyás tekintetében (stagnáló születés- és halálozási nagyságrend)

HUMÁN INFRASTRUKTÚRA

• Holisztikus és rendszer-szemléletű szakágazati koncepciók, magas szintű belső szervezeti és civil szektorral való együttműködés • Önkormányzat nagyfokú szerepvállalása a szolgáltatások és a kapcsolódó fejlesztések finanszírozásában • Az önkormányzati humán szolgáltatások széleskörűek, a lakossági igények alapján kerülnek fejlesztésre a kötelezettségek teljesítésén túl. • Tapasztalt, jól felkészült szakemberek az önkormányzatnál.	• A jogszabályi változások miatt a kerület költségvetését jobban terheli a rendszerből kieső juttatások pótlása • Túlzott adminisztrációs terhek a szociális ágazatban • A köznevelési intézmények (iskolák) állagának gyors romlása az elmaradt fejlesztések miatt (a központosítás következményeként)

GAZDASÁG - ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁS

• Fővárosi viszonylatban is erős gazdasági potenciál tervszerű és átgondolt városfejlesztés és beruházás támogatás • A nagy városszerkezeti tengely (Váci út) ütemezett átalakulása: az „irodafolyosó” a főváros legfontosabb irodapiaci szegmense • A kerület Budapest egyik legnépszerűbb lakásépítési helyszíne • Önkormányzati tulajdonú ingatlanok eladása gazdaságossági számítások és műszaki elemzések alapján van mérlegelve • Intézményi szinten megvalósul az ágazatok és tevékenységek közötti integráció	• Kiskereskedelem egyes, korábban a kerületben erős ágazatai – a korábban mértékhez képest – stagnálnak, az egységek számában a 2016 óta eltelt időszakban nem történt lényeges változás (pl. bútorkereskedelem) • Építési engedélyezési eljárás lassúsága (a Kormányhivatal részéről) ütemezési problémákat okoz az önkormányzatnak

GAZDASÁG - ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁS

- Több évre szóló ingatlan- és intézmény-felújítási, karbantartási tervek
- Településrendezési szerződés bevett fejlesztési gyakorlat
- Takarékos, átlátható és egyensúlyi gazdálkodás
- Igazságos és átlátható bérlakás-pályázati rendszer
- Okos város megoldások ütemezett kialakítása stratégia mentén
- Működő partneri kapcsolatok az Önkormányzat, a lakosság és a vállalkozások között

PARTNERSÉG

- Stabil partnerségi kapcsolatok a fejlesztőkkel
- Az önkormányzati tervezések esetén stratégiai szintű gondolkodást követő projekt-előkészítés, a lakosság széleskörű csatornákon történő bevonásával–közösségi tervezés
- A kisebb volumenű vagy egy-egy telket érintő egyedi fejlesztések nehezen koordinálhatók

LEHETŐSÉGEK

VESZÉLYEK

ÉPÍTETT KÖRNYEZET - VÁROSFEJLESZTÉS

- Alcentrumok létrehozásának lehetősége, policentrikus városszerkezet erősítése
- Komoly fejlesztési potenciál a kerület nagyon jó elhelyezkedése miatt: Duna menti fekvés, a belvárosi területeket köti össze a főváros külsőbb területeivel
- Vasúti területek megújulása állami beruházások keretében
- Meghatározó fejlesztések pozitív hatása a közvetlen környezetre, illetve a kerület egészére (Agóra projekt, LÁNG, Csavargár, Dagály sétány)
- Barnamezős területi potenciál – kedvező fejlesztési lehetőségek
- Monofunkciós területek kialakulása
- Fejlesztés szempontjából kevésbé vonzó barnamezős területek fennmaradása, zárványképződés
- A fővárosi és kormányzati szintű fejlesztési projektek elmaradása (pl. Rákosrendező)
- Barnamezős területek rehabilitációjának szabályozási és finanszírozási problémái
- Látványérzékeny Duna-part beépítése, a budai oldal felőli látványkapcsolat sérülése
- Népsziget potenciális lehetőségeinek nem megfelelő kihasználása
- Az építésügyet érintő további centralizáció

ZÖLD INFRASTRUKTÚRA

- Az ökológiai folyosók mentén változó szélességű, fejleszthető, jelentős beépítetlen területek
- Duna-part rekreációs lehetőségeinek és megközelíthetőségének javulása az állami, fővárosi fejlesztések nyomán (Moszkva sétány)
- Rákos-patak revitalizációjának folytatása
- Újszerű zöldfelület-fejlesztési módszerek a zöldfelület-hiányos területek növényesítésében
- Zöldhálózati fejlesztések értékmegőrző utógondozása
- Forráselvonás következtében a fejlesztési, fenntartási források csökkenése
- Partnerek bevonása a zöldfelületi fejlesztésekbe csak szakaszos megoldást kínál
- Patak revitalizáció elmaradása a kisvízfolyás teljes hosszában
- Rákos-patak elhúzódó revitalizációja a partnerség hiánya miatt
- A faállomány utógondozási időtartama a klímaváltozás hatásait figyelembe véve nem kellően hosszú (2 év)

KÖRNYEZETVÉDELEM – TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS

• A technológia fejlődése csökkenő környezeti ártalmat eredményez • Car-sharing szolgáltatás fejlődése csökkenti a forgalom keltette emissziót • Energiaminősített és környezettudatosabb épületek, kisebb energiahasználatot eredményeznek • Környezettudatosságra nevelés eredményeként magasabbra értékelt zöldfelületi és közterületi állapotok létrejötte és fennmaradása • Az ökológikus zöldfelület-gazdálkodás eszközeivel a környezeti szemlélet formálása, ökonomikus fenntartású zöldfelület (élelő kiültetése, extenzív virágos gyepfelületek) arányának növelése	• Árvízvédelem elmaradása miatt értékes fejlesztési terület továbbra is alulhasznosított marad • Kedvezőtlen tájképi hatású árvízvédelmi fejlesztések • Gazdaságossági szempontok környezetvédelmi szempontok elé helyeződése

MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA

• A kerületközi kapcsolatok javítása a harántirányú hálózati elemek fejlesztésével • Az Észak-déli regionális gyorsvasút és a Margitszigetet a kerülettel összekötő új gyalogos-kerékpáros híd terve • Megosztáson alapuló rendszerek bevezetése (car-sharing) • Kerékpárkölszönző rendszer állomásainak sűrítése és a lefedettségi terület növelése • Duna, mint közlekedési tengely jobb kihasználása	• A kerületet tranzit jelleggel érintő közúti forgalom növekedésének káros hatásai • Belső, feltáró közösségi közlekedési elemek növekvő hiánya

TÁRSADALMI JELLEMZŐK

• Magas hozzáadott értékű munkahelyek betelepülése, vonzereje a költözés szempontjából is • Lakásvásárlásnál igénybe vehető kormányzati eszközök (CSOK, babavárási hitel, 5%-os ÁFA rozsdaterületeken lakásépítésre stb.) pozitív hatása a lakónépesség „fiatalodására” és a lakásépítések számának növekedésére, ezáltal a népesség számának emelkedésére	• Koronavírus hosszan tartó és kiszámíthatatlan hatásai az álláskeresőkre számára, illetve a hivatalos statisztikában nem megjelenő munkanélküliségre, jövedelmi helyzet romlására • Digitalizáció korában a szomszédsági kapcsolatok háttérbe szorulása, tartós közösségi kapcsolatok leépülése • 2015 óta kisebb intenzitású a népességszám növekedés, mely főleg az elvándorlások emelkedő számával magyarázható (más településekre és más kerületekbe is)

HUMÁN INFRASTRUKTÚRA

- Képzésekre, szakmai programok fejlesztésére, digitalizációra elérhető források 2021-2027-es uniós ciklusban
- Digitalizáció és digitális készségek az ellátásokat hatékonyabbá, hozzáférhetőbbé teszik
- Aktív közösségi élet, szomszédsági kapcsolatok szerepe a szociális hálóban erősödik
- A lakosság egészségi állapotának romlása (stressz növekedése)
- A központi jogalkotás tovább szűkíti az önkormányzat mozgásterét
- Az önkormányzat csökkentett mozgástere miatt nem tud teljes mértékben érvényesülni az „életen át való tanulás” elve, és ez hosszú távon negatív hatással lehet a terület társadalmára
- Tovább nő az önkormányzatokra hárított társadalmi felelősség, a forráselvonás (pl. HIPA szolidaritási hozzájárulás mértékének emelkedése, felhasználási kötöttségek) a humán területek finanszírozási hátterét is veszélyezteti
- Egészségügyi ellátórendszer központi alulfinanszírozottsága; szakorvoshiány, orvosi szakma előregedése,
- A szociális ágazatban elmaradó béremelések növelik a pályaelhagyók számát és veszélyeztetik a szakképzett utánpótlást

GAZDASÁG - ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁS

- Az EU következő támogatási ciklusában előnyben részesíti a városi környezet minőségének javítását célzó beruházásokat.
- Kedvező feltételek a magas hozzáadott értékű munkahelyek betelepüléséhez
- Gazdasági makrotrendek hatásai a kerületben – Ipar 4.0, mesterséges intelligencia, digitalizáció, újgenerációs szolgáltatási rendszerek (5G) stb. – innováció szerepének erősödése, együttműködések, újfajta kooperáció a helyi gazdasági szereplőkkel és az okos város megoldásokban érdekelt szolgáltatókkal
- A magántőke bevonásának új lehetőségei
- Ingatlanpiaci áremelkedés a fővárosban - önkormányzati vagyon értékének növelése
- Ingatlanpiaci fejlesztési dinamika fennmaradása – további településrendezési szerződések megkötése közösségi célú projektek megvalósítására
- Gazdasági teljesítmény visszaesése globálisan és az országban, melyet a koronavírus elhúzódó hatásai felerősítenek.
- Finanszírozási lehetőségek szűkülése Budapest területén az új, 2021-2027-es uniós ciklusban
- Források helyben tartásával ellentétes intézkedések (helyi adóbevételek csökkenése jogszabályi módosítások miatt)
- Koronavírus hosszan tartó negatív hatása a kiskereskedelmi, lakossági szolgáltató szektorra – helyiséggazdálkodást negatívan érintheti
- Kerületi tulajdonban, de állami működtetés alatt álló iskolaépületek felújításával, karbantartásával kapcsolatos problémák nőnek, ami komolyabb vagyonvesztést eredményezhet

PARTNERSÉG

- Partnerek csoportos bevonásával jelentős infrastruktúra programok, fejlesztések megvalósítása
- Társadalmi passzivitás a közösség ügyeiben
- Közösségi tervezés eredményeként létrejövő közterület, zöldterület identitás erősítése, kerülethez kötődés

A FEJLESZTÉSI KIHÍVÁSOK ÖSSZEFOGLALÁSA

A helyzetértékelés során feltárássra kerültek azok a legfontosabb fejlesztési kihívások, igények, elvárások, melyekre a Stratégia célrendszere épül. Ezek a kihívások tematikus bontásban, a következők:

TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

- Közlekedési és zöldfelületi kapcsolatok erősítése a szomszédos kerületekkel (Óbuda, Újpest, Zugló).
- A fővárossal és az állammal történő intenzívebb együttműködés, különösen a kétszintű önkormányzat között megosztott tulajdonú közterületeken (a kerületet határoló vasutak, illetve a vízparti területek és zöldfelületi rendszer kulcselemei esetében).

FEJLESZTÉSI ÉS RENDEZÉSI KÖRNYEZET

- A policentrikus kerület kialakításának elősegítése további alközpont-fejlesztéssel.
- Magas színvonalú, korszerű munkahelyi- és lakókörnyezet feltételeinek további javítása.
- Kompakt, funkciókban gazdag városrészek kialakítása
- Modern, a 21. századnak megfelelő munkahelyi területek bevonzása a kerületbe.

TÁRSADALOM

- Fiatalok vonzása a kerületbe hosszabb távú letelepedés, családalapítás céljával.
- Növekvő számú egyedül élő idős ember – idősek társadalmi izolációjának megelőzése, oldása, jelenlegi szolgáltatások egyéni szükségletekhez alkalmazkodó irányba történő fejlesztése.
- Hátrányos helyzetűek, különösen alacsonyan képzettek, munkanélküliek, illetve a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok problémáinak innovatív kezelése, visszavezetés a munkaerőpiacra.
- A társadalmi és kulturális sokszínűség lehetőségeinek fejlesztése, a közösségi kapcsolatok, szolidaritás, önkéntesség erősítése.

HUMÁN SZOLGÁLTATÁSOK

- Folyamatos lakás- és lakosságszám-növekedés miatt a humán szolgáltatásoknak folyamatosan kapacitásbővítési igénnyel kell szembenéznük.
- Demográfiai okok miatt növekvő szolgáltatási igény az időskorúak körében.
- Az orvos szakmai fiatalítása, szakorvosok bevonzása és megtartása a kerületi egészségügyi ellátórendszerbe.
- Érdekérvényesítés az egészségügy fejlesztésében és finanszírozásának átalakításában; korszerű egészségügyi – benne diagnosztikai és prevenciós – szolgáltatások nyújtása a kerületi lakosoknak az egészségben eltöltött évek növelése, az életminőség javítása érdekében.

GAZDASÁGFEJLESZTÉS

- Új együttműködési formák és eszközök a helyi gazdaság megerősítése érdekében, az okos város kialakításában.
- Helyi vállalkozói környezet fejlesztése: e-ügyintézés, helyi kisközpontok és általában a szolgáltatási, vállalkozási fizikai környezet minőségének fejlesztése.
- Fenntarthatóság és energiahatékonyság érvényesítése a gazdaságfejlesztés minden területén.
- Ökováros koncepciójának továbbvitele.

ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁS ÉS FEJLESZTÉSPOLITIKA

- Stabil költségvetési gazdálkodás mellett a meglévő szolgáltatások magas szintjének fenntartása és további fejlesztések megvalósítása szűkülő központi költségvetési források és helyben keletkezett adók részleges elvonása mellett is.
- Okos város megoldások alkalmazása a városüzemeltetési területeken (adatok, digitalizáció, újfajta együttműködési modellek, műszaki innováció stb.)
- Aktív és sikeres pályázati tevékenység, a 2021-2027 közötti uniós időszakban a lehetőségek minél jobb kihasználása.

ZÖLDHÁLÓZATI RENDSZER

- Rákospatak – Duna-part – Népsziget ökológiai folyosó környezetének további rendezése.
- A Duna-partok gyalogos megközelíthetőségének biztosítása.
- A Népsziget tulajdonviszonyainak rendezése, rekreációs potenciáljának fejlesztése az árvízvédelem kérdések figyelembevételével.
- A lakótelepi zöldterületek, közterületek komplex megújítása.

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

- A barnamezős területek kármentesítése, az átalakuló, korszerűsödő területek fejlesztésének, modernizációjának támogatása.
- Társasházak felújításának, valamint energia hatékony megújításának önkormányzati ösztönzése, támogatása.
- A „zöld gondolkodás”, tervezés és megvalósítás erősítése.

KÖZLEKEDÉS

- Parkolási problémák kezelése – a közterületi parkolás és az egyéb közterületi funkciók létesítése közötti egyensúly biztosítása.
- Alközpontok kialakítása a funkciók és szolgáltatások elérhetőségének megkönnyítésére.
- Gyalogos és kerékpáros közlekedési lehetőségek fejlesztése.
- Lobbitevékenység a fővárosi tömegközlekedési hálózat kerületi fejlesztése érdekében a 2-es villamos vonalának meghosszabbítása a Fleisch Ármintáig (Gyöngyösi utca) – a Fővárossal együttműködésben.¹
- A kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása forgalomszabályozással.

KÖZMŰVESÍTÉS, TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS

- A lakóterületeken üzemelő elektromos távvezetékek, illetve a föld feletti távfűtő vezetékek föld alá süllyesztése.
- Árvízvédelem teljeskörű megoldása.

KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS VÁROSI KLÍMA

- Energiatakarékos vagy zéró károsanyag-kibocsátású technológiák érvényesítése a gazdasági termelő ágazatokban.
- Megújuló energiaforrások növekvő használata a helyi adottságokra támaszkodva.
- Környezettudatos életmód minél szélesebb körű terjesztése, energiahatékonyság növelése a lakossági és intézményi igények kiszolgálásában.
- Szelektív hulladékgyűjtés kiterjesztése.
- Napenergia hasznosítás szélesebb körű alkalmazásának támogatása, ösztönzése.
- Zöldtetők, zöld falak kialakításának ösztönzése a hősziget hatás csökkentése érdekében.

¹ Megjegyzés: függetlenül attól, hogy Budapest Főváros Településszerkezeti Terve a 2-es villamos viszonylat meghosszabbításának elvi lehetőségét tartalmazza, annak középtávon való megvalósításával a 2030-as időtávra tervezett Budapesti Mobilitási Terv nem számol.

LENDÜLETBEN 2.0

forrás: Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat
Lendületben 2.0 Programja (2019-2024)

A program a XIII. kerület társadalmi, környezeti, gazdasági célrendszerét és eszközrendszerét 2024-ig meghatározó alapidokumentum. Az elfogadott alapelvek mentén, a főbb beavatkozási pontok azonosításával, stratégiai célok kijelölésével középtávon határozza meg az önkormányzat feladatait. A dokumentum egyben az önkormányzat gazdasági programja is.

alapelvek A dokumentum alapelvei között szerepel:

- a tervezés, a fejlesztés és az üzemeltetés területén való integrált szemléletű tervezés folytatása,
- nyitott, értékvédelemre és értékteremtésre egyaránt figyelmet fordító hozzáállás,
- befogadó, élhető, fenntartható és biztonságos, zöld és családi környezet biztosítása,
- a kerület lakosainak és a benne élők, dolgozók részére magas színvonalú szolgáltatások biztosítása, illetve
- partnerség, együttműködés.

A kerület lakóhelyi, rekreációs és munkahelyi funkcióinak támogatása.

célok és hozzájuk kapcsolódó feladatok

A ciklusprogramban az elfogadott általános cél teljesülését szolgáló intézkedések jelennek meg. Közös jellemzőjük, hogy a helyzetértékelésben azonosított feladatokra megoldásokat kínáló és egymáshoz is kapcsolódó, egymás hatásait erősíteni képes intézkedések.

általános cél

A dokumentum általános célja – a kerület Hosszú távú Fejlesztési Koncepciójával összhangban – a városban lakó emberek tiszta, biztonságos, kényelmes, kellemes környezetben való életének biztosítása.

célok

A ciklusprogramban megfogalmazott célok elérését szolgáló, teljesítendő feladatok mind a kerület fejlődését és a kerületi lakosok életminőségének javítását szolgálják. A célok az alábbiak:

1. Az otthon biztonsága

Az önkormányzati bérlakásépítés folytatása, az elavult otthonok felújításának támogatása, a környezettudatos megoldások elterjedésének ösztönzése. A növekvő lakhatási költségekhez a rászorultak részére támogatás biztosítása.

2. Felelősség egymásért

A családok, ezen belül hangsúlyosan a gyermekek és az idősek életkörülményeinek javítása. A társadalmi kirekesztés és kirekesztődés megelőzése és megakadályozása. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok megsegítése.

3. Megnyugtató biztonság

A lakosság élet- és vagyonbiztonságának javítása, az egymásért érzett felelősség és szolidaritás erősítése. A bűnelkövetővé és áldozattá válás kockázati tényezőinek visszaszorítása a legveszélyeztetettebb társadalmi rétegeknél és csoportoknál. Mindazon feltételek biztosítása, amelyek lehetővé teszik, hogy a kerületben lakó emberek tiszta, biztonságos, egészséges környezetben élhessenek.

4. Fejlődés és értékörzés

Kiszámítható szabályozással, infrastrukturális beruházásokkal, szolgáljuk kerületünk fejlődését, gyarapodását. Számunkra fontos az elődök által teremtett értékek megőrzése és a természeti környezetünk védelme.

5. Gyermek az első

A gyermekintézmények férőhelyeinek a helyi igényekhez történő igazítása. A családok támogatása annak érdekében, hogy a növekvő vagyoni és társadalmi különbségek ne veszélyeztessék a gyermekek fejlődését, tanulását. Az állami fenntartású kerületi intézményekben folyó oktató, nevelő munka eredményeit figyelemmel kísérjük, az iskolákban folyó munkát helyi közügynek tekintjük. Támogatjuk az esélyteremtést, a tehetséggondozást, a hátrányos helyzetűek részére a felzárkózást elősegítő iskolán kívüli programok szervezését.

6. Tisztelet és megbecsülés

Az idős emberek életkörülményeinek jobbítása az aktív életszakasz meghosszabbítása és tartalmassá tétele. Nemzedékek harmonikus együttélése.

7. Okos kerület

Olyan városfejlesztési politika folytatása, amelynek részeként a helyi közösség, az önkormányzattal közösen meghatározza a megoldandó problémákat és azokhoz technikai, elsősorban ICT megoldásokat hív segítségül. A digitális technológiák alkalmazásával az önkormányzati közszolgáltatások hatékonyságának és kényelmének támogatása, a polgárok életminőségének javítása. Az e-demokrácia szélesítése.

8. Sokszínű lokálpatriotizmus

Igényes közművelődési, szórakoztató programok szervezése, a lokálpatriotizmus erősítése, a hagyományok őrzése, ápolása. Mindenki találja meg a számára legkedvesebb kapcsolódási lehetőségeket, és ismerje meg a XIII. kerületet.

9. Sportosan – egészségesen

A lakosok egészségi állapotának fejlesztése a sportolási lehetőségek biztosításával. Mindenki találja meg a kerület határain belül azokat a lehetőségeket, amelyeket igénybe véve aktív testmozgással biztosítja szervezete egészségét.

10. Ép testben ép lélek

A kerületi egészségügyi infrastruktúra folyamatos karbantartása és fejlesztése. Az egészségfejlesztés keretében a megelőzést, az egészség megőrzését támogató szűrőprogramok, figyelemfelhívó programok bővítése. Az egészséget károsító szenvedélyek visszaszorítása, a helyes életmód népszerűsítése, feltételeinek javítása.

11. Zöld és tiszta közterületek

A lakosságszám emelkedésével és a lakások számának növekedésével a közterületi igények színvonalas kielégítése. A közterületek szabadidős, rekreációs, valamennyi generációt kiszolgáló funkcióinak megteremtése. A környezeti ártalmak, különösen a levegő szennyezése és a zaj okozta gondok enyhítése. A zöldfelületek nagyságának bővítése. Tisztább közterületek megteremtése, parkok és játszóterek igényesebb üzemeltetése.

12. Harmóniában a környezettel

A környezetvédelmi, fenntarthatósági szempontok, önkormányzati döntéshozatalba történő beépítése. A társadalom és a szociális, ökonómiai és ökológiai felelősség harmonikus egységének

biztosítása. Ennek érdekében a társadalmi és egyéni felelősség erősítése a környezettudatosság, a klímavédelem és fenntarthatóság terén.

13. Partnerségben a civilekkel

A civil szervezetek bevonása az önkormányzati döntéshozatalba.
Szoros partneri kapcsolat kialakítása a civilekkel.

14. Transzparens és felelősségteljes gazdálkodás

A terület közös vagyonának növelése. Hatékony, takarékos és átlátható gazdálkodás folytatása. Hitelfelvétel nélküli, egyensúlyi gazdálkodás, amely biztosítja a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását.

HOSSZÚ TÁVÚ FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

A képviselő-testület 3/2020. (I.9.) számú önkormányzati határozatával elfogadta Budapest XIII. kerület Hosszú távú Fejlesztési Koncepcióját, ami a jövő legfontosabb kihívásaként a klímaváltozást és ehhez kapcsolódóan a fenntarthatóságot határozza meg a korábbi koncepció felülvizsgálataként. A koncepció egyben a kerület emberközpontú alapszemléletét tükrözi.

A Koncepció figyelembe veszi a Budapest 2030 hosszú távú koncepciójában megfogalmazott teendőket, de természetesen jobban támaszkodik a helyi társadalmi- gazdasági-környezeti sajátosságokra.

A dokumentum célja tehát továbbra is a kerületben lakó és dolgozó emberek biztonságának, kényelmének, továbbá környezetük tisztaságának, kellemességének biztosítása. A fejlesztések célkitűzései során ezen elveknek kell mindent alárendelni. A felülvizsgált koncepció nem egy új koncepció megalkotását, sokkal inkább a megkezdett és már jó irányba haladó folyamatok megerősítését, a szolgáltatások napjainkra kialakult, kimagasló minőségének szinten tartását és továbbfejlesztését, továbbá az esetleges negatív trendek visszaszorítását célozza meg.

A legfontosabb célkitűzés a kompakt város megvalósítása, melyet többek között vegyes területfelhasználás, hatékony és területtakarékos fenntartás útján kíván elérni.

A célkitűzés illeszkedik a BP 2030 célrendszerének kompakt város céljához. Cél:

- a területben lévő alulhasznosított, volt ipari jellegű területek rehabilitációjának támogatása,
- a közterületek, szabadterek és a helyi épületállomány maximális kihasználtságára való törekvés, a fejlesztések funkcionális vegyességének és a minőségi zöldfelületekben gazdag kialakításának, egyúttal a környezeti kapacitások (mint pl. területhasználat, infrastruktúra hálózatok egyensúlya, stb.) optimumának szem előtt tartásával,
- magas színvonalú munka- és lakóhelyek biztosítása a helyi és az agglomerációból visszaköltözni vágyó lakosság kiszolgálása céljából,
- a gyalogos, kerékpáros és közösségi közlekedés prioritására való hangsúly áthelyezése,
- a környezettudatosságra, energiatakarékosságra hangsúlyt fektető fejlesztések előtérbe helyezése.

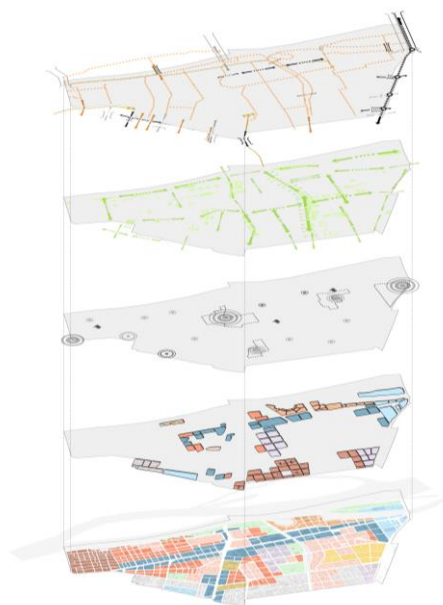

Szerkezetfejlesztés –
forrás: Hosszú Távú fejlesztési koncepció

A KONCEPCIÓ ÖSSZEFOGLALÓ CÉLRENDSZERE – FEJLESZTÉSEK LEGFONTOSABB IRÁNYELVEI

1. KOMPAKT, FUNKCIÓKBAN GAZDAG VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE	- Policentrumok kialakítása a lakosság szolgáltatási színvonalának növelése érdekében - Korszerű gazdasági és gazdálkodási rendszer megteremtése, ill. fenntartása - Az identitást adó városrészek (Újlipótváros, OTI telep) karakterének megőrzése, erősítése
2. A SZOMSZÉDOS KERÜLETEKKEL VALÓ KAPCSOLAT ERŐSÍTÉSE	- Közúti- és gyalogos kapcsolatok erősítése - A vasúti megállók környezetében a szomszédos kerületekkel közös fejlesztések - A kapcsolatok kiemelt fejlesztése (Városliget, Falk Miksa utca, északi városkapu)
3. A DUNÁVAL VALÓ KAPCSOLAT ERŐSÍTÉSE	- Vízparti sétányok - Gyalogos hidak (Margitsziget, Népsziget, FOKA-öböl) - Hajóközlekedés szabályozott fejlesztése
4. VÁLTOZATOS LAKÁSKÍNÁLATOT NYÚJTÓ, MAGAS SZÍNVONALÚ LAKÓKÖRNYEZET FEJLESZTÉSE	- A hagyományos lakóterületek és a lakótelepek rehabilitálása - Az elavult lakó és ipari területek teljes megújítása - A közterületek és az új épületek magas esztétikai minőségének elősegítése
5. MAGAS SZÍNVONALÚ MUNKAHELYI KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE	- Egykori ipari területek rekonstrukciója, high-tech „ipari parkokká” alakítása - Tercier szektor erősítése (Váci út, Róbert Károly körút) - Ököváros kialakítása az önfenntartó város létrehozása
6. A TÁRSADALMI ÉS KULTURÁLIS SOKSZÍNŰSÉG LEHETŐSÉGEINEK FEJLESZTÉSE	- A kerület népességmegtartó képességének növelése - A kulturális- sport és oktatási intézményrendszer folyamatos fejlesztése - A lakosság mobilitásának elősegítése - Változatos kulturális, művelődési, szórakoztató és sport kínálat biztosítása - A kulturális környezet megóvása, az eddigi eredmények megtartása, az értékteremtés, a folytonosság és az innováció szellemében
7. A KÖRNYEZET HATÉKONY VÉDELME, FELKÉSZÜLÉS AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁSRA	- Megújuló energiaforrások minél hatékonyabb kiaknázása - Megelőző és alkalmazkodó intézkedések megtétele - Hatékony és energiatakarékos fejlesztések megvalósítása
8. KORSZERŰ, EMBERBARÁT KÖZLEKEDÉSI RENDSZER KIALAKÍTÁSA	- A gyalogos és kerékpáros zónák kiterjesztése - A közösségi közlekedés arányának növelése - A kerületet határoló vasútvonalak kihasználása a mindennapos tömegközlekedésben
9. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER ÉS ZÖLDTENGELYEK FEJLESZTÉSE, REHABILITÁCIÓJA	- Duna és Rákos-patak menti zöldtengely kialakítása - Lakótelepek zöldfelületeinek rehabilitációja - Lokális jelentőségű parkok zöldhálózati kapcsolatainak erősítése - Utcafásítási program folytatása, kiterjesztése
10. KORSZERŰ GAZDASÁGI ÉS GAZDÁLKODÁSI RENDSZER FEJLESZTÉSE	- Tudásalapú gazdaság fejlesztése, első sorban a tudományos, kutatási és innovációs funkciók telepítésének elősegítése - Változatos munkahelyeket biztosító gazdaság - Egészséggazdasági ágazatok fejlesztése

KERÜLETI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT (KÉSZ)

A KÉSZ városrendezési programjának
szintetizáló metodikája
forrás: saját ábra 2016. KÉSZ program

A KÉSZ városrendezési programja
- a kerület dinamikus helyszínei és kapcsolatai
forrás: saját ábra 2016. KÉSZ program

A Kerületi Építési Szabályzat (KÉSZ) a kerület egészére vonatkozó, programszerű településtervezési javaslatot adott az alátámasztó munkarészekben, melynek célja, hogy a városrendezési szabályozás megalapozásul szolgáljon.

A 2016-os ITS a KÉSZ kidolgozásával párhuzamosan készült, ezért annak megalapozó vizsgálatára támaszkodik és az alátámasztó javaslatát is figyelembe véve készült. A KÉSZ három részből áll:

1. A megalapozó vizsgálatok teljes körűen feltárják a kerület építési szabályozásához szükséges, elsősorban az épített környezetre, a városi infrastruktúrára és a természeti környezetre vonatkozó helyzetet, és ennek alapján összegzik a kerületi városrendezési program gerincét alkotó legfontosabb elemeket.
2. Egy külön rész foglalkozik a KÉSZ szabályozási technikájának bemutatásával és a szabályozási koncepció indoklásával.
3. Az alátámasztó javaslat kerületi szintű városrendezési programot tartalmaz, mely az akkor már kidolgozott ANGYZALZÖLD programot és a kerület fejlesztési koncepcióját is figyelembe vette.

A városrészek vizsgálatának eredményeként meghatározásra kerültek a városrészekben belül, vagy azok területén átívelően a már önálló városrendezési programmal körülírható városnegyedek

- irodatengely és tercier szektor sáv – Váci út és Róbert Károly körút mente és a Göncz Árpád városközpont
- városi vegyes átalakulás sávja – Belső Angyalföld vasút menti területei
- megújuló gazdasági negyed – Középső Angyalföld és a Keleti vegyes beépítésű terület
- polgári lakónegyed - Újlipótváros dél
- dinamikus megújuló lakónegyed – Újlipótváros észak és Vizafogó
- emelkedő státuszú lakónegyed – Belső Angyalföld
- kompakt lakónegyed – Béke tér környezete
- lakó-munkahelyi rekonstrukció sávja – Keleti vegyes beépítésű terület
- kertváros
- speciális funkcióváltó negyedek – Szabolcs utca, Újpest-Angyalföld Városkapu, Népsziget
- ökönegyed – újonnan beépülő terület
- sport és rekreáció domináns területek
- lakótelepek
- nagyterjedésű egészségügyi területek

A KÉSZ-ben meghatározott legfontosabb városrendezési tényezők a következők:

- A kedvező városszerkezeti pozíció, közlekedési potenciál
- Változatos lakóterületek (hagyományos nagyvárosi lakóterületek, lakótelepek, új lakóterületek)

- Munkahelyi területek (modern irodatengely és a termelő-szolgáltató, illetve kereskedelmi kkv-k számára ideális telephelyek)
- Vasút menti vegyes területek (vegyes épületállomány és funkciók)
- Potenciális alközpontok hierarchiája
- Funkcionálisan kiüresedett és/vagy alulhasznosított barnamezős, illetve beépítetlen területek
- Zöldfelületek jelenléte
- Közművek, árvízvédelem megoldása.

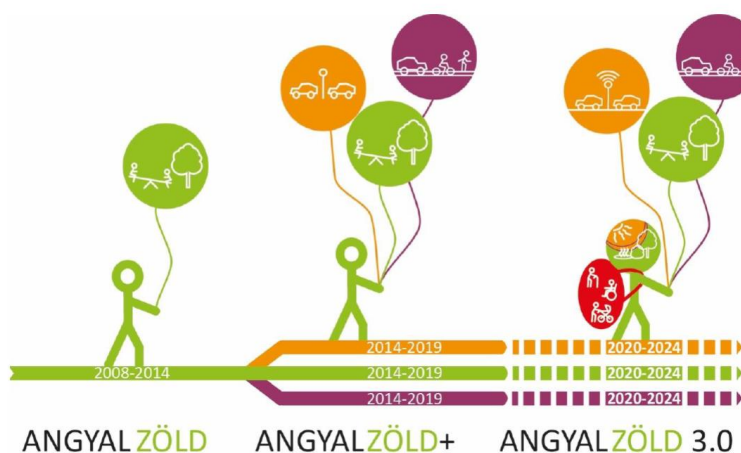
A dokumentum kétféle összegzést kínál: egyrészt megfogalmazza az egyes területek várható alakulását, másrészt koncentráltan fókuszál azokra a területekre, melyek a jövőben a kerület kulcshelyszínévé válhatnak, s melyeknek fejlesztése tágabb környezetükre, adott esetben az egész kerületre is hatással lehet.

Az ITS-ben megfogalmazott településrendezéssel kapcsolatos célok és beavatkozások összhangban állnak a KÉSZ által meghatározott irányokkal és elképzelésekkel.

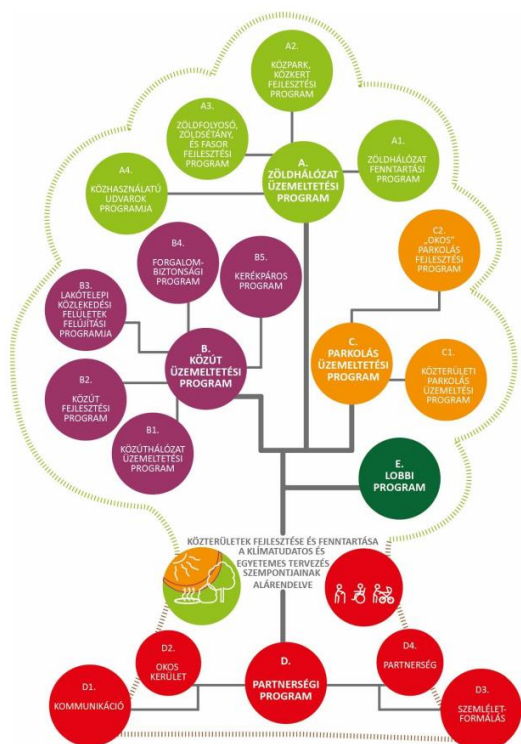
ANGYALZÖLD 3.0 STRATÉGIA ÉS PROGRAM

A XIII. kerület közterületi stratégiája, a 20/2020. (II.6.) Ö.K. határozattal elfogadott AngyalZÖLD 3.0 Stratégia és Program az Önkormányzat városfejlesztési dokumentumaiban foglalt prioritásokat, átfogó célokat figyelembe véve határozza meg a következő időszak közterületi üzemeltetési és fejlesztési feladatait, összhangban a kerület egyéb, kapcsolódó dokumentumaival, egyúttal figyelembe véve az üzemeltetési, fenntartási, lakossági és civil és egyéb szervezeti tapasztalatokat.

A program küldetése az épített és természeti környezet harmóniáját, valamint az emberek életminőségét javító, a közösség igényeihez folyamatosan alkalmazkodó, akadálymentes, a klímaváltozás kihívására reagáló közterületi és zöldhálózati rendszer kialakítása és működtetése. Ezek elérése érdekében a 2020-2024 közötti időintervallum prioritásai és kitűzött céljai mentén meghatározott célokra épülnek az önkormányzat fejlesztési projektjei.

Kapcsolatok és központok
forrás: AngyalZöld 3.0

Integrált célrendszer
forrás: AngyalZÖLD 3.0 Stratégia és Program

A közterületek fejlesztésére és fenntartására koncentráló célrendszer elemei a klímatudatos és egyetemes tervezés szempontjainak alárendelve kerültek meghatározásra:

A. zöldhálózat üzemeltetési program

- A1. zöldhálózat fenntartási program
- A2. közpark, közkert fejlesztési program
- A3. zöldfolyosó, zöldszéli és fasorfejlesztési program
- A4. közhasználatú udvarok programja

B. közút üzemeltetési program

- B1. közúthálózat üzemeltetési program
- B2. közútfejlesztési program
- B3. lakótelepi közlekedési felületek felújítási programja
- B4. forgalombiztonsági program
- B5. kerékpáros program

C. parkolás üzemeltetési program

- C1. közterületi parkolás üzemeltetési program
- C2. „okos” parkolás fejlesztési program

D. partnerségi program

- D1. kommunikáció
- D2. okos kerület
- D3. szemléletformálás
- D4. partnerség

E. lobbiprogram

A fenti célkitűzések eléréséhez meghatározott programokhoz tartozó alprogramok, részprogramok és projektek tartalmára, ütemezésére és finanszírozására, továbbá a partnerségi együttműködés módjára is kiterít a dokumentum.

KLÍMASTRATÉGIA (2017-2020)

A XIII. kerület mindennapjaiban folyamatos változást jelentő, legfontosabb éghajlati tényezők:

- a hőmérséklet (átlaghőmérséklet, hőhullámok, stb.),
- a viharok és szélsőséges csapadékesemények, valamint az ezek okozta villámárvizek,
- a levegőtisztaság és
- a kórokozók terjedése.

A klíma folyamatos változásának leginkább a lakosság egészsége, valamint a természeti és az épített környezet van kitéve, de jelentős hatásviselő a közlekedés, az energia-infrastruktúra, a szennyvíz és az ivóvízhálózat is. Ezen hatások mérséklése érdekében globális alkalmazkodásra és beavatkozásokra van szükség, mely fontos eleme a helyi szintű szemléletformálás, illetve olyan – több szakterületen átívelő, komplex – mitigációs és adaptációs intézkedések életbeléptetése, melyek a probléma proaktív kezelésére képesek. Ezt a célt szolgálja a jelenleg felülvizsgálat alatt álló 156/2016. (XII.8.) Ö.K. elfogadott Klímastratégia.

mitigációs és adaptációs intézkedések

A dokumentumban kitűzött célok elérése érdekében született a kerület Környezetvédelmi-fenntarthatósági Programja, mely az érintett szakterületek feladatait rendszerezi. Az abba illeszkedő, illetve azt kiegészítő javasolt intézkedések tematikus bontásban szerepelnek:

zöldfelületek

- lakosság szemléletformálása a magánterületi zöldfelületek jelentőségéről és a tudatos zöldfelület-gazdálkodásról
- magánterületi zöldfelületek fejlesztéséhez nyújtott támogatás továbbfejlesztése
- fatelepítés ösztönzése,
- zöldfelületi intenzitás, a zöld- és vízfelületek növelése,
- esővíz felhasználás kereteinek megteremtése,
- közösségépítés,
- beépítetlen telkek klímatudatos ideiglenes hasznosítási előírásainak meghatározása, stb.;

közlekedés

- a kerékpározás további térnyerésének elősegítése (nyomvonalfejlesztések, magánterületi kerékpártárolók kialakításának támogatása, stb.),
- további elektromos töltőállomások létesítése,
- felszíni parkolás csökkentése;

Megjegyzendő, hogy ezen (közlekedési) esetekben a kerületi önkormányzat kapcsolódó feladatköre, így az esetleges beavatkozás lehetősége is szűk, mivel a közösségi közlekedés üzemeltetése és a közlekedésszervezés a Fővárosi Önkormányzat feladata.

egyéb

- éghajlatváltozáshoz alkalmazkodó építési módok preferálása (pl. zöldtetők kialakításának támogatása, stb.),
- közterületi feladatok összehangolása, a fejlesztések finomhangolása (pl. vízáteresztő burkolat, állatok hozzáférését akadályozó hulladéktárolók alkalmazása, árnyékolt pihenőhelyek létesítése, stb.),
- UV- és hőszegriádó tervek kidolgozása, felülvizsgálata és végrehajtása,
- a szociális és egészségügyi ellátórendszer felkészítése, lakossági tájékoztatórendszer kialakítása,
- a társadalmilag elszigetelt lakosság támogatási rendszerének kidolgozása.

INTELLIGENS KERÜLET KONCEPCIÓ

A kerület kompaktságának, illetve a helyi életminőség magas színvonalának rendszer-szerű fejlődés mentén való megteremtése, továbbá napjaink folyamatos innovációja adta technikai és informatikai lehetőségekben rejlő potenciál kiaknázása érdekében, a fejlesztések hátterében álló összefüggések feltárása, egységbe rendezése és a folyamatok irányítása az Intelligens Kerület Koncepción keresztül válik lehetővé. A helyi életminőség komplex értelemben vett javulását megcélzó dokumentum a Képviselő-testület 12/2019. (II.7.) önk. rendeletével lett elfogadva.

alapelvek

A dokumentum alapelvei között:

- az emberközpontúság,
- a társadalmi részvételre alapozott folyamatok megteremtése,
- az integrált szemléletmód,
- a nyitottság és az együttműködés, továbbá
- a gazdaságilag és környezetileg fenntartható eredmények elérése

elvek szerepelnek.

jövőkép

A koncepció jövőképe és célrendszere a kerület hatályos ITS-ével megegyezik, abból indul ki. Legfőbb célja, hogy a főváros kerületei között a XIII. kerület legkésőbb 2033-ra vezető pozíciót töltsön be, így Budapest leginkább „intelligens” részévé válva.

stratégiai irányok

A stratégiai irányelvek:

- az önkormányzati közszolgáltatás-rendszer integrált fejlesztése,
- az állampolgárok életkörülményeinek javítása,
- az ökológiai lábnyom csökkentése,
- minden szereplőre kiterjedő aktív partnerség biztosítása.

az „intelligens kerület” négy pillére

A fent felsorolt alap- és irányelvek mentén a fejlesztés különböző, ún. dimenzióinak definiálása, valamint a konkrét digitális fejlesztési területek beazonosítása eredményeként a dokumentum négy „okos” fejlesztési pillért határoz meg, melyek:

1. a partnerkártya szolgáltatás megteremtése,
2. a partnerközpontú szolgáltatások fejlesztése,
3. a helyi „smart net” (online élettér) kialakítása, valamint
4. a közterületi parkolási rendszer intelligens megközelítésű reformja.

Az Intelligens Kerület Koncepció elkészítése és a vele járó, széleskörű partnerség lefuttatása eredményeként létrejövő stratégiai irányok, illetve akcióterületi lehatárolások alakította Intelligens Kerületi Stratégiájának Képviselő-Testületi elfogadása a testület 2020. június 25-i ülésén megtörtént.

SMART 13 AKCIÓTERV

a „smart” kormányzás
körülményeinek megteremtése

„A közigazgatási szolgáltatások egyszerűsítését
és elektronizálását megcélzó fejlesztések
sorolhatók ide”

Az Intelligens Kerület Koncepció részeként akcióterv, az ún. SMART13 Akcióterv kidolgozása is megtörtént, mely hat meghatározó egységbe szervezve tartalmazza a kerület következő négy évben (2020-2024) elérni kívánt, „okos” döntésekre alapozott fejlesztéseit. A stratégia folyamatos monitoringot, szervezést (pl. szakmai fórumok, smart city megoldásokat népszerűsítő kampányok, lakossági tájékoztatás, stb.), továbbá széleskörű partnerséget igényel, kiegészülve olyan a főváros és kerületi irányába tanúsított lobb-tevékenységgel, mely nagyban megkönnyítheti a jövőbeni európai uniós pályázati támogatások lehívását. A felsorolt tevékenységek végrehajtását, így az akcióterv végrehajtását az ún SMART13 Munkacsoport fogja össze.

Az „intelligens” önkormányzati irányítás alapját a technológiai fejlődés ütemének felvételében is rejlik. A helyi adatvagyon felméréséhez, rendszerezéshez, annak megfelelő kezeléséhez adatgazdálkodási koncepció készítése előirányzott, mely a jövőben nagymértékben segítheti a meglévő online ügyintézési keretek kiterjesztését. A lakossági partnerség erősítésére (pl. partnerkártya), az érintettek folyamatos, maradéktalan tájékoztatására, a kommunikációs csatornák minőségi és mennyiségi fejlesztésére, továbbá a lakosság elégedettségének mérésére irányuló, tervezett beavatkozások mind egy társadalmilag is kompakt, összetartó, egyúttal felelős közösség megerősödését célozzák meg.

„smart” lakosság

„Olyan szolgáltatások nyújtása, amelyek a városlakó állampolgárok mindennapi életét teszik egyszerűbbé.”

A széleskörű lakossági bevonás meghatározó része az „intelligens” fejlesztések megalapozásának. A társadalmi részvétel lehetőségeinek új egyeztetési módszerek bevezetésével való kiterjesztése (pl. online kérdőívek készítése és kiértékelése, digitális csatornák bővítése, stb.) a lakosság elérésében, egyben a tervezett beavatkozások megítélésében is jelentős javulást ígér. A társadalom egészét érintő digitális átállás megkönnyítése érdekében felkészítő, oktató programok és tanfolyamok szervezése, az Egyesített Óvodában kialakított „digitális okosterem” folyamatos használatának támogatása, a köznevelési intézményekben robotikai tanfolyamok tartásának elősegítése mind olyan, a lakossági igények kielégítésére, valamint a társadalom informatikai felkészítésére irányuló tervezett beavatkozások, melyek nagymértékben hozzájárulnak a kerület „okosváros” feltételeinek megteremtéséhez, a lakosság ilyen irányú identitásának előkészítéséhez.

„smart” életkörülmények biztosítása

„Ezek a szolgáltatások főleg az egészségügy, a biztonság és az állampolgárok otthoni élete terén nyújtanak előnyöket.”

A már említett multifunkcionális lehetőségek (pl. partnerkártya, mobilapplikáció, stb.) térnyerésének biztosításán túl fontos az olyan kényelmi, mégis funkcionális szolgáltatások előtérbe helyezése, melyekkel jelentősen növelhető a kerület élhetősége. Ide sorolható pl. az egészségügyi diagnosztikai, illetve távfelügyeleti (segítségnyújtó) tevékenységek fejlesztése. Hasonlóan a témába vág a közterületek élhetőségének növelése legyen szó akár a megfelelő közbiztonság és közérzet növelését szolgáló „intelligens” működtetésről (pl. térfelügyelő kamerák, közterületi hibabejelentő applikáció, stb.), vagy épp a parkok és közösségi terek „okos” eszközökkel való felszereléséről (pl. „okos pad” telepítés, WIFI hálózat kiépítés, stb.). A kerület tervezett digitális sportkataszterének kidolgozása és bevezetése szintén ebbe az irányba mutat. A családbarát környezet kialakítása érdekében is lépéseket kíván tenni a kerület vezetése, az óvodákban e-csoportnapló bevezetése, az idősek és hátránnyal élők okos eszközökön keresztül való segítése, az e-ügyintézés folyamatos fejlesztése, a kulturális és szabadidős tevékenységek körében az online kommunikáció erősítése mind a lakosság „smart” életkörülményeinek megteremtését szolgálja.

„smart” környezet megteremtése

„Olyan szolgáltatások nyújtása, amelyeknek elsődleges célja az energiafogyasztás és a környezeti terhelés csökkentése.”

Az épített és természeti környezet „intelligens” megközelítésű fejlesztése az akcióterv hangsúlyos eleme. A fenntartható, urbanus fejlődés és a hozzá szorosan kapcsolódó optimális forrás-menedzsment érdekében a környezeti adatok szenzoros mérése (pl. épületfelügyelet, légszennyezettségi távfelügyelet, stb.), a közterületek üzemeltetésének digitális fejlesztése (pl. távprogramozott öntözőhálózat, stb.) tervezett. Ezek mind azt a célt szolgálják, hogy a meglévő stratégiák és pályázatok – mint pl. Klímastratégia vagy Udvarzöldítési Pályázat –, valamint a kidolgozásra tervezett dokumentumok (pl. Energiahatékonysági Program) nyújtotta célkitűzések összehangolt, körültekintő, fenntartható és felelős környezetfejlesztést eredményezzenek.

„smart” mobilitás kialakítása

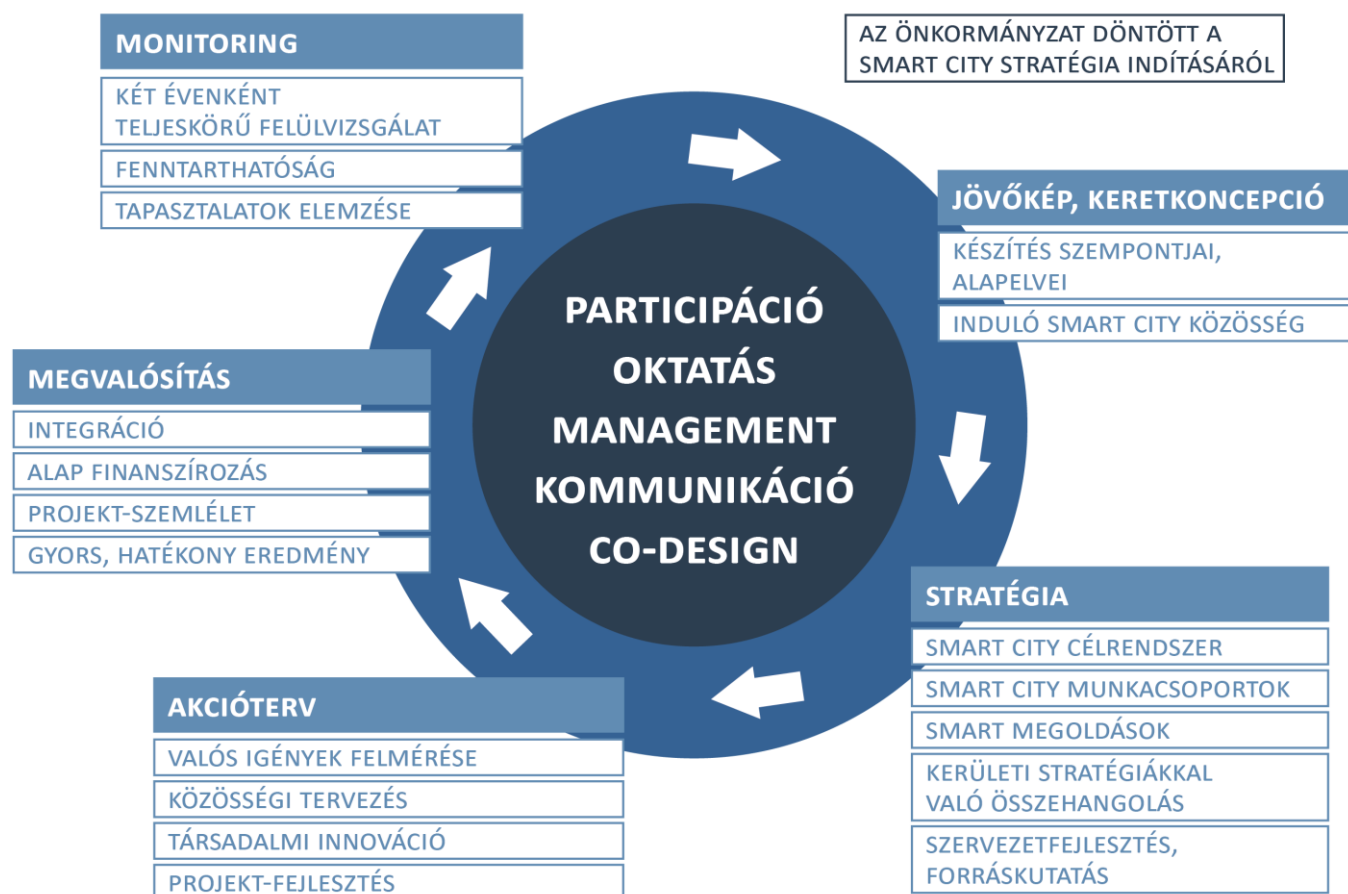
„Olyan szolgáltatások nyújtása, amelyek megkönnyítik vagy optimalizáltabbá teszik a városi közlekedési szolgáltatások használatát.”

Közlekedési vonatkozású döntéseit tekintve az „ököváros” feltételeinek megteremtése az egyik fő cél. A kerület közigazgatási területén áthaladó jelentős közúti forgalom csökkentése, a közterületi parkolás háttérbe szorítása, a jellemző modal split arány „soft” eszközök irányába való elmozdítása, a gyalogos és kerékpáros prioritású fejlesztések előtérbe helyezése mind fontos eszközei lehetnek a kívánt állapot eléréséhez. A tervezett beavatkozások között az intelligens gyalogátkelőhelyek létesítése és működésének kiértékelése, „smart” kerékpárállomások kialakítása, akadálymentes útvonaltervező alkalmazás fejlesztése, az elektromos autótöltő állomások kiépítésének támogatása, a car sharing szolgáltatókkal való együttműködés szorosabbra fűzése egyaránt szerepel.

„smart” gazdaság létrehozása

„A vállalkozások innovációs, K+F tevékenységét
támogató, versenyképességük növelését
elősegítő szolgáltatások”

A gazdaság területén a meglévő és jövőbeli szervezeti együttműködés erősítése, a helyi és nemzetközi kapcsolatok felkutatása és kialakítása, a „smart” megoldások vállalkozásokkal közösen való fejlesztése, a felsőoktatási intézmények fejlesztési párbeszédbe való bevonása, egyúttal a lokális identitástudat és a közös ügy érdekében erősítése körvonalazódik az akciótervi elhatározásokból. A felsorolt célkitűzések rendszerbe szervezése érdekében kiemelt feladat lehet a SMART 13 Akcióterv megvalósítása során fejlesztett megoldások értékesítését, illetve harmadik félnek való átadását szolgáló üzleti modell kidolgozása.

A XIII. kerületi Smart Program megvalósítást és monitoringja
forrás: SMART 13 Akcióterv alapján

1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

1.1. A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

A hosszú-távú településfejlesztési koncepció meghatározó céljai és irányelvei
forrás: saját ábra

Az integrált területfejlesztési stratégia (a továbbiakban: *Stratégia*) egy olyan jövőképen alapul, melyet a Hosszú távú Fejlesztési Koncepció (továbbiakban Koncepció) határoz meg, és amelyen a Lendületben 2.0 program, az AngyalZÖLD 3.0 Stratégia és Program és más szakági koncepciók és programok is támaszkodni tudnak. A Koncepció nem fogalmaz meg önálló jövőképet, de koncepcionális céljai és irányelvei alapján jól körvonalazódik a Stratégia alapját képező irányadó jövőkép.

A kerületi jövőkép a továbbra is lendületes és dinamikus fejlődést és az élhetőség folyamatos növelését tűzi ki célul. Ez utóbbi azt jelenti, hogy a kerület egyszerre nyújt élhető lakókörnyezetet és minőségi munkahelyi kínálatot, miközben lakosai között minden korosztályról és társadalmi csoportról gondoskodik. A jövőkép a stabilitás elvén nyugszik, kiemelve a XIII. kerület egyik nagy erősségét, miszerint a lakó- és munkahelyi és rekreációs környezet előre tervezhető feltételek mentén fejlődik.

A Stratégiában a konkrét célok kijelölése alapozza meg a Koncepcióban megfogalmazott célok megvalósítását, ezzel a felvázolt jövőkép elérését.

Horizontális célok

A Stratégia *horizontális céljai* olyan átfogó célok, amelyek az egyes tematikai beavatkozásokon túlmutató, a kerület működésére átfogóan ható irányelveket fogalmaznak meg. Ezek

- a felelős önkormányzás és partnerség,
- az intelligens város,
- a meghatározó fővárosi szerepkör és a
- a rugalmas alkalmazkodás.

Ezek a horizontális célok elveket fogalmaznak meg, amelyek általánosságban segítik az önkormányzatot a XXI. századi élet- és munkafeltételek megteremtésében, nagy hangsúlyt fektetve a partnerségre – a lakossággal és az egyéb önkormányzatokkal egyaránt – továbbá az új technológiák alkalmazására.

Stratégiai célok

A *stratégiai célok* már tematikus jellegűek, fontosabb szakterületek mentén sorolják fel a lényeges beavatkozásokat. Ezek

- a komplex városfejlesztés
- az életminőség javítása és egyenlő esélyek születéstől időskorig
- a fejlődő arculat – magas környezeti minőség és
- a fenntartható, emberközpontú mobilitási rendszer.

A stratégiai célok sorrendje nem jelent fontossági rangsort, hiszen ezek párhuzamosan valósulnak meg és egymást erősítik. A négy stratégiai cél lefedi a kerületfejlesztés minden témakörét, ám a kerületi feladatok nagysága, illetve a partnerektől való függés nagyon változó. Az egyes beavatkozások vonatkozhatnak már folyó önkormányzati tevékenység folytatására, illetve megfogalmaznak új javaslatokat is. A beavatkozások nem mennek le projekt szintig, és elsősorban a kerületi feladatokra koncentrálnak. Ahol nem ez a helyzet, vagy alacsony mértékű a kerületi kompetencia, ott ezt külön jelzi a Stratégia.

ITS - KÖZÉPTÁVÚ STRATÉGIAI CÉLOK				
JÖVŐKÉP	Stabil gazdasági és intézményi keretekre támaszkodó, lakosai folyamatosan javuló életminőségéről gondoskodó és élhető környezetet teremtő, korszerű munkahelyi funkciókat segítő, lendületesen fejlődő kerület			
	Felelős önkormányzás			
	Intelligens város			
	Meghatározó fővárosi szerepkör			
HORIZONTÁLIS CÉLOK	Rugalmas alkalmazkodás			
STRATÉGIAI CÉLOK	1. Komplex városfejlesztés	2. Életminőség javítása és egyenlő esélyek születéstől idősorig	3. Fejlődő városarculat, magas környezeti minőség	4. Fenntartható, emberközpontú mobilitási rendszer

ITS jövőkép és célrendszer összefoglaló ábra

forrás: Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2016

A HOSSZÚ TÁVÚ FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ FŐ CÉLJAI ÉS A STRATÉGIAI CÉLOK	
HOSSZÚ TÁVÚ FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ	INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
	KOMPLEX VÁROSFEJLESZTÉS
5. Magas színvonalú munkahelyi környezet fejlesztése 7. A környezet hatékony védelme, felkészülés az éghajlatváltozásra 10. Korszerű gazdasági és gazdálkodási rendszer fejlesztése	1. Változatos, a makrogazdasági szerkezetátalakulást követő, magas hozzáadott értékű munkahelyek létrejöttének elősegítése 2. Az energiahatékonyság növelése, a felhasznált energia és a szén-dioxid kibocsátás csökkentése, a megújuló energiaforrások arányának növelése 3. A policentrikus városszerkezet további fejlődésének elősegítése, újabb alközpontok építése, az eddigi funkciógazdagságának erősítése
	ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA ÉS EGYENLŐ ESÉLYEK SZÜLETÉSTŐL IDŐSKORIG
4. Változatos lakáskínálatot nyújtó, magas színvonalú lakókörnyezet fejlesztése 6. A társadalmi és kulturális sokszínűség lehetőségeinek fejlesztése 9. Zöldfelületi rendszer és zöldtengelyek fejlesztése, rehabilitációja	1. A különböző generációk életfeltételeinek javítása, a harmonikus együttélés feltételeinek biztosítása, és az ehhez kapcsolódó szolgáltatások színvonalának fenntartása, folyamatos bővítése 2. A valamilyen szempontból hátrányos helyzetű lakossági csoportok életesélyeinek javítása 3. Az egészségügyi ellátórendszer folyamatos fejlesztése 4. A változatos lakáskínálat biztosítása önkormányzati bérletű lakások állományának fejlesztése, a magántulajdonú lakóingatlanok megújításának támogatása, a differenciált lakbérrendszer fenntartása
	FEJLŐDŐ VÁROSARCULAT, MAGAS KÖRNYEZETI MINŐSÉG
1. Kompakt, funkciókban gazdag városrész fejlesztése 2. A szomszédos kerületekkel való kapcsolat erősítése 3. A Dunával való kapcsolat erősítése	1. Funkciógazdag és igényes közterületek kialakítása 2. A kerület zöldhálózatainak fejlesztése 3. Az alulhasznosított és barnamezős területek rehabilitációja
	FENNTARTHATÓ, EMBERKÖZPONTÚ MOBILITÁSI RENDSZER
8. Korszerű, emberbarát közlekedési rendszer kialakítása	1. Környezetterhelés mérséklését célzó intézkedésekkel a fenntartható mobilitás, a gyalogos és kerékpáros közlekedés fejlesztésének támogatása 2. A kerülethatárokon átvivő, új vagy kapacitáshiányos kapcsolatok fejlesztése 3. Kerületen belüli közösségi közlekedési kapcsolatok javítása, az elektromobilitás erősítése 4. A parkolási problémák kezelése, a közterületen kívüli parkolás támogatása

A stratégia illeszkedése a Hosszú távú településfejlesztési koncepció céljaihoz

forrás: saját ábra

HOSSZÚ TÁVÚ FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ CÉLRENDSZERE – A FEJLESZTÉSEK LEGFONTOSABB IRÁNYELVEI		STRATÉGIAI CÉLRENDSZER ELEMEI			
		HORIZONTÁLIS CÉLOK		STRATÉGIAI CÉLOK	
		felelős önkormányzás	intelligens város meghatározó fővárosi szerep	rugalmas alkalmazkodás	1. komplex városfejlesztés 2. életminőség javítása egyenlő esélyek születéstől idősorig 3. fejlődő városi arculat, magas környezeti minőség 4. fenntartható, emberközpontú mobilitási rendszer
1. KOMPAKT, FUNKCIÓKBAN GAZDAG VÁROSRESZ FEJLESZTÉSE	• Policentrumok kialakítása a lakosság szolgáltatási színvonalának növelése érdekében				
	• Korszerű gazdasági és gazdálkodási rendszer megteremtése, ill. fenntartása				
	• Az identitást adó városrészek (Újlipótváros, OTI telep) karakterének megőrzése, erősítése				
2. A SZOMSZÉDOS KERÜLETEKKEL VALÓ KAPCSOLAT ERŐSÍTÉSE	• Közúti- és gyalogos kapcsolatok erősítése				
	• A vasúti megállók környezetében a szomszédos kerületekkel közös fejlesztések				
	• A kapcsolatok kiemelt fejlesztése (Városliget, Falk Miksa utca, északi városkapu)				
3. A DUNÁVAL VALÓ KAPCSOLAT ERŐSÍTÉSE	• Vízparti sétányok				
	• Gyalogos hidak (Margitsziget, Népsziget, FOKA-öböl)				
	• Hajóközlekedés fejlesztése				
4. VÁLTOZATOS LAKÁSKÍNÁLATOT NYÚJTÓ, MAGAS SZÍNVONALÚ LAKÓKÖRNYEZET FEJLESZTÉSE	• A hagyományos lakóterületek és a lakótelepek rehabilitálása				
	• Az elavult lakó és ipari területek teljes megújítása				
	• A közterületek és az új épületek magas esztétikai minőségének elősegítése				
5. MAGAS SZÍNVONALÚ MUNKAHELYI KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE	• Egykori ipari területek rekonstrukciója, high-tech „ipari parkokká” alakítása				
	• Tercier szektor erősítése (Váci út, Róbert Károly körút)				
	• Ököváros kialakítása az önfenntartó város létrehozása				
6. A TÁRSADALMI ÉS KULTURÁLIS SOKSZÍNŰSÉG LEHETŐSÉGEINEK FEJLESZTÉSE	• A kerület népességmegtartó képességének növelése				
	• A kulturális- sport és oktatási intézményrendszer folyamatos fejlesztése				
	• A lakosság mobilitásának elősegítése				
	• Változatos kulturális, művelődési, szórakoztató és sport kínálat biztosítása				
	• A kulturális környezet megóvása, az eddigi eredmények megtartása, az értéktérítés, a folytonosság és az innováció szellemében				
7. A KÖRNYEZET HATÉKONY VÉDELME, FELKÉSZÜLÉS AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁSRA	• Megújuló energiaforrások minél hatékonyabb kiaknázása				
	• Megelőző és alkalmazkodó intézkedések megtétele				
	• Hatékony és energiatakarékos fejlesztések megvalósítása				
8. KORSZERŰ, EMBERBARÁT KÖZLEKEDÉSI RENDSZER KIALAKÍTÁSA	• A gyalogos és kerékpáros zónák kiterjesztése				
	• A közösségi közlekedés arányának növelése				
	• A kerületet határoló vasútvonalak kihasználása a mindennapos tömegközlekedésben				
9. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER ÉS ZÖLDTENGELYEK FEJLESZTÉSE, REHABILITÁCIÓJA	• Duna és Rákospatak menti zöldtengely kialakítása				
	• Lakótelepek zöldfelületeinek rehabilitációja				
	• Lokális jelentőségű parkok zöldhálózati kapcsolatainak erősítése				
	• Utcafásítási program folytatása, kiterjesztése				
10. KORSZERŰ GAZDASÁGI ÉS GAZDÁLKODÁSI RENDSZER FEJLESZTÉSE	• Tudásalapú gazdaság fejlesztése, első sorban a tudományos, kutatási és innovációs funkciók telepítésének elősegítése				
	• Változatos munkahelyeket biztosító gazdaság				
	• Egészséggazdasági ágazatok fejlesztése				

1.1.1. HORIZONTÁLIS CÉLOK

FELELŐS ÖNKORMÁNYZÁS ÉS PARTNERSÉG

A kerület jövőbeni fejlődésének egyik sarkalatos pontja lehet a lakossági részvétel, a párbeszéd és a közvetlen kommunikáció további erősítése.

Ennek egyik eszköze a szereplők közötti megfelelő információáramlás, az átlátható működés, az új tudás megfelelő támogatása és terjesztése, az egyéni elképzelések beépítése a döntési folyamatokba, a lakosok kreatív és változatos önkifejezési eszköze.

Az európai példák azt mutatják, hogy azok a városok, melyek nagy teret engednek a párbeszédnek és széleskörű társadalmi befogadást/elfogadást tesznek lehetővé, jobb eséllyel indulnak a városok közötti versenyben, valamint az általános társadalmi jólét tekintetében.

Cél: Az önkormányzat működése a partnerség elvein, azaz az érintett lakossággal való folyamatos párbeszéden alapuljon, az ehhez szükséges lakossági bizalmat és tájékozottságot az önkormányzat átlátható működése alapozza meg.

A lakossággal való együttműködés, a lakossági vélemények, észrevételek integrálása a kerület főbb fejlesztési irányvonalainak meghatározásába ma is jelen lévő gyakorlat a XIII. kerületben. A „felelős önkormányzás” horizontális cél ezt a gyakorlatot kívánja tovább erősíteni és kiterjeszteni. Abból az alapfeltevésből indul ki, hogy az innovatív kommunikációs és részvételi eszközök alkalmazása egyszerre növeli a helyi lakosság elégedettségét, erősíti a helyi közösségeket és legfőképpen lehetővé teszi az amúgy az önkormányzat számára nem hozzáférhető lakossági tapasztalatok és észrevételek megismerését. Fő célja, hogy azt a lakossági réteget megszólítsa, akik tipikusan nem jelennek meg lakossági fórumokon. További érv a lakossági részvétel erősítése mellett az abban rejlő közösségteremtő erő.

A kerület esetében a párbeszéd elősegítésének egyik kiemelt eszköze, hogy a fejlesztési területeken a helyi lakosság bevonásra kerüljön a tervezés folyamatába, ahol a véleményük kikérésén túl lehetőségük nyílik a fejlesztési folyamatokat is befolyásolni. A közterületi tervezések egyeztetési protokollját, a stratégiai szintű gondolkodást követő projekt-előkészítést a képviselő-testület rendszer szintűen elfogadta az AngyalZÖLD megnevezésű stratégiai folyamatának elfogadásával, legutóbb az AngyalZÖLD 3.0 Stratégia és Program révén. Az önkormányzat számos csatornán már ma is biztosítja (zöldszám, Facebook oldalak, a honlap „Írjon nekünk!” rovata, mobil applikáció stb.) a lakosság számára a kényelmes kapcsolatfelvételt. A Közzolgáltató Zrt. honlapján ügyfélablakot üzemeltet, házhoz menő ügyfélszolgálat rendszerét dolgozta ki, lakótelepi napok keretében ügyfélszolgálati kitelepüléseket tart. Ezt a hozzáállást ajánlott kiterjeszteni az alközpontok fejlesztésénél, illetve egy-egy terület revitalizációjánál. A lakossági párbeszéd mind az akcióterületi, mind a hálózatos beavatkozások esetében fontos részét kell, hogy képezze a fejlesztési potenciál megtalálásának, a problémák/nehézségek feltárásának illetve a megoldások keresésének.

A társadalmi részvétel pontos technikai igen széleskörűek, a bevonás és a hatás tekintetében is széles skálán mozognak. Javasolt a kerületi média általi folyamatos tájékoztatás, az önkormányzati weblap legkorszerűbb, innovatív felületi kialakítása, a térinformatikai rendszerek továbbfejlesztése a szöveges és vizuális információk közvetlen kapcsolatának megteremtésére, valamint a közösségi tartalommosztó alkalmazások (pl. közösségi média felületek, blogok stb.) és mobil applikációk igénybevétele a lakossági kommunikációban és tájékoztatásban, a lakosságtól érkező információk visszacsatolásában.

INTELLIGENS VÁROS („SMART CITY”)

Az „intelligens város” koncepció lényege, hogy átfogó módon közelít a technológiai, stratégiai, politikai, környezetvédelmi, társadalmi és pénzügyi szempontokhoz, figyelembe véve az alapvető városi szolgáltatások rendszerét, a meglévő adottságokat, beleértve a víz- és energiaszolgáltatást, a közlekedést, az iroda- és lakóépületeket, egészségügyi és közbiztonsági szolgáltatásokat, hulladékkezelést, oktatást, kultúrát, idegenforgalmat és közigazgatást.

Ennek szellemében az önkormányzat a 12/2019. (II.7.) Ö.K. határozatával elfogadta az Intelligens Kerület Koncepciót, mely összességében a helyi életminőség komplex értelemben vett javulását célozza meg.

Cél: A komplex városfejlesztés érdekében a XIII. kerület kihasználja a rendszer-szerű fejlődést támogató technikákat, alkalmazásokat, ami a folyamatosan tervezett és kontrolált fejlesztések legkorszerűbb XXI. századi útja.

A kerület Stratégiája továbbra is erősíteni kívánja ezt az irányt, amely egyébként tökéletesen illeszkedik az eddig már bizonyos területeken megvalósított, rendszerszemléletű, holisztikus kerületi gondolkodáshoz.

Az Intelligens Kerület Koncepció stratégiai irányelvei jól illeszkednek továbbra is az ITS stratégiai céljaihoz:

- az önkormányzati közszolgáltatás-rendszer integrált fejlesztése,
- az állampolgárok életkörülményeinek javítása,
- az ökológiai lábnyom csökkentése,
- minden szereplőre kiterjedő aktív partnerség biztosítása.

Mindezek a korábbi stratégiai cél megvalósulásának irányába hatnak.

Az egyedi, külön-külön koncepció keretében kezelt energetikai, digitális, ökológiai, tudásalapú gazdasági és infokommunikációs technológiai elemeket érdemes lenne egy átfogó programba rendezni, amely illeszkedik a városi célrendszerhez, és egy jól kidolgozott mutatórendszer segítségével összehasonlíthatóvá teszi a relatív megtérüléseket. Az intelligens város koncepció csak abban az esetben működik, ha a technológiai kezdeményezések előnyei a városlakók számára is egyértelműen érzékelhetők. Ezen a ponton kapcsolódik az intelligens város a „felelős önkormányzás” horizontális célhoz is. A képviselő-testület 2020 júniusában elfogadta a SMART13 Akciótervet, ami 6 alrendszerbe (smart kormányzás, smart emberek, smart életkörülmények, smart környezet, smart mobilitás, smart gazdaság) tagolva tudja a XXI. század technológiáira, elveire alapozni a kerület jövőjét, a szemléletváltást.

Ez a jól szervezhető, hatékony együttműködés elősegíti az egymástól való tanulást, illetve beazonosítja az előnyöket, hátrányokat és kockázatokat minden érintett szemszögéből. A XIII. kerület már eddig is nagyon sok „intelligens” megoldást vezetett be a szolgáltatási rendszerébe, fontos cél, hogy a jövőben - további megoldások alkalmazása mellett - a lakosságban és a kerülettel kapcsolatba kerülő egyéb gazdasági-társadalmi szereplőkben tudatosítsák ennek meglétét.

MEGHATÁROZÓ FŐVÁROSI SZEREPEKÖR

kiemelt fővárosi megítélés

A XIII. kerület ma Budapest egyik legattraktívabb lakó- és munkahelyi területe. Pozíciója a fővároson belül és országosan is elismert, kiemelkedő. Az ITS ezen horizontális célja a jelentős fővárosi szerepkör fenntartását, javítását, a kerületközi kapcsolatok erősítését kívánja támogatni.

A XIII. kerület heterogén városszerkezete miatt egyszerre mutat belvárosi és az átmeneti övezetre jellemző arculatot. Domináns lakó- és munkahelyi karaktere révén, fővárosi szinten attraktív és meghatározó. Megújulási képessége és dinamikája miatt valamennyi korosztály és munkáltatótípus számára megfelelő kínálatot tud biztosítani. A kerület a főváros egyik motorja, hiszen itt koncentrálódik a legvonzóbb budapesti irodafolyosó, ezáltal meghatározó a magas hozzáadott értéket termelő munkahelyi terület. Jelentős a lakóingatlan fejlesztés dinamikája, amely a válság időszakában is csak kisebb visszaesést mutatott, mint a főváros más kerületeiben. Fővárosi szinten jelentős a közterületek és zöldfelületek megújítása, a tematikus közterületek és parkok létrehozása.

Cél: Továbbra is a fővárosi dinamikus, élenjáró és erős kerülete legyen a XIII. kerület

A horizontális cél megjelenítésének kiemelt törekvése, hogy az egyes stratégiai célokat és az azok elérését szolgáló beavatkozásokat áthassa a fővárosi szerepkör kiemelése.

Azzal, hogy horizontális célként megjelenik a fővárosi szerepkör hangsúlyozása, nem a kerület felelősségét, hatáskörének és feladatainak bővítését fogalmazza meg az ITS, hanem a kerület fontos fővárosi státuszát, illetve azt az igényét, hogy a kerületközi kapcsolatok javításával erősítse a fővárosi kohéziót, hozzájárulva egy erősebb, versenyképesebb Budapesthez.

RUGALMAS ALKALMAZKODÁS

A kerület közép- és hosszú távú működése során olyan belső és külső tényezőkkel kell majd szembenéznie, melyek szükségessé teszik a rugalmas alkalmazkodás, a változásokra történő gyors és hatékony reakció képességét.

A változások ugyanakkor lehetőségeket és veszélyeket egyaránt rejtenek magukban, melyek iránya előre nem mindig kiszámítható, és számos egyéb tényező figyelembevétele szükséges a kezelésükhöz.

A rugalmasság nagy előny lehet, melyre megfelelő korszerű eszközök, szervezeti megoldások és eljárásrendek kiválasztása és alkalmazása szükséges, kezdve a tervezéstől, a napi szolgáltatásokon keresztül, egészen az egyes projektek, akciók megvalósításáig.

Cél: A folyamatosan változó külső és belső tényezőkkel szemben megfelelő időben és megfelelő irányba és kellő hatékonysággal tudjon reagálni az önkormányzat.

Ennek egyik példája, hogy a kerületi lakosság megkívánja az ellátórendszer növekvő igényekhez történő folyamatos alkalmazkodását. Bár a kerület lakosság megtartó ereje erős, pontosan nem ismert, hogy az új vásárlók között milyen arányú a hosszú távban gondolkodók, a rövid időre beköltözők, illetve a befektetési céllal lakást vásárlók aránya, területileg milyen az egyes csoportok megoszlása. A rugalmas szolgáltatástervezés alapját az egyes szakterületekhez kapcsolódó monitoring rendszerek alapozzák meg, melyek a belső működési környezet mellett nyomon követik a célcsoportokkal kapcsolatos változásokat, az igények, elvárások alakulását, a szolgáltatásokkal kapcsolatos használói visszajelzéseket, illetve a külső, kerülettől független jogszabályi, finanszírozási és egyéb feltételek változását. Ezek az információk rendszerszerű visszacsatolásával finomhangolhatók a szolgáltatások, a projektek tartalma. A fenti eljárások beépülése a városfejlesztésbe és működtetésbe az okos város célok elérésének alapja.

A kerületnek alkalmazkodnia kell a foglalkoztatáspolitikai gyorsan változó körülményeihez is. Hatékonyan kell kezelni a városi funkciókkal szembeni változó igényeket (pl. lakófunkció vagy irodafunkció megerősödése a korábbi döntően barnamezős területeken). A cél itt az, hogy az újonnan betelepülő munkahelyi funkciók megfeleljenek a „tiszta”, magas színvonalú, XXI. századi technológiai követelményeknek, ne zavarják a lakófunkciót, illetve szinergiákat képezzenek a már jelenlévő irodai és innovatív tevékenységekkel.

Komoly kihívást jelent a gyorsan változó jogszabályi környezet is. A kerület működésére ugyanis nem csak a saját, belső feltételrendszere hat, hanem tágabb összefüggésben a fővárosi és országos szintű szabályozások, politikai-gazdasági-társadalmi folyamatok is befolyásolják a mozgásterét. A jelenlegi folyamatok, a kiszámíthatatlanság és az önkormányzati jogkörök és források folyamatos szűkítése (ezzel párhuzamosan a központosítás erősítése) megnehezítik az önkormányzat működését. Bár az önkormányzat már hosszú ideje a „saját lábon állás” stratégiáját követi és fegyelmezett működési- és vagyongazdálkodást folytat, a jövőben elképzelhetők olyan változások, melyek még ezt a stabil rendszert is megingatják. Az önkormányzatnak át kell gondolnia, és a településfejlesztési/beruházási tevékenysége során – az eddigiekhez hasonlóan – szigorúan mérlegelnie kell, hogyan hatnának a teljes kerület működésére olyan intézkedések, mint pl. egyes helyi adófajták központosítása.

1.1.2. STRATÉGIAI CÉLOK

A 4 stratégiai cél kohézióját a horizontális célok biztosítják, az abban lefektetett irányelvek által. A stratégiai célok további alcélokra bonthatók, melyek aztán kiegészülhetnek a területi vetülettel rendelkező akcióterületekhez is.

Az egyes alcélok és a hozzájuk kapcsolódó beavatkozások mellérendeltségi viszonyban állnak egymással és szorosan hatnak egymásra – más szóval egymást erősítő hatásuk van. Együttesen segítik egy változatos gazdasági szerkezettel rendelkező, sokszínű és dinamikus fejlődő kerület megteremtését.

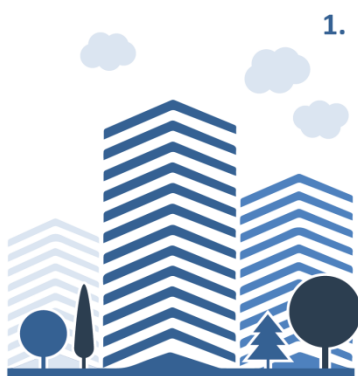
A következőkben ezek kifejtésére kerül sor.

KOMPLEX VÁROSFEJLESZTÉS

A komplex városfejlesztés stratégiai cél egy előremutató, a XXI. század kihívásainak megfelelő szemléletet tükröz. Újszerűsége többek között abban is jelentkezik, hogy egyesíti magában a gazdaság- és területfejlesztési elképzeléseket. Legfontosabb elemei az intenzív, de átgondolt területhasznosítás, a gazdasági modernizáció, valamint a fenntarthatóság és az energiatakarékosság, azaz a környezettudatosság biztosítása. A komplexitás megmutatkozik abban is, hogy a munkahelyek és kapcsolódó szolgáltatások létrejöttének segítése összekapcsolódik a tudásalapú gazdaság fejlesztésével, valamint az „ököváros” szemlélet alkalmazásával és elterjesztésével.

KIEMELT STRATÉGIAI ALCÉLOK

1. Változatos, magas hozzáadott értékű munkahelyek létrejöttének elősegítése.
2. Az energiahatékonyság növelése, a felhasznált energia és a szén-dioxid-kibocsátás csökkentése, a megújuló energiaforrások arányának növelése.
3. A policentrikus városszerkezet további fejlődésének elősegítése, újabb alközpontok megvalósítása, az eddigiek funkciógazdagságának erősítése az identitást adó városrészek karakterének megőrzése mellett.

1. A Komplex városfejlesztés stratégiai cél gazdaságfejlesztési vonatkozásai összhangban állnak a Konceptióban, illetve a Lendületben 2.0 önkormányzati programban megfogalmazott önkormányzati elképzelésekkel.

A Lendületben 2.0 rögzíti, hogy „*vállalásai összhangban vannak az elmúlt években végzett munkával, a megkezdett feladatok folytatását biztosítják, építenek az előző ciklusban elért eredményekre és egyben igazodnak az új kihívásokhoz.*”

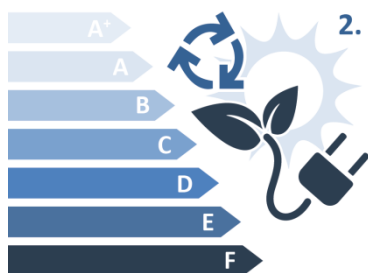
Az önkormányzat gazdaságfejlesztési tevékenységének egyik lehetséges eszköze a vállalkozói szerveződések létrejöttének támogatása, a vállalkozásokkal való együttműködések új alapra helyezése, kapcsolódva az okos város célok megvalósításához is. Az okos város megoldások kialakításba – a városi laboratóriumok és nyílt innováció működési logikája szerint – bekapcsolódnak a városlakók, lakóközösségek és a város fizikai területei egyaránt.

Az üzleti környezet fejlesztésébe beletartozik az ügyintézés további korszerűsítése, a telephelyválasztáshoz szükséges információk, adatok megfelelő közzététele, de közvetetten a városi környezet minőségének fejlesztése és a tudatos, a partnerek számára is kiszámítható városfejlesztési irányok meghatározása.

Továbbra is cél – bár ez már a kereseti oldalon is elvárás – hogy a Váci úti irodafolyosó mentén és általában a kerületben magas minőségű épületek és kapcsolódó szabad terek épüljenek a magánberuházások keretében. A kimagasló minőség, a legmagasabb zöld minősítéssel (LEED, BREEAM) rendelkező, innovatív megoldásokat beépítő irodaépületek a leendő bérlők összetételét, a kerületben megjelenő vállalkozások adóerejét is meghatározza.

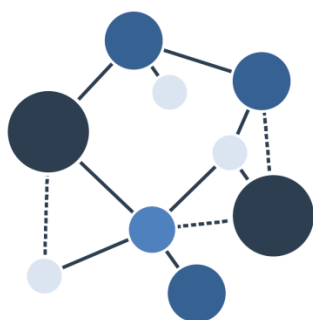
A barnamezős területek funkcióváltását az önkormányzat a kiszámítható szabályozással tudja elősegíteni. A főváros infokommunikációs területi klaszterei – Infopark, Graphisoft park – mára teljesen megteltek, a kreatív ipar által eddig elfoglalt jelentős területek alakulnak át (pl. Óbudán) a közeljövőben, így lehetőség van olyan területi klaszterek megerősítésére, kialakítására a kerületben, mely ezeket a szektorokat fizikailag is be tudja fogadni. Bár a már 1980-as években megindult szerkezetváltás eredményeként a kerület tradicionálisan erős ipari jellege megszűnt, a meglévő ipari tevékenységek megőrzése fontos a kerület sokszínű munkahelykínálata szempontjából kívánatos. A vállalkozások üzleti innovációját, digitalizációját, a közöttük lévő kapcsolatrendszer fejlesztésével tudja támogatni, digitalizációjának elősegítését a kerület információival.

A stratégiai cél kiemelt hangsúlyt fektet arra, hogy a külső szereplők által kezdeményezett fejlesztéseket, amelyeknél sokszor nincs a kerületnek befolyásolási lehetősége, a területfejlesztés szempontjából maximálisan ki kell használni, a kerületi beruházásokat ezek fényében végiggondolni.

2. A Hosszú távú Fejlesztési Konceptióban és a Lendületben 2.0 programban is megjelenő elv a környezettudatosság, melynek csupán csak egyik részterülete az energia- és klímatudatos szemlélet alkalmazása és terjesztése.

Ennek az új fejlesztésekben, a felújításokban egyaránt szükséges érvényt szerezni, összhangban a kerület meglévő, vonatkozó stratégiai és fejlesztési dokumentumaival (mint pl. Klímastratégia, Környezetvédelmi - Fenntarthatósági Program, stb.).

3. A policentrikus városszerkezet alcélhoz tartozó beavatkozások megfelelnek a Budapest 2030 központrendszerének, melynek alapján a KÉSZ e célból megfelelő övezeti besorolásokat alkalmaz.

A kisközpontok a lakossági szükségleteket kielégítő vállalkozások (kiskereskedelem, szolgáltatások, vendéglátás) koncentrált megjelenésével, étellel telivé teszi ezeket a területeket, a lakosság a lakóhelyéhez közel kapja meg a szolgáltatásokat.

Mindez kapcsolódik még a fenntartható, emberközpontú mobilitási rendszer stratégiai célhoz is.

ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA ÉS EGYENLŐ ESÉLYEK SZÜLETÉSTŐL IDŐSKORIG

A XIII. kerület egyik erőssége a humán közszolgáltatások magas színvonala, az ellátórendszer kiterjedtsége, stratégiai szinten pedig egy olyan rendszerszemlélet, mely lehetővé teszi, hogy életciklusának bármely szakaszában álló, és bármilyen élethelyzetben lévő egyén vagy csoport megtalálja a neki legmegfelelőbb szolgáltatást vagy szolgáltatások körét.

A humán közszolgáltatások területén az önkormányzat nagyon részletesen kidolgozott szakágazati koncepciókkal rendelkezik, melyek szorosan illeszkednek a Koncepcióhoz, valamint konkrét célokat és feladatokat is tartalmaznak.

Az ITS az „Életminőség javítása és egyenlő esélyek születéstől időskorig” stratégiai célban szintetizálja a már meglévő szakágazati koncepciókat, és a Lendületben 2.0 program operatív feladatait a folyamatban lévő és tervezett beavatkozásokat, míg az egyes területeket érintő társadalmi vonatkozások az egyes akcióterületek bemutatása során kerülnek részletezésre. A kerületi átlagnál rosszabb társadalmi és lakásmutatókkal jellemezhető lakóterületek, illetve az itt koncentráltabban megjelenő hátrányos helyzetű csoportokat célzó kerületi intézkedéseket egy külön fejezet, az „Antiszegregációs program” foglalja össze.

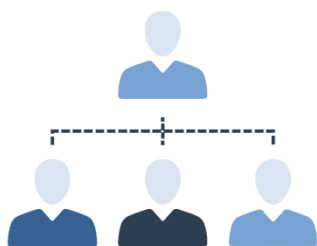
A stratégiai célon belül négy alcél került megfogalmazásra:

KIEMELT STRATÉGIAI ALCÉLOK

1. A különböző generációk életfeltételeinek javítása, a harmonikus együttélés feltételeinek biztosítása.
2. A valamilyen szempontból hátrányos helyzetű lakossági csoportok életesélyeinek javítása.
3. Az egészségügyi ellátórendszer folyamatos fejlesztése.
4. A változatos lakáskínálat biztosítása – minőségi, differenciált bérletrendszer további fejlesztése, magántulajdonban lévő lakások, épületek megújításának támogatása.

Az egyes alcélok itt is szoros kapcsolatban állnak egymással, hiszen a különböző életciklusban vagy élethelyzetben lévő személyek életminőségének javítása csak az egyes területek (szociális szolgáltatások, humán ellátórendszer, egészségügy, lakhatás) szoros együttműködésével és egymást erősítésével hozhat eredményt.

1. Az alcél lényege a különböző életkorúak (gyermek- és ifjúság, család, idősek) életfeltételeinek javítása, a harmonikus együttélés feltételeinek biztosítása, és az ehhez kapcsolódó szolgáltatások színvonalának fenntartására, illetve folyamatos bővítése a humán közszolgáltatások (szociális ellátások, köznevelés, kultúra, sport, stb.) egybefüggő, egymásra épülő rendszerében. Ennek érdekében a már jelenleg is szervezeten működtetett szolgáltatások fenntartása, lehetőleg további javítása, korszerűsítése és ennek érdekében a smart lehetőségek alkalmazása mára már nélkülözhetetlenné vált, melyet minél szélesebb társadalmi kört érintően meg kell teremteni. Ennek fontos részét képezi a jelentős lakásszám növekedésével érintett területeken az intézményi ellátóhálózat megteremtése, kapcsolódva a fenntartható, emberközpontú mobilitási rendszer stratégiai célhoz, a gyaloglási távolságokat is figyelembe véve.

2. Az alcél fontos eszköze, hogy összhangban legyen a kerület Helyi Esélyegyenlőségi Programjában tervezett intézkedésekkel.

Ebben a tekintetben is fontos tényezővé válhat az intelligens város szolgáltatásainak kiterjesztése.

Ide tartozik a hátrányos helyzetű gyermekek támogatása, a lakhatási problémákkal, vagy egyéb szociális helyzettel küzdők, idősek, egészségkárosodottak segítése.

3. Mára már világossá vált, hogy a prevenciónak milyen nagy jelentősége van az egészségmegőrzésben.

Ennek programjai, az ehhez kapcsolódó smart megoldások és informatikai fejlesztések kedvezőbb helyzetet kínálhatnak az érintett lakosságnak.

Folytatni kell az egészségügyi ellátórendszer további korszerűsítését, mely a lakosság egészségmegőrzése mellett a szakképzett munkaerő megtartásában, vonzásában is fontos szempont.

4. A lakáskínálat a kerületben igen széles skálát mutat. Ebben különösen fontos a bérlakások számának növelése, az állomány minőségi összetételének további fejlesztése, amiben az önkormányzat az eddigiekben is kimagaslóan élen járt Budapest tekintetében.

Ebben a vonatkozásban fontos tényező a kialakult differenciált lakbérrendszer fenntartása, ami összefügg az 1. és 2. számú alcéllal.

Mindemellett fontos a magántulajdonú lakóingatlanok megújításának támogatása is, különös tekintettel a régi, vagy elavult épületek felújításai érdekében.

FEJLŐDŐ VÁROSARCULAT, MAGAS KÖRNYEZETI MINŐSÉG

A kerület városarculata és környezetének színvonala a kerületben lakók életminőségét, közérzetét, az otthonukról alkotott képet alapvetően meghatározza. Az épített és természeti környezet minősége jelentősen befolyásolja a kerület imázsát az ide látogatók szemében, illetve a kerület megítélését lakosainak a szemében, illetve a zöldfelületek és a kikapcsolódásra, pihenésre alkalmas környezet a megítélés mellett az egészséges társadalom kialakulását is szolgálja.

KIEMELT STRATÉGIAI ALCÉLOK

1. Funkciógazdag és igényes közterületek kialakítása.
2. A kerület zöldhálózatainak fejlesztése.
3. Az alulhasznosított és a barnamezős területek rehabilitációja.

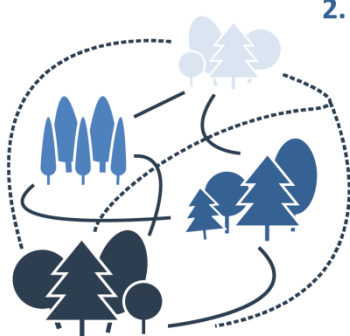
A XIII. kerület épített környezetének fejlődése fővárosi és országos szinten is kimagasló: a gazdasági válság következtében bekövetkezett kisebb visszaesés után az utóbbi években az építkezések újra felgyorsultak. A dinamikus fejlődésre való tekintettel különösen fontos a környezet minőségére és annak átalakulására figyelni, hiszen a fizikai környezet néhány év alatt nagyon sokat tud változni, de ezek a változások általában nagyon hosszú időre meghatározzák a városképet.

Ezek az alcélok értelemszerűen szorosan kötődnek a **komplex városfejlesztés** stratégiai célhoz.

1. Különösen fontos ezért, hogy az önkormányzat kezelésébe tartozó közterületek kialakítása a mai kor igényeit tükrözze, a társadalmi találkozások egyik terének megfelelő funkciókat foglaljanak magukban a közlekedés, a találkozás, a pihenés, esetenként a rekreáció és szórakozás helyszíneiként is.

Bár nem az önkormányzat fenntartásába tartoznak, továbbra is ösztönözni kell az építési szabályzat és a településrendezési szerződések révén a magántelkeken létrejövő szabad közhasználatú területek igényes kialakítását, melyek szélesítik a találkozások és a szabadidő eltöltés kínálatát.

2. A kerület a természeti adottságokat tekintve különösen jó helyzetben van, hiszen három nagyobb ökológiai potenciállal rendelkező területe is van. Ezek egyike a kerület határát is jelentő Duna és partja a másik a Rákos-patak, harmadik pedig a nagy részben zöldfelületekkel rendelkező Népsziget. Mind a Duna és a Rákos-patak partja, mind a Népsziget jelenlegi hasznosítása csak részleges, ezek a területek jelentős potenciált jelentenek.

Ebben a tekintetben az ökológiai zöldhálózat fejlesztése a Rákos-patak és a Duna mentén megkérdőjelezhetetlen. A zöldhálózat erős jelenlétét jelentik a lakótelepi közterületi zöldfelületek, melyek rehabilitációja és folyamatos fenntartása továbbra is fontos cél, melybe a lakosság bevonása is célszerű, például közösségi tervezés keretében.

A XIII. kerület számos, többnyire jó minőségű közkerttel, parkkal rendelkezik. Ezek színvonalának megtartása, fejlesztése és az újonnan beépítésre kerülő területeken újak kialakítása szükséges.

A rendelkezésre álló AngyalZÖLD 3.0 Stratégia és Program megfelelő keretet nyújt ezek folyamatos és stabil fenntartására.

A közterületi fejlesztések egyik fontos eszköze a lakossági részvétel és kommunikáció erősítése, valamint a folyamatos szemléletformálás.

3. A kerület területhasználati fejlesztése elsődlegesen a korábbi iparterületeken és a használaton kívüli, felhagyott területeken realizálódtak. Nincs ez másként ma sem, és az utóbbi időszakban különösen megerősödött ezen területek átalakulásának igénye. A rendszerváltozás utáni időszak tulajdoni változásai nyomán egyes területek nem tudtak kitörni a korábbi állapotukból, vagy még rosszabb helyzetbe kerültek. Ez igaz nem csak a volt iparterületekre, a barnamezősnek, de legalábbis jelentős változást igénylő területnek mondható leromlott épületállományú lakótömbökre is.

Ezek átalakulásának elősegítése részben az építési szabályozás eszközével (KÉSZ) részben egyéb programokkal, az önkormányzati területek esetében területelőkészítéssel, szegregátumok felszámolásakor szanálással történhetnek.

A fejlesztői tulajdonban lévő, és még nagy egybefüggő területek átalakulását az önkormányzati koordináció kell, hogy jellemezze, melynek egyik jó eszköze a településrendezési szerződés, amik keretében a barnamezős terület átalakulását támogató közterületi fejlesztések, infrastruktúra rekonstrukciók is részét képezhetik az új beépítések feltételének.

FENNTARTHATÓ, EMBERKÖZPONTÚ MOBILITÁSI RENDSZER

A stratégiai cél arra a jelenségre kíván hatékony válaszokat adni, hogy a nagyvárosi problémák nagy része összefüggésben áll a közlekedéssel, illetve a mobilitással¹. A XIII. kerület sűrűn épített belvárosi területein jelentős feszültségek keletkeznek a gépjárműhasználat és -tárolás terén. E stratégiai cél szerepe, hogy mind a kerületen belüli, mind a kerületi szinten túlmutató közlekedési problémákra a fenntartható városi mobilitás-tervezés eszköztárával tudjon válaszokat, intézkedéseket megfogalmazni. Jellemzője a fenntartható közlekedési módok támogatása, a kerékpáros, a gyalogos és a közösségi közlekedés előtérbe helyezése.

¹ A mobilitás a közlekedéshez képest többlet tartalmat jelent, komplexebb rendszert jelöl. Nem csak az infrastruktúra alapú helyváltoztatásra utal, hanem a közlekedéssel kapcsolatos háttérfolyamatokat is magában foglalja. Infrastruktúra alapú szemlélet helyett emberközpontú szemlélet határozza meg.

A közúti kapacitások bővítése és a közterületi járműtárolás igényeinek kielégítése oda vezetett, hogy a közterületek jelentős részén komoly feszültségek keletkeznek. A kínálat korlátozottsága miatt ugyanarra a néhány négyzetméterre számtalan funkció jutna, amely megvalósítása nem lehetséges – parkoló, kiülő terasz, zöldfelület, kerékpársáv, széles járda stb. Cél, hogy olyan mobilitási rendszer jellemezze a XIII. kerületet, amely az infrastruktúra alapú megközelítés helyett az emberközpontú megközelítést alkalmazza. A Fenntartható városi mobilitás-tervezés (SUMP) célja, hogy szemléletváltással és okos megoldásokkal fokozza a mobilitás-tudatosságot.

Újlipótvárosban a beavatkozások során – a mobilitási tervvel összhangban – a gyalogos, kerékpáros és közösségi közlekedés előtérbe helyezése továbbra is fontos célkitűzés, melynek része:

- a kapcsolódó gyalogos és kerékpáros infrastruktúra felületek humanizálása, szélesítése, illetve az azokhoz csatlakozó funkcionális szükségletek megteremtése (pl. új utcabútorok, kerékpártámaszok kihelyezése),
- a meghatározó közlekedési tengelyek közlekedésbiztonsági megújítása és klímatudatos erősítése (pl. forgalomcsillapító küszöb létesítése, összefüggő zöldfelületi sávok kialakítása, fásítás), továbbá
- a gépjármű közlekedés prioritásának mérséklése, valamint az azzal összefüggésben álló közterületi parkolóhelyek területigényének háttérbeszorítása (pl. további TEMPO 30 zónák kijelölése, meglévő forgalmi irányok módosítása).

KIEMELT STRATÉGIAI ALCÉLOK

1. A környezetterhelés mérséklését célzó intézkedésekkel a fenntartható mobilitás, a gyalogos és kerékpáros közlekedés fejlesztésének támogatása.
2. A kerülethatárokon átívelő, új vagy kapacitáshiányos kapcsolatok fejlesztése.
3. A kerületen belüli közösségi közlekedési kapcsolatok javítása az elektromobilitás erősítése.
4. A parkolási problémák kezelése – a közterületen kívüli parkolás előtérbe helyezése.

1. A közlekedési rendszer a korábbi évtizedekben arra törekedett, hogy mennyiségileg is megpróbálja kielégíteni az igényeket. Ez ma a környezetterhelést tekintve már nem támogatható cél, és a kialakult városszövetben fizikai gátjai is vannak.

Természetesen ez komoly összefüggésben áll a közösségi közlekedés fejlesztésével, mely nem kerületi kompetencia, de ráhatása lehet a változtatási igények hangsúlyozásával. Az alternatív közlekedési eszközök támogatása, a kerékpáros infrastruktúra szélesítése, a gyalogospreferencia fizikai lehetőségeinek megteremtése a forgalomcsillapítás mellett továbbra is kiemelt cél a közterületek újragondolása során.

A „soft” közlekedési módok infrastruktúrális feltételeinek fejlesztésére a koronavírus is jól rámutatott. Ez idő alatt a lokális és a hivatásforgalmi kerékpáros forgalom egyaránt növekedni látszott – és látszik továbbra is –, így annak támogatása (pl. új kerékpár-hálózati elemek kijelölése, stb.) hosszú távon is megalapozhatja a fenntartható közlekedési szokások megtapadását.

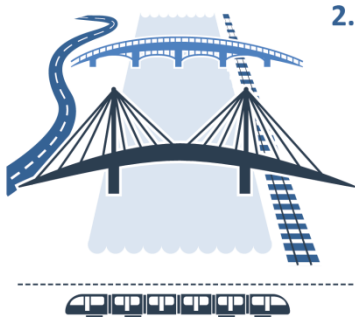
A fenntartható mobilitás másik, neuralgikus pontja a Duna és a hozzá kapcsolódó közterületek használata. Főként a Duna újlipótvárosi szakaszát érintő, az elmúlt években jelentősen megszorodó lakossági bejelentések és panaszok a dunai hajózás közvetlen és közvetve okozta káros hatások (pl. levegő-, zaj-, hulladékszennyezés) mérséklésének szükségességére is rávilágítanak.

Így az önkormányzat elkötelezett

- a közösségi közlekedést szolgáló hajózás turisztikai érdekek elé helyezésében,
- a kikötőkhöz kapcsolódó buszforgalom lakóterületek belső, feltáró utcáit elkerülő megszervezésében,
- a kikötőkben kikötő vízijárművek számának maximalizálásában,
- a fenntartható, környezettudatos működés előtérbe helyezésében,

ezért a dunai kikötők további üzemelését, és a fővárosi közterület-használati hozzájárulások kiadását csak egyes feltételek együttes teljesülése esetén támogatja.

A célok elérése és a fenntartható mobilitás és városfejlesztés érdekében az önkormányzat az álló rendezvényhajók és szállodahajók kikötését egyáltalán nem támogatja, a Margit és Árpád hidak közötti, meglévő 25 db kikötő számának 15-re való csökkentését szorgalmazza. A Carl Lutz rakpart esetében elsősorban az elektromos meghajtású autóbuszok behajtása támogatott. Az Árpád híd és az Északi vasúti összekötő híd között további úszóművek telepítését nem támogatott.

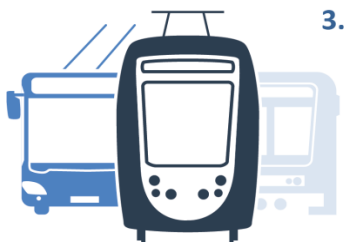

2.

A közösségi közlekedési rendszer fejlesztése alapvető összefüggésben áll a komplex városfejlesztés stratégiai céljával is.

A szerkezetfejlesztéssel járó kerületközi közúti kapcsolatok (pl. Szegedi úti átkötés) mellett kiemelt szerepe van a villamoshálózat fejlesztésének.

Ezek távlatba mutató célok, viszont helybiztosításuk ma tud megtörténni, ezért a szabályozások során ezeknek érvényt kell szerezni. Fontos szerepe lesz a jövőben a Dunai kapcsolatoknak, így gyalogoshidak és kerékpáros hidak előkészítésének támogatása, innovatív javaslatok készítése meghatározó lesz a közeljövőben.

3.

A kerületen belüli közösségi közlekedés időnkénti, az igényeket követő átszervezése a rugalmas alkalmazkodás horizontális célhoz jól kapcsolódó stratégiai alcél, ami segíthet az emberközi mobilitás megteremtésében.

Emellett a meglévő trolibusz hálózat térbeli kiterjesztése, az elektromobilitás kerületi – egyúttal fővárosi – szintű erősítése fontos szempont a fenntartható közlekedésfejlesztésben, mely elsősorban a fővárosi önkormányzat feladata.

4.

A parkolási szokások lassú változásával lehet csak számolni, mindenesetre az új smart technológiák, így a carsharing szolgáltatások térnyerése változásokat hozhat e téren. Nyilvánvalóan a már kialakult területeken, az utólagos közterületen kívüli parkolás nehezen lesz megteremthető, viszont a telken belüli parkolás támogatása szabályozási eszközökkel is lehetségessé válhat.

A nagykapacitású közösségi közlekedési eszközök jó megközelíthetősége, akár midibuszok közlekedtetésével vállalkozásokkal együttműködve szintén csökkentheti a parkolási igényeket. Nyilvánvalóan összehangolás szükséges a fővárosi parkolási rendszerekkel is.

1.2. A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA

A célrendszert akcióterületek és hálózatos projektek egészítik ki.

A kerület középtávú fejlesztésére előirányzott beavatkozások különböző, mégis sok esetben egymással átfedésben álló célkitűzések megvalósítását szolgálják, melyek térbelisége és jellege bizonyos esetekben eltér egymástól. Az ezek közötti összefüggések értelmezését szolgálja a Stratégiai beavatkozásainak akcióterületekre és hálózatos projektekre való elkülönítése. A két halmaz elemei eltérő tulajdonságokkal rendelkeznek, mégis egymással szoros összefüggésbe hozhatók, esetenként kölcsönhatásban is állnak egymással. A konkrét lehatárolással körbeírható akcióterületek fő fejlesztési irányainak térbeli kibontakozására sokszor nagymértékben hatással vannak az esetlegesen – közvetlen vagy közvetve – hozzájuk kapcsolódó hálózatos projekteknekél rögzített célkitűzések.

A 2020-as ITS felülvizsgálat eredményeként a kerület korábbi négy akcióterületének listája további három, új akcióterületi kijelöléssel bővül (1.5. Újpesti-öböl menti, 1.6. Esztergomi út – Cserhalom utca menti és 1.7. Keleti vegyes beépítésű akcióterület), míg a hálózatos projektek esetében egy új elem (2.4. Barnamezős területek fejlesztése hálózatos projekt) rögzíthető.

akcióterületek

- 1.1. Göncz Árpád városközpont
- 1.2. Marina-part
- 1.3. Szabolcs utca - Vágány utca
- 1.4. Kassák Lajos utcai
- 1.5. Újpesti-öböl menti
- 1.6. Esztergomi út - Cserhalom utca menti
- 1.7. Keleti

hálózatos projektek

- 2.1. Duna - Rákospatak - Népsziget ökológiai folyosó
- 2.2. Lakótelep állomány komplex rehabilitációja
- 2.3. Fővárosi jelentőségű irodatengely
- 2.4. Barnamezős területek fejlesztése

egyéb elemek

- tömb / közterület-hálózat / Duna
- kerületrész / kerület határa

A beavatkozások jellege,
térbeli kiterjedése és összefüggései
forrás: saját ábra

akcióterületek Összesen hét akcióterület került kiválasztásra, ahol területileg koncentrált módon jelennek meg a fejlesztési feladatok:

- 1.1. Göncz Árpád városközpont,
- 1.2. Marina-part,
- 1.3. Vágány és Szabolcs utca térsége,
- 1.4. Kassák Lajos utca térsége,
- 1.5. Újpesti-öböl térsége,
- 1.6. Esztergom út – Cserhalom utca térsége, illetve
- 1.7. a kerület keleti, vegyes beépítésű térsége.

Ezek mindegyike eltérő, markáns fejlesztési igénnyel rendelkezik, a koncentrált beavatkozásnak a környezetre is komoly hatása lehet.

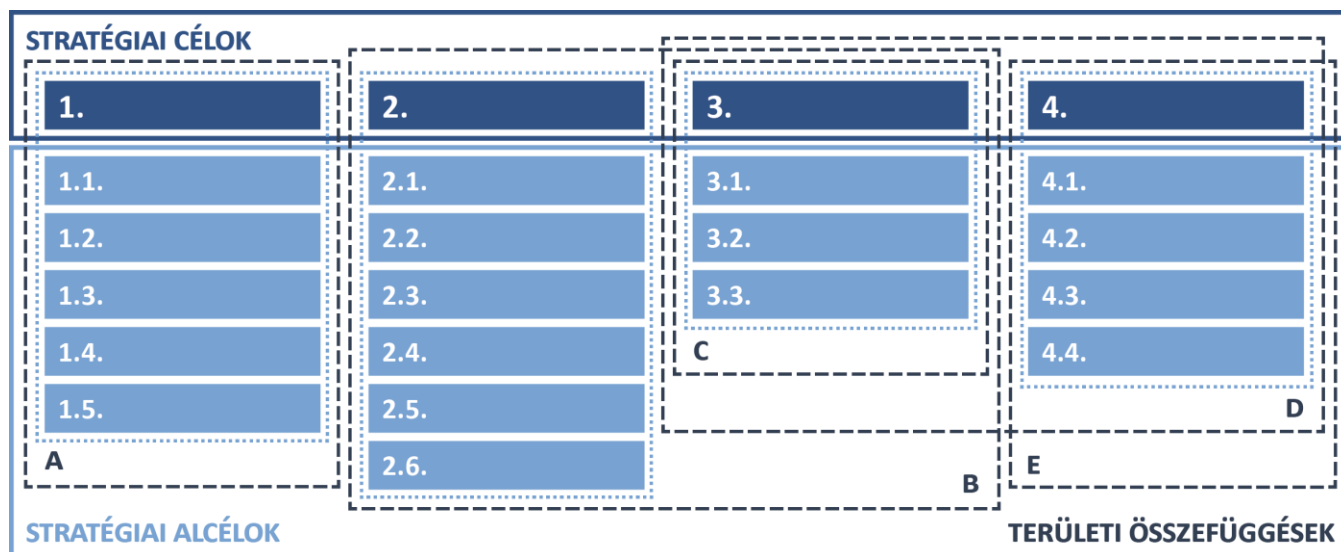
hálózatos projektek Hasonló a helyzet a hálózatos projektek esetében is, ahol a térbeli szemlélet érvényesül, de a probléma nem koncentrálható egyetlen területre a kerületen belül. Így négy témakör került kiválasztásra:

- 2.1. az ökológiai folyosó megteremtéséhez hozzájáruló
- 2.2. a lakótelepi rehabilitációt elősegítő,
- 2.3. a Váci úti, továbbá a Róbert Károly körúti és Dózsa György úti irodafolyosók további kiépülését és kerületen belüli szélesítését támogató,
- 2.4. a barnamezők átalakulását felgyorsító

hálózatos projekt

Mind az akcióterületek, mind pedig a hálózatos projektekkel kapcsolatos igények meghatározása során a fókusz nem csupán a kerületi feladatokra összpontosult, hanem hangsúlyos szerepet kapott a szükséges partnerek által elvégzendő feladatok megjelölése is.

A felsorolt, középtávon beavatkozást igénylő területek stratégiai célokkal és alcélokkal való összefüggései összetett, komplex rendszert alkot mind térben, mind időben. Egyes célok és alcélok teljesítésének igénye akár több, egymástól távol eső, fejlesztendő területen is megjelenhet, míg bizonyos esetekben az elérendő célok időbelisége, megvalósításának sorrendje is helyspecifikusan prioritizálható.

Stratégiai célok, alcélok és területi összefüggéseik
forrás: saját ábra

1.3. A STRATÉGIAI CÉLOKHOZ KAPCSOLÓDÓ BEAVATKOZÁSOK

Jelen fejezet a négy stratégiai célhoz kapcsolódó alcélokat és a beavatkozásokat fejti ki. Minden egyes cél további alcélokra van bontva. Az egyes alcélokat tartalommal a hozzájuk rendelt beavatkozások, az ehhez kapcsolódó legfontosabb kerületi feladatok, illetve a kerületen belül az érintett területek felsorolása tölti meg. A felsorolt kerületi feladatok közül számos már jelenleg is működő programot jelöl, az ITS ezeket a stratégiai célkitűzések mentén rendszerezi, és megjelenítésével hangsúlyozza azok folytatásának fontosságát.

A beavatkozások listája még nem projekt szintű, a Stratégia műfaji követelményeiből kiindulva alapvetően megmarad egy ennél magasabb szinten. Az alcélok megfogalmazása a könnyebb áttekinthetőség érdekében rövidített módon szerepel.

STRATÉGIAI CÉL	1. KOMPLEX VÁROSFEJLESZTÉS		
ALCÉL	1.1. VÁLTOZATOS MUNKAHELYEK LÉTREJÖTTÉNEK ELŐSEGÍTÉSE		
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK	
- A fővárosi „irodatengely” további bővítése, a nagy forgalmi kapacitással rendelkező főútvonalak menti sávok hasznosítása, ahol a forgalom, a környezethasználati következmények miatt a lakófunkció nem ajánlott. - Az irodatengely funkció kiterjesztése a párhuzamosan futó utcákra.	Az akcióterületi leírás tartalmazza.	Fővárosi irodatengely akcióterület: Váci út, Róbert Károly körút, Dráva utca, Dózsa György út	
- Innovációval foglalkozó vállalkozások, kutatóhelyek vonzása. - Okos város megoldások vállalkozásokkal való partnerségben. - Új munkahelyi funkciók betelepülése esetén előnyt élvezzenek a korszerű technológiák.	- K+F+I tevékenység területi előkészítése. - Korszerű technológiákat (pl. környezeti technológiák, biotechnológiák, pénzügyi-banki szolgáltatások, innovációs funkciók, különböző szervizszolgáltatások) alkalmazó vállalkozások betelepülésének preferálása, támogatása. - Nyílt innováció és városi laboratóriumok az okos város célok megvalósítása és a vállalkozásfejlesztés összekapcsolásával – kifejlesztett megoldások piaci értékesítése. Fejlesztések, pilotok, tesztelések finanszírozása közvetlen brüsszeli programokon keresztül (pl. Horizont Europe), melynek alapja a vállalkozásokkal, kutatóhelyekkel való partnerség és közös pályázás. „Ökováros” szemléletforma erősítése marketingtevékenységgel, ennek megjelenítése a város-márka (városi arculat) elképzelésekben, befektetés-vonzó marketing-kommunikáció, együttműködés a partnerintézményekkel, Ingatlanfejlesztési kerekasztallal, fejlesztőkkel.	Keleti vegyes funkciójú városrész, Belső Angyalföld, Középső Angyalföld	
Modern ipari funkciók megtelepítése a lakófunkciótól elkülönülő módon, illetve a lakófunkciót nem zavaró, „tiszta” ipari tevékenységek beengedése a vegyes funkciójú területekre.	KÉSZ övezeti előírásai alapján a gazdasági tevékenységekre alkalmas tömbökben a megtelepedés elősegítése.	Keleti vegyes funkciójú városrész és Középső Angyalföld, kiemelt terület a Teve utcai szanálások területe, a Petneházy és Frangepán utcák közötti területen	

STRATÉGIAI CÉL	1. KOMPLEX VÁROSFEJLESZTÉS	
ALCÉL	1.1. VÁLTOZATOS MUNKAHELYEK LÉTREJÖTTÉNEK ELŐSEGÍTÉSE	
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
Kereskedelmi és szolgáltató funkciók erősítése.	- Kereskedelmi és szolgáltató jellegű fejlesztési helyszínek lehatárolása. - Kiskereskedelem szempontjából értéknövelő fejlesztések folytatása.	Keleti vegyes funkciójú városrész, Vizafogó, Váci út menti funkcióváltó területek, Belső Angyalföld, Középső Angyalföld
Kis- és közép vállalkozások támogatása, vállalkozások ösztönzése a környezetvédelemre, a városkép alakítására, a munkavédelemre, dolgozók szakmai fejlődésére.	„Vállalkozás-fejlesztési körzet”, „Közösségfejlesztési körzet” kijelölése – vállalkozások aktív részvétele a kapcsolódó közterületek fejlesztésében, fenntartásában, együttműködésen alapuló programfejlesztések stb. – angolszász Business Improvement Districts mintjára. - Források feltárása és optimális felhasználása érdekegyeztetéssel. - Vállalkozói érdekek aktív bevonása vállalkozói szerveződésekkel keresztül. - Kommunikáció és marketingtevékenység. - Információnyújtás, kapcsolatépítési lehetőségek biztosítása a vállalkozások üzleti innovációjának támogatására	Egész kerület

STRATÉGIAI CÉL	1. KOMPLEX VÁROSFEJLESZTÉS	
ALCÉL	1.2. ENERGIAHATÉKONYSÁG NÖVELÉSE	
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
Csökkenteni az önkormányzati intézmények és gazdasági társaságok energiafelhasználását.	- Energiafelhasználás nyilvántartása. - Energiafelhasználás racionalizálása (pl. környezetirányítási rendszer bevezetése). - Indokolatlan energiafogyasztás helyszíneinek feltárása. - Intelligens fogyasztásmérés – okos mérőórák. - Épületenergetikai korszerűsítések végrehajtása. - Passzív eszközök (pl. hőszigetelés) és technológiák alkalmazása. - Általános térvilágítás helyett helyi megvilágítás alkalmazása. - Energiatakarékos LED program folytatása.	Egész kerület
A helyi közhatalmnyek alkalmassá tétele a megújuló energia felhasználására.	- Klímavédelmi szempontok érvényre juttatása az önkormányzati beruházások során. - Napelemek alkalmazási lehetőségeinek felmérése. - Hőszivattyús rendszer kialakítása (kiegészítő rendszerekként).	Egész kerület
Társasházak ösztönzése a megújuló energia felhasználására.	- A megújuló energiaforrásokat alkalmazó társasházi beruházások előnyben részesítése a felújítás-támogatások során. - Kamatmentes támogatás biztosítása épületkorszerűsítésre.	Egész kerület
Ökövárosi életmód egyre szélesebb körű érvényesítése.	- Munkatársak és lakosság szemléletformálása. - Ismeretterjesztés és példamutatás.	Egész kerület

STRATÉGIAI CÉL 1. KOMPLEX VÁROSFEJLESZTÉS		
ALCÉL 1.3. POLICENTRIKUS VÁROSSZERKEZET TOVÁBBI FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE		
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
- Megfelelő vegyes területhasználat biztosítása. - A kijelölt alközpontok területén a vegyes rendeltetés biztosítása az építési övezeti előírásokban. - Magas színvonalú intézményi alapellátás megteremtése (pl. kereskedelem, szolgáltatás, köznevelés, munkahelyek). - Vállalkozások számára kedvezmények biztosítása a központi hatékony kihasználása érdekében.	- Vegyes (lakó- és munkahelyi) funkciók lehatárolása a kijelölt alközpontoknál. - Preferált funkciók támogatása bónuszrendszerrel.	<i>Fővárosi mellékközpont:</i> Göncz Árpád városközpont <i>Kerületközi központok:</i> Angyalföld – Újpest városkapu, Reitter F. utca – Berliini utca, Róbert Károly körút – Dévényi utca + Hollán E. u. – Falk Miksa u., Nyugati tér környezete, <i>Kerületi jelentőségű központ:</i> Béke tér, Váci út – Babér u. <i>Lokális központok:</i> a Koncepció Policentrikus város fejezetében felsorolt 11 lokális központ
A már kialakult, vagy fejlesztés alatt álló kerületi vagy városrészi jelentőségű alközpontok megerősítése.	A kijelölt, de még funkcióhiányos (kialakítandó) alközpontok fejlesztési lehetőségeinek feltárása.	Klapka Központ fenntartásának biztosítása Gyöngyösi utca – Fleisch Ármin köz, Marina Parton központfejlesztés; Karbantartás és további fejlesztés felsorolt központokban városi, kerületközi, kerületi és helyi jelentőségű alközpontban
Városrészek karakterének megőrzése, identitást erősítő városi területek karakterőrzése.	Városképi védelembe vétel támogatása.	Kertváros, építészeti és kulturális értéket képviselő társasházi negyedek
	Társasházak és szövetkezeti lakóházak megújulásának pályázati támogatása.	Egész kerület
	Belső udvarok megújításának, zöldítésének támogatása.	Egész kerület
A külső fejlesztések erőterének megfelelő kihasználása a kerület fejlődésének érdekében.	Az állami beavatkozások környékén a kapcsolódó fejlesztéshez koncepció kidolgozása, hogy annak kerületre gyakorolt pozitív hatása maximalizálódjon.	Dagály-fürdő környéke – Dagály sétány Szabolcs utca környéke
Magánfejlesztésekkel partnerség a területek egységes koncepció mentén történő fejlesztése érdekében.	Magánfejlesztőkkel partnerségi megállapodások a központ alakítás fizikai kereteire, gyalogospreferenciájú területek közhasználatú átadására, zöldfelületek növelésére.	Fejlesztési területek – Egész kerület.

STRATÉGIAI CÉL	2. ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA ÉS EGYENLŐ ESÉLYEK SZÜLETÉSTŐL IDŐSKORIG	
ALCÉL	2.1. A KÜLÖNBÖZŐ GENERÁCIÓK (GYERMEK- ÉS IFJÚSÁG, CSALÁD, IDŐSEK) MINŐSÉGI ÉLET FELTÉTELEINEK JAVÍTÁSA (SZOCIÁLIS ELLÁTÓRENDSZER, KULTÚRA, SPORT, OKTATÁS)	
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
A családok eltérő életszakaszaihoz igazodó sokszínű és igényes szolgáltatások körének bővítése.	- Szociális, köznevelési és egészségügyi szolgáltatások szakembereinek összehangolt munkája. - Partnerségi együttműködés a civil szervezetekkel. - Intézményhálózat igény szerinti alakítása, hiányos helyszíneken azok pótlása. - Közösségi programok bővítése a szabadidő hasznos eltöltésére minden generációnak. - Kedvezményes rendszerek, partnerkártya szolgáltatások fejlesztése. - Igények nyomon követése, tájékoztatás digitális eszközeinek fejlesztése - Közüktatási rendszert kiegészítő önkormányzati programok (ösztöndíjak, iskolaudvarok fejlesztésének és iskolák tárgyi feltételei beszerzésének támogatása, szakkörökön, versenyeken való részvétel, bizonyítványok megszerzésének támogatása)	Egész kerület
A humán ellátórendszer színvonalának megőrzése és a változó igényekhez való gyors alkalmazkodás feltételeinek erősítése.	- Személyközpontú szociális munka. - Prevenációs intézkedések. - Szolidaritás és méltányosság érvényesítése. - Szociális intézmények iránti igények folyamatos figyelése. - Partnerségi együttműködés a civil szervezetekkel.	Egész kerület

STRATÉGIAI CÉL	2. ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA ÉS EGYENLŐ ESÉLYEK SZÜLETÉSTŐL IDŐSKORIG	
ALCÉL	2.2. A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ LAKOSSÁGI CSOPORTOK ÉLETESÉLYEINEK JAVÍTÁSA	
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
Hátrányos helyzetű gyermekek segítése a társadalmi integráció érdekében.	- Partnerkártyával térítésmentes részvétel kulturális és szabadidős programokon. - Szomszédsági és szívességi programok elindítása. - Bizonyos védőoltások (HPV, rotavírus) költségeinek részbeni vagy teljes átvállalása. - Szociálisan rászorult tehetséges fiatalok ösztöndíj-támogatása. - Szünidő étkeztetés biztosítása szociálisan rászoruló gyermekek részére. - Bűnmegelőzési felvilágosító munka minden korosztálynak, kiemelt figyelemmel a gyermekekre, fiatalokra, idősekre. Szociálisan rászorult gyermekek intézményi étkeztetési költségeinek átvállalása.	Egész kerület.
Lakhatásukban veszélyeztetettek támogatása.	- Lakhatási támogatás biztosítása a rászorulóknak. - Lakásállag javító munkák költségeinek részbeni átvállalása. - Közüemi hátralékkal rendelkező családok támogatása. - Fiatalok önálló életkezdésének támogatása bér lakásokkal. - Lakásvásárlási támogatás biztosítása fiataloknak.	Egész kerület

STRATÉGIAI CÉL 2. ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA ÉS EGYENLŐ ESÉLYEK SZETÉSTŐL IDŐSKORIG		
ALCÉL 2.2. A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ LAKOSSÁGI CSOPORTOK ÉLETESELYEINEK JAVÍTÁSA		
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
	- Önkormányzati lakások építésének folytatása. - Önkormányzati szükséglakások felszámolása, bérlők korszerűbb lakásokba költöztetése. - Kamatmentes támogatás épületkorszerűsítésre, melyből a szociálisan rászoruló tulajdonostársakra jutó részt az önkormányzat részben vagy egészben átvállalja.	
Szociális vagy egészségi állapotuk miatt segítségre szoruló időskorúak segítése.	- Jelzőrendszer fenntartása és fejlesztése. - Idősek klubhálózatának folyamatos kihasználtsági vizsgálata. - Szűrőprogramok, szabadidős programok szervezése. - Idősbarát környezet kialakítása. - Idősek igényeinek folyamatos vizsgálata, fejlesztés lehetőségének vizsgálata a tartós elhelyezés fejlesztése terén. - Akadálymentesítés támogatása.	Egész kerület
Mentálhigiénias támogatásra szoruló és tartósan egészségkárosodottak segítése.	- Esélyegyenlőségi program elveinek és programjainak megvalósítása. - Más települések gyakorlatainak figyelemmel kísérése. - Kábítószer Egyeztető Fórum működtetése. - Pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek ellátási szerződéseinek fenntartása. - Egyéni és csoportos foglalkozások biztosítása a Prevenció Központban és a Gondozóházban. - Pályázati formában a fogyatékkal élők lakásainak akadálymentesítése.	Egész kerület
Foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetűek támogatása.	- Közfoglalkoztatás szervezése. - Megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása. - Tanácsadói programok, képzések indítása. - Kapcsolódás a pályakezdő fiatalok foglalkoztatását elősegítő fejlesztésekhez. - Önkormányzati hozzájárulás a nappali felsőfokú tanulmányokat folytató diákok internet-előfizetési költségeihez.	Egész kerület

STRATÉGIAI CÉL	2. ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA ÉS EGYENLŐ ESÉLYEK SZÜLETÉSTŐL IDŐSKORIG	
ALCÉL	2.3. EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÓRENDSZER TOVÁBBI FEJLESZTÉSE	
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
Megelőzési tevékenység.	- A prevenciós programok folytatása primer és szekunder prevencióval. - Rekreációs és sportcélú fejlesztések. - Szemléletformálás.	Egész kerület
A kerületi egészségügyi ellátórendszer eszközparkjának és infrastruktúrájának folyamatos fejlesztése.	- Eszközpark állapotának folyamatos nyomon követése, ütemezett fejlesztése. - Rendelők korszerűsítésének folytatása	Szegedi úti és Visegrádi utcai rendelőintézet
Informatikai fejlesztések.	- Előjegyzési rendszer, védőnői és egyéb szoftverek, szakrendelők szoftvereinek integrációja. - Intézmények közötti horizontális kapcsolat kialakítása - Smart megoldások alkalmazása.	Egész kerület

STRATÉGIAI CÉL	2. ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA ÉS EGYENLŐ ESÉLYEK SZÜLETÉSTŐL IDŐSKORIG	
ALCÉL	2.4. VÁLTOZATOS LAKÁSKÍNÁLAT BIZTOSÍTÁSA	
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
Magántulajdonú lakóingatlanok megújításának támogatása.	- Önkormányzati támogatási rendszer működtetése a társasházak és a szövetkezeti lakásállomány megújulásáért. - Társasházak és szövetkezeti lakóházak segítése szoft eszközökkel: tanácsadás, közösség szervezés, közös képviselők folyamatos informálása, képzése.	Egész kerület
Megfizethető lakhatás támogatása.	Lakás fenntartásával összefüggő támogatási rendszer működtetése.	Egész kerület
Biztonságos lakhatás feltételeinek növelése.	- Önkormányzati bérházak és társasházak esetében közös területeket felügyelő elektronikus rendszerek kiépítése. - Általános közbiztonság növelő intézkedések (szemléletformálás, együttműködések az érintett partnerek között, közvilágítás korszerűsítése).	Egész kerület
Bérlakásépítés.	Állomány növelése ingatlanfejlesztéssel az önkormányzati bérlakásépítési program keretein belül.	Egész kerület.
Bérlakások állománykorszerűsítése.	- A gazdaságosan nem felújítható, hasznosítható állomány szanálása. - Meglévő állomány folyamatos felújítása.	Egész kerület
A differenciált bérleti rendszer folyamatos fenntartása.	- Igényfelmérés és szükséglet alapján a bérleti rendszer szabályozásának felülvizsgálata. - Fecske hasznosítású lakásrendszer fenntartása.	Egész kerület Béke utca 7., Hajdú utca 3., Jász utca 3, Jász utca 91, Párkány utca 38, Tar utca 6, Tar utca 8

STRATÉGIAI CÉL	3. FEJLŐDŐ VÁROSARCULAT, MAGAS KÖRNYEZETI MINŐSÉG	
ALCÉL	3.1. FUNKCIÓGAZDAG ÉS IGÉNYES KÖZTERÜLETEK KIALAKÍTÁSA	
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
Közterületek és a közhasználatra átadott szabadterek kialakítása és fejlesztése.	Magas minőségű közterületek kialakítása az újonnan kialakuló lakóterületeken.	Az új beépítésekkel érintett területek
	Ingatlanfejlesztések során a kapcsolódó közterületek fejlesztése partneri megállapodásokkal (TRSZ).	Fejlesztéssel érintett területek
	<i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> Funkcióváltó területek közterületeinek megújítása a fejlesztők bevonásával.	Fejlesztéssel érintett területek
	Közterület-alakítási terv (KAT) készíttetése.	
	Megújuló közterületek a lakótelepeken.	AngyalZÖLD 3.0 Stratégia és Program szerint
Közterületi rekreáció lehetőségeinek fejlesztése, a területhasználók igényeinek figyelembevételével.	Játszóterek, sportpályák, fitness terek, közösségi terek fejlesztése.	AngyalZÖLD 3.0 Stratégia és Program szerint
	Közösségi, rekreációs terek fejlesztése.	Egész kerület
	A városrészek identitását erősítő közterületi arculat kialakítása.	Egész kerület
	Lakóutcák humanizálása.	Sűrűn épített városrészek
Intézmények és munkahelyi területek szabad területeinek közhasználatra történő megnyitása.	Intézmények belső udvarainak minőségi fejlesztése.	Köznevelési intézmények (közhasználatú intézményudvarok)
	Irodaházak magánterületeinek közcélú megnyitása, településrendezési szerződések (TRSZ) keretében.	Fejlesztéssel érintett területek
Lakossági partnerség, kommunikáció és szemléletformálás erősítése.	- Közösségi tervezés gyakorlatának megtartása. - Környezettudatos programok, rendezvények. - Környezet- és klímátudatosság erősítése a lakosság körében. - Környezettudatos nevelés bölcsődékben, óvodákban.	Egész kerület

STRATÉGIAI CÉL	3. FEJLŐDŐ VÁROSARCULAT, MAGAS KÖRNYEZETI MINŐSÉG	
ALCÉL	3.2. A KERÜLET ZÖLDHÁLÓZATÁNAK FEJLESZTÉSE	
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
A Népsziget megújulásának elősegítése.	<i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> Tulajdonviszonyok rendezése.	Népsziget
	Kerékpáros, gyalogos és közösségi közlekedési kapcsolatok erősítése.	Népsziget
	A pihenő, üdülő és sportfunkciók erősítése.	Népsziget
Ökológiai folyosók fejlesztése a Duna és a Rákos-patak mentén.	<i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> Duna-parti sétányok fejlesztése, újak kialakítása.	Duna és Rákos-patak területe
	A Rákos-patak medrének renaturalizálása, a környező közparki területek rekreációs és ökológiai fejlesztése.	Duna és Rákos-patak területe
	<i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> Közműhálózat felülvizsgálata, a szükséges elemek kiváltása.	Duna és Rákos-patak területe

STRATÉGIAI CÉL	3. FEJLŐDŐ VÁROSARCULAT, MAGAS KÖRNYEZETI MINŐSÉG	
ALCÉL	3.2. A KERÜLET ZÖLDHÁLÓZATÁNAK FEJLESZTÉSE	
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
A sűrűn épített városrészek zöldfelület állományának fejlesztése.	Újlipótváros zöldfelületeinek bővítése az „Újlipótvárosi gyalogos és zöldfelület fejlesztési program” alapján.	Újlipótváros
	Udvarzöldítési és környezetvédelmi pályázatok kiírása.	Egész kerület.
	Lakótelepi zöldterületek fejlesztése.	Angyalföld, Vizafogó
Közparkok, közkertek, zöldsétányok fejlesztése.	A közparkok zöldfelületi és rekreációs fejlesztése, funkcióbővítés, a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás.	AngyalZÖLD 3.0 Stratéga és Program szerint
Lakossági partnerség, kommunikáció és szemléletformálás erősítése.	- Közösségi tervezés gyakorlatának megtartása. - Önkéntes munka és közösségi kertészkedés lehetőségeinek bővítése, segítségnyújtás a társasházak belső udvarainak fejlesztéséhez. - Lakossági Zöldterület Védnökségi Pályázat. - Környezettudatos programok, rendezvények. - Környezet- és klímatudatosság erősítése a lakosság körében. - Környezettudatos nevelés az óvodákban. - Digitális eszközök és módszerek fejlesztése a részvételiségben, kommunikációban.	Teljes kerület

STRATÉGIAI CÉL	3. FEJLŐDŐ VÁROSARCULAT, MAGAS KÖRNYEZETI MINŐSÉG	
ALCÉL	3.3. ALULHASZNOSÍTOTT ÉS BARNAMEZŐS TERÜLETEK REHABILITÁCIÓJA	
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
Barnamezők és korábbi ipari területek funkcióváltó átalakulásának elősegítése.	Az átalakulás feltételeinek megteremtése városrendezési eszközökkel.	Barnamezős területek, kerületi szegélyek
	<i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> Területek ideiglenes hasznosítása.	Barnamezős területek, kerületi szegélyek
	<i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> Magas hozzáadott értéket teremtő, korszerű gazdasági ágazatok megtelepedésének elősegítése.	Barnamezős területek, kerületi szegélyek
	Intézményi terület, lakóterület kijelölése ott, ahol a gazdasági funkció megtartása nem indokolt.	Barnamezős területek, kerületi szegélyek
	Funkcióváltó, ipari/gazdasági funkcióval bővülő területeken a zöldtető-létesítés támogatása.	Barnamezős területek, kerületi szegélyek
	<i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> Talajszennyezéssel érintett területek kármentesítése.	Barnamezős területek, kerületi szegélyek
Városias karakter erősítése a fő közlekedési hálózatokon.	Közterület-alakítási terv (KAT) készíttetése.	Váci út, Róbert Károly út

STRATÉGIAI CÉL	4. FENNTARTHATÓ, EMBERKÖZPONTÚ MOBILITÁSI RENDSZER	
ALCÉL	4.1. A KÖRNYEZETTERHELÉS MÉRSÉKLÉSE A FENNTARTHATÓ MOBILITÁS FELÉ VALÓ ELMOZDULÁSSAL, A GYALOGOS ÉS KERÉKPÁROS KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSÉVEL	
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
Forgalomcsillapítás, közterületek újraosztása, burkolatok minőségi fejlesztése.	- A lakóterületek átmenő forgalmának csökkentése Lakó- pihenő övezet vagy tempo 30-as zónák kijelölésével. - A burkolatok javítása a zajcsökkentés érdekében. <i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> A sűrűn épített városrészekben forgalomcsillapítási tevékenységek. - A szegélyek közti közterületek használatának újragondolása az élhetőbb város érdekében, zöldsávok fejlesztése.	Sűrűn épített városrészek, elsősorban Újlipótváros
Forgalomcsillapított, gyalogos prioritású zónák, területek bővítése.	- A járdák, gyalogos felületek bővítése, szélesítése a sűrűn épített városrészekben. - Egységes megjelenésű gyalogos felületek kialakítása. - Lakótelepek belső járdahálózatának fejlesztése, sétányok további kialakítása. - A kerületi központok és alközpontok közterületi vonzerejének erősítése minőségi és funkciógazdag gyalogosfelületekkel.	Egész kerület
Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.	- A lakóterületek és a kapcsolódó intézményeik közötti kerékpáros kapcsolatok fejlesztése. <i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> Az Eurovelo 6 XIII. kerületi szakaszainak fejlesztése és minőségének javítása. - A budapesti kerékpáros törzshálózat XIII. kerületet érintő szakaszainak kiépítése, fejlesztése. - Rákospatak menti kerékpárút fejlesztése.	Teljes kerület, kiemelten a főbb tengelyek
Közösségi használaton alapuló megoldások erősítése.	<i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> Közösségi kerékpárkölcsonzó rendszer (BuBi) működtetése. - Közösségi autóhasználat (car-sharing) részére helybiztosítás. - A parkolási szokások megváltoztatásának elősegítése.	Sűrűn épített belső városrészek

STRATÉGIAI CÉL	4. FENNTARTHATÓ, EMBERKÖZPONTÚ MOBILITÁSI RENDSZER	
ALCÉL	4.2. A KERÜLETHATÁROKON ÁTÍVELŐ KÖZLEKEDÉSI KAPCSOLATOK KIÉPÍTÉSE, ERŐSÍTÉSE, A VÁROSRESZEEK ÁTJÁRTHATÓSÁGÁNAK BIZTOSÍTÁSA	
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
Kerülethatárokon átívelő közösségi közlekedési kapcsolatok fejlesztése.	<i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> A 2-es villamos északi meghosszabbításának előkészítése.² - A 14-es villamos meghosszabbítása a Nyugati pályaudvarig, illetve a Belváros felé. - A 3-as villamos Szegedi úti meghosszabbítása a Göncz Árpád városközpont M-ig, a váci vasútvonalat felszín alatt keresztezve. - Az újlipótvárosi trolibusz hálózat belvárosi és budai kapcsolatainak vizsgálata.	Egész kerület

² Megjegyzés: függetlenül attól, hogy Budapest Főváros Településszerkezeti Terve a 2-es villamos viszonylat meghosszabbításának elvi lehetőségét tartalmazza, annak középtávon való megvalósításával a 2030-as időtávra tervezett Budapesti Mobilitási Terv nem számol.

STRATÉGIAI CÉL 4. FENNTARTHATÓ, EMBERKÖZPONTÚ MOBILITÁSI RENDSZER		
ALCÉL 4.2. A KERÜLETHATÁROKON ÁTÍVELŐ KÖZLEKEDÉSI KAPCSOLATOK KIÉPÍTÉSE, ERŐSÍTÉSE, A VÁROSRESZÉK ÁTJÁRTHATÓSÁGÁNAK BIZTOSÍTÁSA		
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
Kerülethatárokon átívelő gyalogos és kerékpáros kapcsolatok fejlesztése.	- Rákos-patak menti kerékpáros és gyalogos átvezetés Zugló felé. - Rákosrendezői kerékpáros és gyalogos átvezetés minőségének javítása. <i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> A Dráva utcai gyalogos- és kerékpárosshíd előkészítése.	Kerülethatár menti területek
Kerületközpontokat összekötő közúti kapcsolatok javítása.	<i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> Szegedi úti átkötés támogatása Zugló felé. - Körvasúti körút előkészítésében való együttműködés. - A Reitter Ferenc utca és a Berliini utca összekötése.	Kerülethatár menti területek

STRATÉGIAI CÉL 4. FENNTARTHATÓ, EMBERKÖZPONTÚ MOBILITÁSI RENDSZER		
ALCÉL 4.3. BELSŐ KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSI KAPCSOLATOK ERŐSÍTÉSE		
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
Belső közösségi közlekedési kapcsolatok javítása.	<i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> Elektromos midibusz közlekedés kialakítása Újlipótvárosban, a közösségi közlekedési csomópontokhoz kapcsolódóan. - A 79-es trolibusz útvonalának meghosszabbítása az Árpád híd M-ig.	Újlipótváros, Vizafogó

STRATÉGIAI CÉL 4. FENNTARTHATÓ, EMBERKÖZPONTÚ MOBILITÁSI RENDSZER		
ALCÉL 4.4. PARKOLÁSI PROBLÉMÁK KEZELÉSE KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ IGÉNYEK ÁTRENDEZÉSÉRE ÉS A SZABÁLYOZÁS ÚJRAGONDOLÁSÁRA		
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
Parkolás mennyiségi és minőségi fejlesztése.	- Újlipótváros parkolási problémáinak enyhítése. Parkolási és egyéb közterület használatok közötti egyensúly megteremtése. - Nagy értékű lakóterületeken (Marina part és környéke) a parkolási problémák utólagos, részben mennyiségi kezelése. - A smart parkolási rendszer további bővítése. - Car sharing szolgáltatások népszerűsítése, saját gépjármű használat helyett. <i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> P+R parkolás lehetőségeinek fejlesztése Újpest-Városcsúsz térségében.	Újlipótváros, Vizafogó, Újpest-Városcsúsz XIII. kerületi oldala
Közterületen kívüli parkolás erősítése.	- A közterületi parkolás helyett a közterületen kívüli megoldások szorgalmazása új konstrukciókkal. - Céges és kereskedelmi létesítményekhez tartozó parkolók lakossági célú igénybe vételének előkészítése. - Alternatív parkolási megoldások kezdeményezése.	Újlipótváros, Belső-Angyalföld
Parkolás szabályozási rendszer felülvizsgálata.	- A parkolási szokások megváltoztatásának elősegítése. - Lakossági várakozási hozzájárulás rendszerének felülvizsgálata.	Egész kerület

STRATÉGIAI CÉL 4. FENNTARTHATÓ, EMBERKÖZPONTÚ MOBILITÁSI RENDSZER		
ALCÉL 4.5. SZEMLÉLETFORMÁLÁS ÉS A MOBILITÁS-TUDATOSSÁG ERŐSÍTÉSE		
BEAVATKOZÁSOK	KERÜLETI FELADATOK	ÉRINTETT TERÜLETEK
Mobilitási kampányok szervezése.	Mobilitástudatosság-fejlesztési kampányok és rendezvények szervezése.	Egész kerület
Intézményi és munkahelyi mobilitási tervek készítése.	<i>Kerületen túlmutató feladatok:</i> Kerületi intézmények számára munkahelyi mobilitási tervek készítése az optimális és fenntarthatóbb közlekedésért. - Kerületi foglalkoztatók számára munkahelyi mobilitási tervek készítése.	Egész kerület

2.A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ TERÜLETI BEAVATKOZÁSOK

2.1. AKCIÓTERÜLETEK

A hét kiválasztott akcióterület – Göncz Árpád városközpont, Marina Part, a Szabolcs és Vágány utcai akcióterület, a Kassák Lajos utcai akcióterület, Újpesti öböl menti akcióterület, Esztergomi út – Cserhalom utca menti, valamint Keleti vegyes beépítésű akcióterület – mind olyan területek, ahol jelen pillanatban erős fejlesztési potenciál párosul komoly hiányosságokkal. A kiválasztásnál több szempontot kellett mérlegelni:

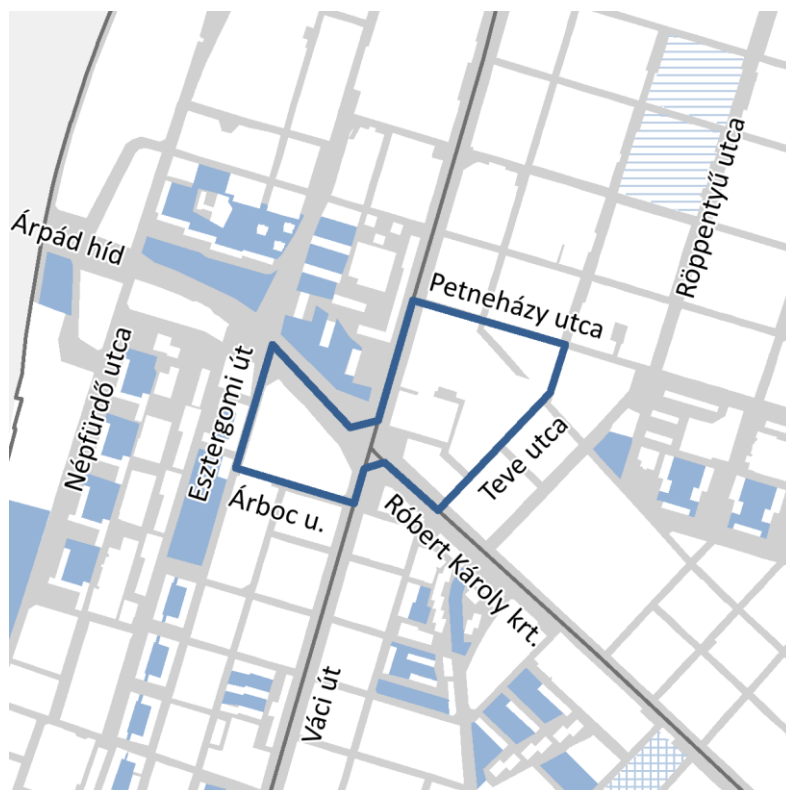
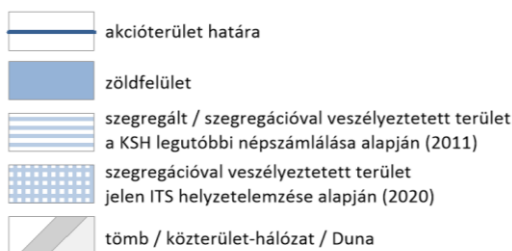
- egyrészt a területek fejlesztésének összhangban kellett lennie a kerület által elfogadott és érvényben lévő fejlesztési/rendezési dokumentumokkal;
- másrészt mindegyikről elmondható, hogy sikeres fejlesztése az egész kerület szempontjából előremutató, hatást gyakorolva tágabb térségére és ezen keresztül a kerület egészére;
- bár a fejlesztés fókusza minden esetben változó, az egyes akcióterületek esetében fontos volt a monofunkcionalitás kerülése, a komplex fejlesztési szempontok figyelembe vétele.

Az akcióterületek fejlesztése minden esetben több szereplő együttműködését kívánja meg, ahol a koordináció önkormányzati feladat marad. A felsorolt akcióterületi beavatkozások következetes végrehajtása csak partnerségben képzelhető el, hiszen ezek meghatározó része nem kerületi önkormányzathoz tartozó feladat vagy hatáskör. A fejlesztések üteme változó, sok esetben az önkormányzaton kívül álló tényezők tudják gyorsítani vagy lassítani azt. Ám a kerületi önkormányzat koncepciózus hozzáállása olyan stabilitást teremthet, amelyik hosszabb távon tudja biztosítani a kitűzött célok elérését.

2.1.1. GÖNCZ ÁRPÁD VÁROSKÖZPONT FEJLESZTÉSE

elhelyezkedés

Róbert Károly körút – Esztergomi út – Árboc utca – Váci út –
Petneházy utca – Teve utca által határolt terület

A Göncz Árpád városközpont akcióterület
kerületen belüli elhelyezkedése
forrás: saját ábra

fejlesztés indokoltága

Fővárosi szinten is jelentős alközpont a Váci út – Róbert Károly körút – Árpád híd pesti felhajtójának metszéspontja és közvetlen környéke. A 2008-as Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) akcióterületként jelölte meg a városközponti területet, a Váci út – Róbert Károly körút kereszteződésének környékét, annak valamennyi térszögét figyelembe véve. Erre a területre vonatkozó legfontosabb célkitűzés volt az IVS-ben 2008-ban, hogy európai szintű multifunkcionális városközpont jöjjön létre a Dunavirág utca - Esztergomi út - Árboc utca - Déryné köz - Angyalföldi út - Teve utca - Petneházy utca - Váci út - Dagály utca - Népfürdő utca által határolt területen. A válság okozta lelassult fejlesztési dinamika a preferenciájában hátrébb helyezte a területet, nem indultak el időben a korábban tervezett beruházások. A 2016. március 30-ai Fővárosi Közgyűlési határozattal Göncz Árpád városközpontként nevesített terület a XIII. kerület legújabb városrésze, egyben egyik akcióterülete, amelyik elsősorban, mint intézményi és igazgatási központ, valamint irodai szolgáltató terület lesz jelen.

a stratégia céljainak érvényesülése

A magánfejlesztőkkel kialakított partnerség, a törekvés a fővárosi és kerületi koncepcióban rögzített központrendszer és policentrikus városfejlesztés megvalósítására a városközpont kialakítása összhangban van az ITS

két horizontális célkitűzésével, azaz

- a meghatározó fővárosi szerepkör betöltésével,
- az intelligens város koncepciójával, valamint

a stratégiai célok közül

- a komplex városfejlesztéssel,
- a fejlődő városarculat, magas környezeti minőség igényével, de
- a fenntartható emberközpontú mobilitási rendszerrel is.

legfontosabb beavatkozások Fővárosi jelentőségű új városközpont sokoldalú fejlesztése

A kerületi szabályozási terv koncepciója 2008
forrás: saját ábra

Városi közlekedési csomóponttá alakítás - 2008
forrás: saját ábra

A leendő akcióterületen két fő beavatkozási terület található. A Róbert Károly körút déli és a Váci út nyugati oldalán, valamint a Róbert Károly körút északi és a Váci út keleti oldalán lévő terület. E két térség alkotja a Göncz Árpád városközpont területét.

Az új Fővárosi Rendezési Szabályzat 90,0 m-es építménymagasságot tesz lehetővé magasházak számára, amely a városközponti projektek számára előnyös. Az eredeti szabályozás is számolt ennek lehetőségével, bár az országos tervtanács a konkrét épület megvalósulását ezzel a magassággal nem támogatta. Cél, hogy fővárosi mellékközpontként és kerületi központként az eddig alapvetően közlekedési csomópontként működő, név nélküli terület Budapest egyik legdinamikusabban fejlődő mellékközpontja legyen. Fontos a városrész újrapozicionálása, amely mozgatórugója az ingatlanfejlesztések megkezdése és az M3-as metró állomási környezetének megújítása, különös tekintettel annak felszíni kialakítására.

Az akcióterület pozíciója erős, a főváros legforgalmasabb közösségi közlekedési tengelye, az M3-as metró, valamint a közelmúltban felújított 1-es villamos találkozási pontja, továbbá a BKK és helyközi autóbuszok végállomásai révén jelentős átszállóforgalom jelenik meg. A terület észak-keleti részében lévő munkahelyi funkciók révén jelentős célforgalom is megjelenik a városrészben.

Nagyátvaltatban a csomópont közlekedési jellegének oldása is cél, melynek feltétele a belváros felé irányuló Váci úti forgalom csökkentésének elérése esetén (Aquincumi híd megépítése után) a felüljáró megszüntetése, a városi minőséget jelentő lámpás körforgalmú csomópont kialakítása, a villamos megálló közepre helyezésével humánus köztér kialakítása a jelenlegi aszfaltrengeteg helyett.

Ezen távlati elképzelés időszakáig legalább az Árpád híddal való kapcsolat kialakítását meg kell oldani, különösen az Esztergomi út közúti kapcsolatát, alapvetően a városközponti beruházások terhére. Ugyanakkor megjegyzendő, hogy a felvázolt, távlati felüljáró bontás csak akkor támogatható, ha az az Önkormányzat – Újlipótváros átmenő forgalmának csökkentésére vonatkozó – közlekedésfejlesztési szándékaival összhangba hozható.

A várható beruházások

Az egykori úgynevezett „Raiffeisen telek”, ma GTC által tervezett beruházás esetében, a tér észak-keleti oldalán, konkrét tervek születtek már, de a beruházás még nem kezdődött el.

A volt Volánbusz pályaudvar területén az Agóra városközpont második üteme épül, a tervezett közhasználatú terek rendszere komoly hiányt pótol a csomóponti vákuumtérsgben. Az ingatlanfejlesztési beruházásokhoz fontos, hogy magas minőségű közterületek és zöldfelületek kapcsolódjanak, amelyek a közösség számára megnyitásra kerülnek. Ezekre vonatkozóan az önkormányzat és a fejlesztő közötti településrendezési szerződések biztosítják a megfelelő ütemben elkészülő közterületi és a magán telkeken létrejövő közhasználatú területek megvalósulását.

A központ szomszédságában korábbi építésre kijelölt területen az önkormányzat létrehozta a Vizafogó parkot, mely a lakótelep és az intenzív városközpont közötti átmenetet hivatott megteremteni. Az akcióterülethez szintén közvetve kapcsolódó, jövőbeni fejlesztés az Aqua Business Center épülete.

Várható megvalósulások:

- magas minőségű városközponti terület kialakítása,
- magasházak megvalósítása,
- közterületek és zöldfelületek fejlesztése,
- a gyalogos közlekedési kapcsolatok javítása az M3-as metró állomással,
- új felhajtó létesítése az Árpádhídra annak északi oldalán Buda irányába,
- a Volánbuszok számára korszerű végállomás kialakítása.

partnerség A városközpont fejlesztése során a főváros, a kerület és a magánfejlesztők szoros együttműködésére van szükség. A partnerségi együttműködéseket a lakossággal is szükséges fenntartani, bővíteni a közterületi fejlesztések előkészítése, valamint a fenntartási feladatok (zöldterület védnökség) keretében.

kerületi önkormányzati feladat A fejlesztőkkel való együttműködés és a közösségi célok elérésének minél erősebb befolyásolása. A területen érintett közlekedési beruházások során (pl. M3-as metró felújítása) az akadálymentesítés és a minőségi közterületek, valamint a korszerű utas-tájékoztatás iránti igények képviselete.

lehetséges pénzügyi források Saját forrás, fővárosi forrás, magánforrás.

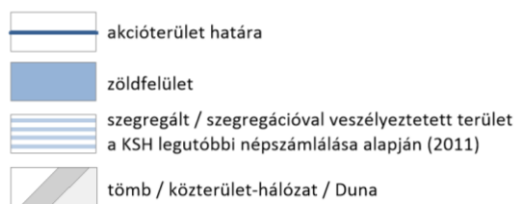
indikatív output indikátorok

- A beruházás révén létrejövő új ingatlanok száma (db).
- A beruházás révén létrejövő új munkahelyek száma (db).
- A beruházás révén kialakított közterületek és közhasználatú területek nagysága (m²).
- A beruházás révén létrejövő zöldfelületek nagysága (m²).

2.1.2. MARINA-PART AKCIÓTERÜLET

elhelyezkedés

Rákospatak – Duna part – Paduc köz – Cserhalom utca
által határolt terület

A Marina part akcióterület
kerületen belüli elhelyezkedése
forrás: saját ábra

fejlesztés indoklása

A 2008-as IVS akcióterületként fogalmazta meg a Duna-parti területek fejlesztési tengelyét, melyet a 2016-os ITS akcióterületi lehatárolásként továbbvitt. Stratégiai célként funkciógazdag közterületekkel tarkított új északi belváros kialakítását célozta meg.

Az elmúlt időszakban jelentős fejlesztések valósultak meg a területen, de még nem érte el végleges állapotát. Megfontolandó a Meder utcától északra eső terület leválasztása és a Meder utcától északra új önálló akcióterület kijelölése.

Az eredeti akcióterület kijelölésének okai az alábbiak voltak:

- A kialakuló új lakózóna a számtalan érintett fejlesztő és az önkormányzat(ok) együttes jelenlétében egységes stratégiát, a területen messze túlmutató figyelmet kapjon.
- Azon közösségi és közszolgáltatási feladatok, intézményi igények meghatározása, amelyek e nagyvárosi lakóterület – mintegy „kisvárosi” egység – mindennapjaiban helyhez kötötten szükségesek.
- Zöldfelületi és vizuális – arculati szempontok messzemenő érvényesülésének szavatolása.
- Önkormányzati feladatként a térség hosszú távú fenntarthatóságát szem előtt tartva kontroll gyakorlása a fejlesztői érdekek felett a településrendezés arra alkalmas eszközeivel.

A válság okozta visszaesés és egyes fejlesztési ellenérdekek a szabályozások végrehajtásában a Marina-part térségében egy hosszabb időre blokkolta a fejlesztéseket. A meglévő beépítések magas sűrűsége és a beépítetlen területek sivársága miatt jelentős a kontraszt a terület egyes pontjai között.

Továbbra is jellemző a terület monofunkcionális arculata, hiányoznak a közösségi szolgáltatások.

A közösségi közlekedés megjelenésével a terület elérhetősége javult, ugyanakkor a parkolási problémák továbbra is fennállnak. A Duna-parti területek fejlesztésének lelassulása és az épületállomány stagnálása ellenére lehetőség van a korábbi, intenzív beépítési szándék helyett egy közterületi szempontból erőteljesebb, a közszolgáltatásokban gazdagabb, humanizáltabb városrész kialakítására, az üres telkek beépítési lehetőségeinek visszafogottabbá tételére, a monofunkcionális lakókörnyezetet oldására.

a stratégia céljainak érvényesülése

A területen alapvetően magánberuházások folynak, melynek szereplőivel rendkívül fontos a már kialakított partnerség, a közterületek kialakítása tekintetében a településrendezési szerződéseken alapuló beruházások koordinált megvalósulása. Az itt létrejövő fejlesztések és a folyamat jól szolgálja az ITS három horizontális célkitűzését, úgymint:

- a *felelős önkormányzás*,
- a rugalmas alkalmazkodás és
- az *intelligens város* koncepciójával, valamint

összhangban áll a stratégiai célok közül:

- a *komplex városfejlesztéssel*,
- a *fejlődő városarculat, magas környezeti minőség* igényével, de
- a *fenntartható emberközpontú mobilitási rendszerrel* is.

legfontosabb beavatkozások

A terület fejlesztése az elzártság és a monofunkcionális jelleg oldásával

A fejlesztések a még nem beépült, de beépítésre szánt telkeken olyan épületeket kell, hogy eredményezzenek, amelyek magas közterületi minőséget és az alsóbb szinteken közszolgáltatásokra is alkalmas funkciókat foglalnak magukban. Olyan beruházásokra van szükség, amelyeken a közösségi infrastruktúra és a szolgáltatások rendszere erősödik, és oldja a monofunkcionalitást. Ennek a törekvésnek egyik előfutára lehet, hogyha a Gyöngyösi utcai metróállomásnál – a Fleisch Ármin közben – lokális jelentőségű alközpont alakul ki (a Duna Plaza-val szemben, a jelenlegi 15-ös és 105-ös autóbusz végállomásánál). Első lépésben a terület közterületi minőségének és használhatóságának javítása érdekében a Váci út menti tömegközlekedési csomópontban lévő közterület rekreációs célú fejlesztését, közvilágításának megújítását, és intenzív zöldfelületek kialakítását is tartalmazó koncepció terv készítése történt meg. Annak felhasználása azonban az M3 metró rekonstrukciójához kapcsolódó közterületi megújulással elmaradt.

Az elkövetkező időszakban meg kell oldani a jelentős számú új lakos részére a humáninfrastruktúra ellátást, ami jelenleg a vizsgálatok alapján nem teszi lehetővé az itt lakók számára azok 500 méteren belüli elérését.

A Dagály-fürdő fejlesztése révén összefüggő part menti sétány kialakítása a cél, amely a Marina part területét a jelenleginél jobban elérhetővé teszi a part felől is. Ennek részeként, a FINA 2017 vízvilágversenysorozatához kapcsolódó kiemelt beruházások eredményeként létrejött Moszkva sétány, illetve a hozzá kapcsolódó – Rákospatakot keresztező – gyalogos-kerékpáros híd létesítése is már megtörtént, de a közvetlen part menti kapcsolat teljes egészének kialakulása várhatóan, csak a Marina part FOKA-öböl környezetében húzódó területeinek fejlesztése esetén realizálható.

A Népszigettel való kapcsolat erősítése érdekében, a kis bejáró híd akadálymentesítése továbbra is szükséges, ezzel kerékpárral is átjárhatóvá válnának a XIII. kerület észak-déli rekreációs zónái.

A Cserhalom utca mentén a 132 kV-os távvezeték kiváltása elengedhetetlenné vált a terület beépítése és esztétikus környezeti kialakítása, valamint a végső cél, a Cserhalom utca végleges kiépítése érdekében.

partnerség A Marina Part minőségi javítása esetében a főváros, a kerület és a magánfejlesztők szoros együttműködésére van szükség, amelyben az önkormányzatnak koordinációs szerepkört kell betöltenie.

kerületi önkormányzati feladat A fejlesztőkkel való együttműködés és a közösségi célok elérésének minél erősebb befolyásolása (szolgáltatások, humán közszolgáltatások).

lehetséges pénzügyi források Saját forrás, fővárosi forrás, központi költségvetés, magánforrás.

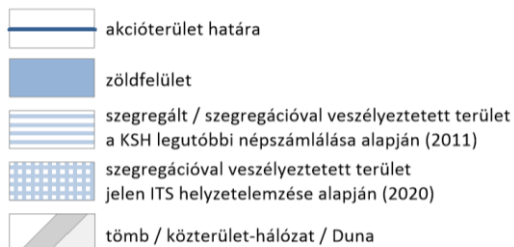
indikatív output indikátorok

- A beruházás révén létrejövő új ingatlanok száma (db).
- A beruházás révén kialakított közterületek nagysága (m²).
- A beruházás révén kialakított zöldfelületek nagysága (m²).
- A beruházás révén kialakított közszolgáltatások számára alkalmas területek nagysága (m²).

2.1.3. SZABOLCS UTCA – VÁGÁNY UTCA AKCIÓTERÜLET

elhelyezkedés

Lehel utca – Dózsa György út – Szabolcs utca – Mohács utca – Vágány utca – Vágány utca meghosszabbított vonala a vasútvonal mentén – vasúti aluljáró meghosszabbított vonala – Bulcsú utca által határolt terület

Szabolcs utca – Vágány utca akcióterület
kerületen belüli elhelyezkedése
forrás: saját ábra

fejlesztés indokoltsága

A 2011-es népszámlálás adatai szerint a kijelölt akcióterületen (a Szabolcs utca – vasúti sínek – Dózsa György út között) volt korábban található a kerület legnagyobb lakosságszámú szegregátuma, mely a szanálások és az átépülés érdekében megvalósult előkészületek eredményeként fokozatosan megszűnt¹.

A már elvégzett szanálási és bontási feladatok nyomán viszonylag sok beépítetlen telek található az akcióterületen. Szintén fontos azonban kiaknázni a még nem üres telkek valamilyen értéket képező épületeiben, épületegyütteseiben rejlő potenciált, mint pl. az egykori Szabolcs utcai kórház területe. Utóbbira jó példaként szolgál a korábbi kórházterületen, annak rehabilitációjával, kiemelt állami beruházás keretében létrejött múzeumi háttérintézmény fejlesztés, az Országos Múzeumi Restaurálási és Raktározási Központ és a Közép-Európai Művészettörténeti Kutatóintézet, illetve azok látogatóközpontjának kialakítása.

Megnehezítette a környék kerületi integrációját, hogy a rossz minőségű lakóházak vasút menti zárványterületen helyezkednek el, amit az elmúlt évtizedben oldottak a Lehel utca – Szabolcs utca közti önkormányzati építések és magánberuházások fejlesztések. A válság lecsengése után már megkezdődött a magánberuházások élénkítése a kerület ingatlanpiaci szempontból vonzó részein, melyek fontos szerepet kaptak a közsféra beavatkozásai mellett. Az elmúlt 5 éves időszak, ebből a szempontból meghatározó, lakóterületi fejlesztései a Lőportár utcára szerveződtek, a további területek azonban még mindig rehabilitálásra vagy épp revitalizációra várnak, mely nagy fejlesztési potenciált rejt magában.

¹ A KSH 2011. évi Népszámlálásának adatai és jelen stratégia Megalapozó munkarészének összevetése alapján.

A Dózsa György úttól északra fekvő területet nehezen átjárható honvédségi terület választja el a kerületközponttól, így itt a vasút menti zárványjelleg nagyobb kockázatokat rejt. Ezen a részen mindenképp szükséges a kerületközi kapcsolatok erősítése Zuglóval, illetve a Liget Projekt adta lehetőségek kihasználása az állami beruházásokkal való együttműködésben.

Utóbbi részben teljesül, a kapcsolódó közlekedési és közmű-infrastruktúra megújulása az állami projekthez kapcsolódóan biztosított, azonban a harántirányú kapcsolatok erősítésére további, fővárosi jelentőségű beavatkozások realizálása szükséges.

a stratégia céljainak érvényesülése

A kerület folyamatosan fejlődő és fejlesztés alatt álló területeitől leszakadó, a vasút menti kitértség miatt szegregációval is terhelt, szinte zárványként maradt területen részben állami és részben magánberuházások tudják megváltoztatni a kialakult kedvezőtlen helyzetet. A folyamat elindult, a terület tekintetében több szegmense is jól illeszkedik az ITS célrendszeréhez:

két horizontális célkitűzésével,

- a *felelős önkormányzás*,
- a rugalmas alkalmazkodás és
- az *intelligens város* koncepciójával, valamint

a stratégiai célok közül

- a *komplex városfejlesztéssel*,
- az *életminőség javulása és egyenlő esélyek születéstől időskorig* célkitűzéssel a szegregátumok felszámolása miatt,
- a *fejlődő városarculat, magas környezeti minőség* igényével, továbbá
- a *fenntartható, emberközpontú mobilitási rendszer* a kerülethatáron átívelő kapcsolatok kiépítése, az átjárhatóság biztosítása miatt.

legfontosabb beavatkozások

A terület komplex fejlesztése, kihasználva a Liget Budapest Projekt keretében megvalósuló beruházást

A fejlesztések ezen a területen a hátralévő szanálási, bontási és telekértékesítési feladatok befejezésére irányulnak, amit megfelelő szociális munkával, a költöztetett lakók segítségével és utánkövetésével, új környezetbe való beilleszkedésének támogatásával kell kiegészíteni.

A bontást követően az üres telkek értékesítése; a már magántulajdonba került telkeken az új fejlesztések elősegítése.

A Szabolcs utca 1-5. alatt megmaradó társasházak esetében kiemelten fontos feladat figyelni az épületek állagromlásának megakadályozására – a befolyásukat elsősorban a társasházi közgyűléseken való aktív fellépésen keresztül érvényesíthetik – illetve a megüresedő bérlemények minél gyorsabb pályáztatása és kiadása, elkerülendő az üres ingatlanok számának növekedését, ami könnyen a társasházak további státuszvesztéséhez vezethet.

Az akcióterületen megmaradó vegyes tulajdonú társasházakban és önkormányzati lakóépületekben a lakók önszerveződésének közösségszervezéssel, közösségépítéssel való támogatása fontos feladat. A társasházak műszaki, energetikai felújítása esetén a rászoruló lakókra eső költségek egy részét a kerületi önkormányzat indokolt esetben átvállalhatja a kamatmentes felújítási pályázat keretein belül.

A Lehel utca és Szabolcs utca közötti területen az önkormányzat továbbra is működteti és karbantartja az önkormányzati tulajdonú lakóépületeket és a vegyes tulajdonú társasházakban az önkormányzati bérleményeket. Itt cél a vegyes – lakó és munkahelyi – funkció megtartása a lakófunkciót nem zavaró tiszta gazdasági tevékenységek támogatásával.

A Dózsa György úttól északra, a Restaurátorközpont és az azt kiegészítő kulturális, köznevelési intézményekhez kapcsolódó közterületek megnyitása – egyes esetekben szélesítése (pl. Vágány utca) – és a zöldfelületek minőségi fenntartása, a környező zöldfelületek intenzitásának javítása a cél. A kerületi beavatkozást és tervezést annak kell vezérelni, hogy a terület átalakulási folyamatát kihasználva igyekezzen elősegíteni a teljes terület felértékelődését.

partnerség A Liget Budapest Projekthez kapcsolódóan szükséges a partneri együttműködésre való nyitottság az állami megvalósítóval.

A vasút menti területek esetleges rehabilitációja a Fővárossal és a szomszédos XIV., illetve IV. kerületekkel való együttműködést igényel. A Nyugati pályaudvar mögötti terület rehabilitációja esetén ajánlott partneri viszonyt kialakítani a VI. kerülettel.

A Szabolcs utca dél-keleti részének ingatlanpiaci értékét nagyban meghatározza a magánbefektetőkkel megteremtett partnerség.

kerületi önkormányzati feladat A kerület által vezérelt folyamatok következetes végrehajtása az önkormányzati tulajdonú lakásállomány terén, és a minőségi szociális szolgáltatások biztosítása az integrált lakókörnyezetbe költöztetés során.

A fejlesztőkkel való együttműködés, és a közösségi célok elérésének minél erősebb befolyásolása (pl. a lakosság számára szabadon használható zöldterületek kialakítása).

lehetséges pénzügyi források Állami finanszírozás minél nagyobb mértékű bevonása a Liget Projekthez kapcsolódó, további esetleges fejlesztésekben.

Magánérős finanszírozási lehetőségek felkutatása a szanálási és új fejlesztési feladatok elvégzéséhez.

Saját források az elsősorban szociális célú tevékenységekben.

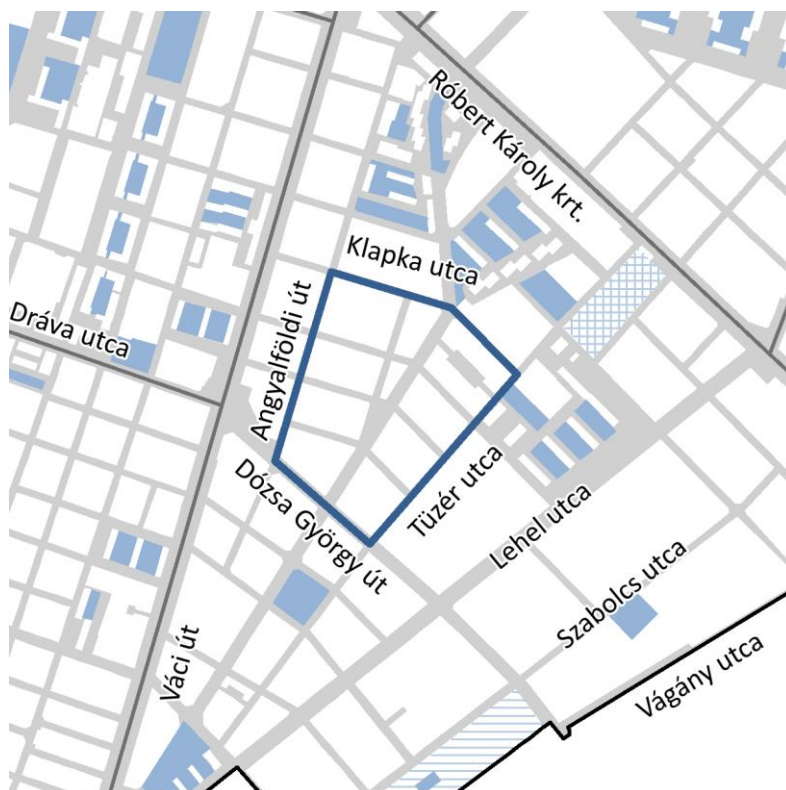
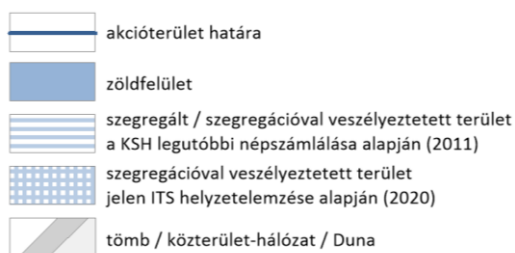
indikatív output indikátorok

- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított közterületek (m²) –XIII. kerület kompetenciája a Szabolcs utca mentén.
- Szanálásra került / lebontott lakások száma (db).
- A bontandó épületekből kiköltöztetett és új ingatlanba költöztetett önkormányzati bérlők száma (fő).
- Megmaradó épületekben karbantartási, felújítási munkálatok száma (eset – db).
- Önkormányzati támogatással helyreállított lakóegységek (db).
- Újonnan, magánbefektetői forrásból épült lakások száma (db).

2.1.4. KASSÁK LAJOS UTCAI AKCIÓTERÜLET

elhelyezkedés

Dózsa György út – Angyalföldi utca – Klapka utca – Tüzér utca által határolt terület

A Kassák Lajos utcai akcióterület kerületen belüli elhelyezkedése
forrás: saját ábra

fejlesztés indokoltága

Belső-Angyalföldnek erre a részére korábban a helyi jelentőségű központok, alközpont hiánya, illetve a társadalmi- és lakásmutatók kerületi átlagnál rosszabb alakulása volt jellemző. A területen magas az önkormányzati tulajdonú lakások aránya. A Váci út mentén jelentkező nagy volumenű magánberuházások a Belső-Angyalföld városrész Dózsa György úttól délre eső területein képesek voltak dinamizálni a városrész belső területeit is. Habár az akcióterületen a magánberuházások aránya továbbra is csekély, az akcióterület konkrét lehatárolásán belül és annak közvetlen környezetében is tapasztalhatók ingatlanfejlesztési előrelépések (pl. Csángó és Huba utcák vagy az Angyalföldi út társasházfejlesztései, Dózsa György úti Green Court Office irodaház vagy az önkormányzati forrásból megépült a fent felvázolt korábbi alközpont hiányt kezelő Klapka Központ). E fejlesztésekhez kapcsolódóan sok helyen a közterületi minőség is jelentős megújuláson esett át, így az akcióterületen a kialakult jó példák követésén alapuló, az eddigihez hasonló fejlesztési stratégia követése indokolt.

a stratégia céljainak érvényesülése

A területen alapvetően magánberuházások folynak, de önkormányzati beavatkozás és fejlesztés is sor került, mely hatására a lokális alközponti szerepkör további erősödése a jövőben is biztosíthatóvá válik. A fejlesztések egyes szereplőivel rendkívül fontos a már kialakított partnerség, a közterületek kialakítása tekintetében a településrendezési szerződéseken alapuló beruházások koordinált megvalósulása. Az itt létrejövő fejlesztések és a folyamat összhangban van az ITS két horizontális célkitűzésével,

- a felelős önkormányzás,
- a rugalmas alkalmazkodás és
- az intelligens város koncepciójával, valamint

a stratégiai célok közül

- a *komplex városfejlesztéssel*,
- a *fejlődő városarculat, magas környezeti minőség* igényével, de
- a *fenntartható emberközpontú mobilitási rendszerrel* is.

legfontosabb beavatkozások A terület fokozatos, a helyi társadalmat is támogató felértékelése

A fejlesztések elsősorban az akcióterületi lakásállomány minőségének szinten tartására és javítására, másrészt a közterületek és zöldfelületek fejlesztésére irányulnak. Az önkormányzat a tíz éves lakás-felújítási és – karbantartási tervnek megfelelően gondoskodik a társasházak és az akcióterületen álló önkormányzati lakóépület műszaki minőségének megőrzéséről. Továbbra is pályáztatja a megüresedő bérleményeket. Fontos, hogy a szociális intézményrendszer minél közvetlenebb kommunikációval, proaktív intézkedésekkel segítsen megelőzni az alacsony jövedelmű önkormányzati bérlők hátralekös helyzetbe kerülését. Mivel a területen magas az önkormányzati tulajdonú lakások aránya, a kerületnek kezdeményező, proaktív szerepet kell vállalnia az egyes társasházak megújulásában. Az AngyalZÖLD+ programjának megfelelően 2016-ban megtörtént a Kassák Lajos utca Huba utca – Botond utca közötti szakaszának zöldterületté alakítása a lakosság tervezési folyamatba való bevonásával, öntözött zöldfelülettel, köztéri bútorokkal, ami segíti a lakókörnyezet élhetőbbé válását és felértékelődését. Az új teresedés nevét Papp Lászlóról kapta. Kiemelt fontosságú beruházás valósult meg a Klapka Központ és a környezetében tervezett zöld közterület kialakításával. Az ahhoz kapcsolódó lokális alközponti szerepkör bővítése és megerősítése fontos szempont. Programot szükséges kidolgozni az akcióterületen álló „Malomházak” vagy „Kilencház” néven ismert épületegyüttesre. A lakóházak műszaki állapota nagyon rossz, de a jelenlegi telekkialakítás mellett viszonylag nagy zöldterület tartozik hozzá. Kérdéses, hogy lehetséges-e gazdaságosan átalakítani az épületegyüttest. Fontos szempont lehet a zöldfelület megőrzése, esetleg megnyitása a környék lakosai számára.

partnerség A szoros partneri együttműködés itt elsősorban a különféle önkormányzati intézmények és a helyi civil szervezetek között szükséges.

kerületi önkormányzati feladat Vezető szerepet vállalni az akcióterület minőségének javításában, a lakókörnyezet, a közterületek és a lakásállomány fokozatos felértékelődésében.

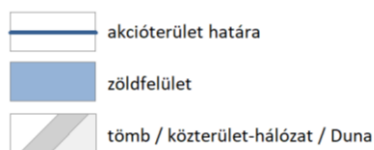
lehetséges pénzügyi források Az ingatlanpiac élénkülése nyomán érdemes megvizsgálni a magántőke bevonásának lehetőségét a terület vagy a környező tömbök fejlesztéséhez. Az akcióterület minőségének fokozatos emelése azonban várhatóan elsősorban az önkormányzat saját forrásaiból történhet meg. A társasházak felújításának támogatására fővárosi forrás is igénybe vehető.

- indikatív output indikátorok**
- Új lakossági szolgáltatások, közfunkciók megjelenése (db) – a Klapka Központ megépítéséhez kapcsolódóan.
 - Felújított zöldfelületek nagysága (m²).
 - Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított közterületek (m²).
 - Önkormányzati támogatással helyreállított lakóegységek (db).
 - Részlegesen vagy teljesen megújult társasházak száma (db).

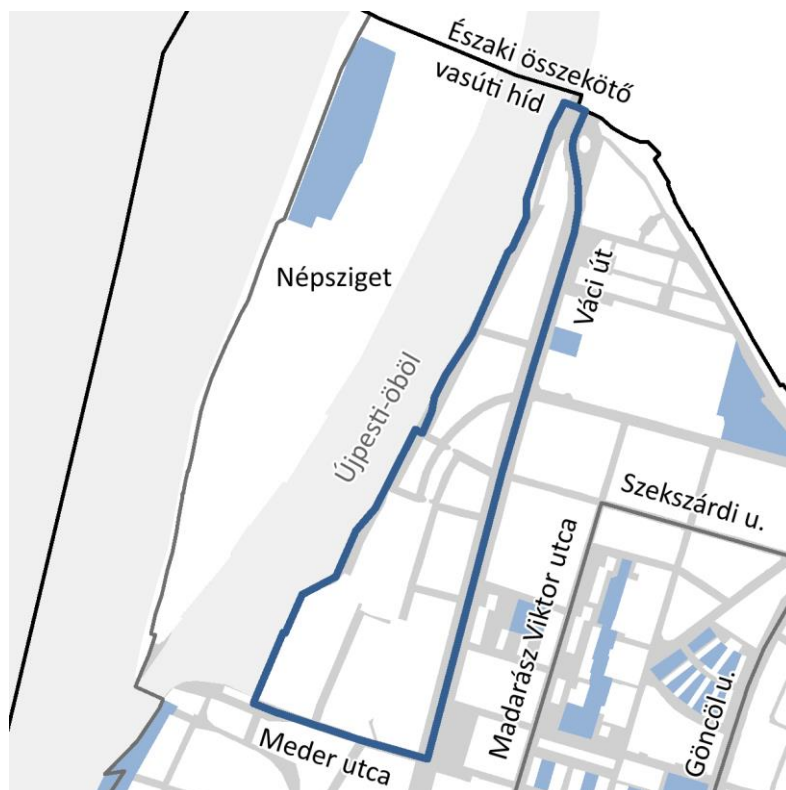
2.1.5. ÚJPESTI-ÖBÖL MENTI AKCIÓTERÜLET

elhelyezkedés

Újpesti-öböl – Északi összekötő vasúti híd – Váci út – Meder utca
által határolt terület

Az Újpesti-öböl menti akcióterület
kerületen belüli elhelyezkedése
forrás: saját ábra

fejlesztés indokltsága

A 2016-os ITS a Marina parti akcióterület északi része a Meder utca túloldalát is magába foglalta. Időközben a tulajdonosi változás miatt várhatóan egy projektként lesz kezelhető a Meder utcától északra fekvő terület egésze a vasúti hídig. Ezért indokolt a Meder utcától északra eső rész leválasztása a Marina parti akcióterülettől és a kiterjesztett területtel önálló akcióterületként való meghatározása. A terület stratégiai célja az alulhasznosított barnamezős terület aktiválása, megtöltése étellel, a Duna partjának hasznosításával és az árvízvédelem megoldásával a kerület teljes dunai szakaszának végleges rendezése.

Korábban már több terv, elképzelés született a terület hasznosítására, melyek elindulását a gazdasági válság megakadályozta 2008 után. A terület az Újpesti öbölre támaszkodó természeti környezet kialakítást célozhat meg, ugyanakkor megközelítését alapvetően a főváros egyik legerőteljesebb sugárirányú eleme biztosítja, mind közúti, mind pedig közösségi közlekedés terén (M3). A Duna mentén kialakuló új városrész a Marina part folytatásaként, a részben azzal együttműködő területi egység kialakítása régóta várat magára. A korábbi tervek lehetővé tették magasház elhelyezést, ennek esetleges módosítása, a magasság kismértékű növelése nagyobb szabadterek létrehozását tehetik lehetővé, ami az elkeskenyedő területen szakmailag és városképileg is indokolt. Cél egy a monofunkcionális lakóterülethez képest vegyes terület kialakítása, ahol irodák, lakások és mindezek szolgáltatásai egyaránt helyet kapnak. A terület fejlesztése számos infrastrukturális és intézményi, közösségi fejlesztéssel kell, hogy számoljon.

a stratégia céljainak érvényesülése

A magánberuházás által érintett területen fontos az önkormányzat szabályozó és koordináló szerepe, melyet szoros partnerség keretében tud érvényesíteni.

Az itt létrejövő – várhatóan egységes, és nem külön-külön fejlesztői érdekek mentén alakuló – XXI. század elvárásainak megfelelő fejlesztés alapvetően tudja szolgálni az ITS

három horizontális célkitűzését, úgymint:

- a *felelős önkormányzás*,
- az *intelligens város*
- a *rugalmas alkalmazkodás, valamint*

a stratégiai célok közül:

- a *komplex városfejlesztés*,
- a *fejlődő városarculat, magas környezeti minőség*, továbbá
- a *fenntartható emberközpontú mobilitási rendszer*

célokat is.

legfontosabb beavatkozások A terület fejlesztése a XXI századi koncepció mentén

A terület meghatározó eleme az Újpesti-öböl menti elterülése, ami a kedvező vízparti élmény mellett az árvízvédelem megoldását is igényli. Ez komplex, a terület egészének vízióját megalapozó tervezés keretében valósítható meg, elkerülendő a kizárólag mérnöki megoldás vezérelte maradékelvű területfejlesztést. A vízpart, az árvízvédelem, a területhasznosítás, a beépítés, a tájépítészeti megoldások, az építészeti minőség, a közterek, vagy közhasználatú területek kialakítása környezettudatos, ökológiai szemléletű jövőképet feltételez, legalábbis ilyen irányvonalak mentén nyújthat a kerület utolsó vízparti fejlesztéséhez sikeres megvalósulást biztosító eszközöket.

A terület-előkészítés, az ütemezés, a terület működésének újszerűségei mind komoly együttműködést igényelnek az önkormányzati, de egyben a kormányhivatali szereplőkkel, nemcsak a fejlesztőkkel. A tervi kidolgozás számos új technológiát, környezettudatos, smart elemet kell, hogy bevonjon annak érdekében, hogy valóban a XXI. század környezeti elvárásainak megfeleljen. A terület gyalogos kapcsolatának illeszkednie kell a környező közlekedési elemekhez, a part menti kialakítás az ökofolyosó hálózatos projekt részét is képezi. Ennek kapcsán a végigmenő parti sétány, kerékpár-infrastruktúra a terv részét kell képezze. A népszigeti kapcsolat lehetősége az öböl déli részén adott, viszont az öböl hossza, és a túlparti későbbi fejlesztési lehetőségek indokolják egy új gyalogos/kerékpáros híd létesítését. A 16 hektáros terület jelentős lakásfejlesztést is indukálhat, melynek a Marina parti fejlesztésekkel együtt számolva új alapellátási igényeit meg kell teremteni.

partnerség A terület árvízvédelme fővárosi együttműködést igényel, mindezek mellett a fejlesztő és a kerület közötti partnerségi kapcsolat kialakítása szükséges, hogy a fejlesztés előreláthatóan, ütemezetten és a lehető legnagyobb hatékonysággal valósuljon meg.

kerületi önkormányzati feladat A fejlesztőkkel való együttműködés és a közösségi célok elérésének minél erősebb befolyásolása (árvízvédelem, közösségi terek parti kialakítása, szolgáltatások, humán közszolgáltatások).

lehetséges pénzügyi források Magánforrás, saját forrás, fővárosi forrás, központi költségvetés.

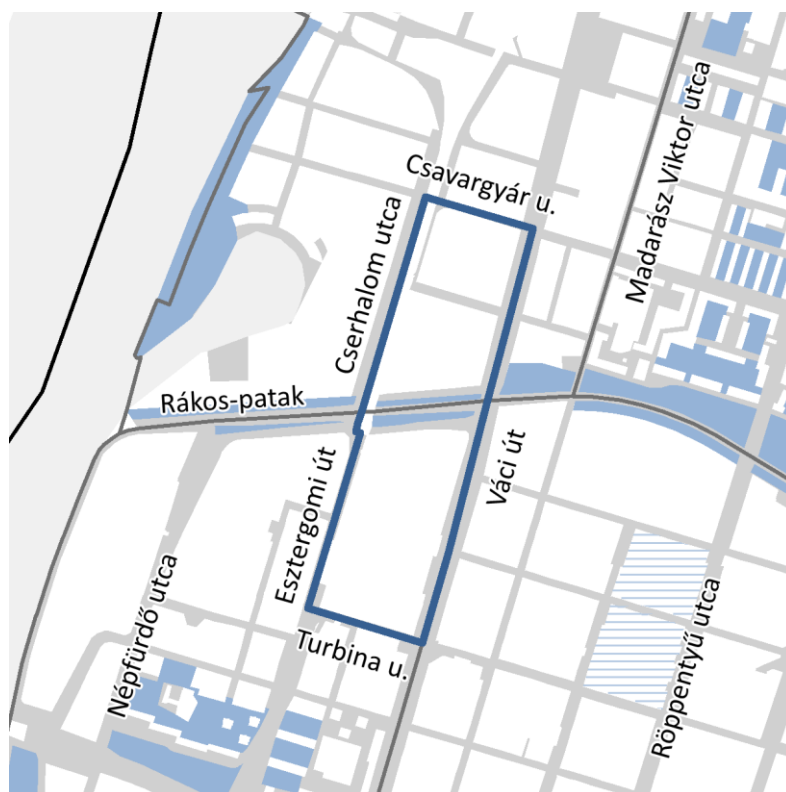
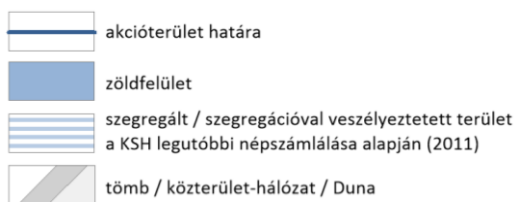
indikatív output indikátorok

- A beruházás révén létrejövő új ingatlanok száma (db).
- A beruházás révén kialakított közterületek és közhasználatú területek nagysága (m²).
- A közintézmények száma (db).
- A beruházás révén kialakított zöldfelületek nagysága (m²).
- Árvízvédelmi mű megvalósulása (m) hossz.

2.1.6. ESZTERGOMI ÚT – CSERHALOM UTCA ÉS A VÁCI ÚT KÖZÖTTI BARNAMEZŐS AKCIÓTERÜLET

elhelyezkedés

Váci út – Turbina utca – Esztergomi út – Cserhalom utca
– Csavargár utca által határolt terület

Esztergomi út – Cserhalom utca és a Váci út közötti
barnamezős akcióterület kerületen belüli elhelyezkedése
forrás: saját ábra

fejlesztés indokltsága

A korábbi, 2016-os ITS külön hálózatos projektként kezeli a Váci úti irodafolyosót, azaz a Váci út két oldalán lévő területek összességét. Az irodafolyosó az elmúlt időszakban új épületekkel bővült, így a hálózatos projekt egy-egy kisebb tömböt, foghíjtelket érintően lassan a várt funkcióval átalakul. Ugyanakkor a Váci út nyugati oldalán, a Váci út – Csavargár utca - Esztergomi út / Cserhalom utca – Turbina utca közötti, közel egy kilométer hosszúságú sáv volt ipari és közműterületei mind a mai napig nem változtak meg, az átmeneti hasznosítás, a kihasználatlanság a jellemző. Ezért indokolt, hogy a tengely két kiemelt nagy tömbje önálló akcióterületi státuszba kerüljön.

Az elmúlt időszak jogszabályi változásai is alátámasztják, hogy a kerület barnamezős területei kijelölésre kerüljenek, ennek megfelelően a KÉSZ 2020. évi módosítása során annak 10. melléklete rögzíti a barnamezős területeket. Ezek közül terjedelmében – az Újpesti-öböl menti fejlesztési területen kívül – kiemelkedő szerkezeti helyzetet foglal el:

- a Rákospataktól északra fekvő, korábbi Csavargár és Fűtőmű területe, ahol a mai „Reno udvar” található és
- a Rákospataktól délre lévő, korábbi Láng gépgyár területe.

Mindkét területre már a korábbi évtizedben is készültek tervek, azonban különböző okok miatt, valamint a 2008-as gazdasági válság kedvezőtlen ingatlanpiaci időszaka okán ezek a fejlesztések elmaradtak, a területeken tulajdonosváltások történtek. A Váci út és a Duna közötti területsáv fontos szerkezeti eleme az Esztergomi út és folytatása, a Cserhalom utca. Ez, mint a jelentős fejlesztési térség belső gerince a mai napig nem került végleges állapotú kiépítésre, melynek a szabályozások végrehajtásán kívül a legfőbb oka a 132 kV-os távvezeték földkábelre való kiváltása.

Az önkormányzat, térség fejlesztőivel kötött megállapodásainak is köszönhetően, együttműködve a hálózati engedélyes közmű szolgáltatóval a közeljövőben várható a légkabel kiváltása.

Stratégiai cél nem csak a barnamezős telkek fejlesztése és a Váci úti tömbös városépítészeti és funkcionális vákuumának megszüntetése, de magának a Váci út és Duna közötti terület egészének fejlesztése az Esztergomi út – Cserhalom utca kiépítésével. Ennek során a többi területre kiható multiplikáló hatás is érvényesülni fog.

A fővárosi szabályozás lehetővé teszi mindkét területrészen a magasházak elhelyezését, melyet a kerületi KÉSZ-ben megállapított szabályok szerint lehet telepíteni. A Váci út és a Rákospatak találkozásánál már a korábbi KVSZ is javasolta magasházak telepíthetőségét a Váci úti tengely hangsúlypontjaként, ennek megfelelően a KÉSZ is lehetőséget ad erre.

A hármas célrendszer, vagyis

- az Esztergomi út – Cserhalom utca fejlesztése
- a Váci úti irodatengely tömbösítésének fejlesztése
- a városszerkezeti és településképi szempontból kiemelt helyszín városépítészeti hangsúlyának megjelenítése

egyenként indokolják, hogy a patak két oldalán a fejlesztésre váró két területi egység az ITS új akcióterületévé válják.

a stratégia céljainak érvényesülése

A telken belüli fejlesztések magánberuházások, azonban TRSZ keretében segítik a környezet infrastrukturális megújulását, fejlesztését. Az északi és a déli terület is önállóan egy-egy fejlesztési projektet képvisel. Ez – az északi és déli területrésze külön-külön – biztosíték arra, hogy a területek beépítése egységes szemléletű tervezést és ütemezett megvalósítást hozzon magával, szemben a kisebb telkek önálló, nehezen koordinálható átalakulásával.

A terület kiemelt helyzete és a kialakuló Esztergomi út – Cserhalom utca szerkezeti elem más fejlesztésekre is pozitívan kiható jelentősége miatt meghatározó lesz az önkormányzat koordináló szerepe, melynek alapvető eleme kell, hogy legyen a szoros partnerség létrehozása a szereplők között. A területeken a szabályozás által megengedett magasházak kialakítás alapvetően más fejlesztői magatartást is magával hozhat, így az akcióterületen létrejövő fejlesztés kiemelten tudja szolgálni nem csak a terület már régóta indokolt átalakulását, de az ITS

három horizontális célkitűzését is, úgymint:

- a *felelős önkormányzás*,
- az *intelligens város*
- a *rugalmas alkalmazkodás*, valamint

a stratégiai célok közül:

- a *komplex városfejlesztés*,
- a *fejlődő városarculat, magas környezeti minőség*, továbbá
- a *fenntartható emberközpontú mobilitási rendszer*

célokat.

legfontosabb beavatkozások

A terület fejlesztése az egyensúly érdekében

Fontos szerkezeti helyszín a Váci út és a Rákospatak találkozási pontja. Itt a patak revitalizációja összefüggésbe hozandó a két partján létrejövő fejlesztésekkel.

Kiemelt elem értelemszerűen maga a Váci út, melyhez való kapcsolódások a fejlesztések volumenének megfelelően új csomóponti kialakításokat indokolnak.

A Duna felé eső kiépítendő szerkezeti elem a már többször említett Esztergomi út és Cserhalom utca, mely szerkezetileg a terület másik meghatározó közlekedési tengelyévé válik a jövőben. Szerepe nem csak közúti, mivel távlatban a fővárosi tervek szerint a 2-es villamos Meder utcáig továbbvezetett nyomvonala itt kerül kiépítésre. Ugyanakkor függetlenül attól, hogy Budapest Főváros Településszerkezeti Terve a 2-es villamos viszonylat meghosszabbításának elvi lehetőségét tartalmazza, annak középtávon való megvalósításával a 2030-as időtávra tervezett Budapesti Mobilitási Terv nem számol. Az Esztergomi út, Cserhalom utca összekötését biztosító Rákos-patak feletti közúti híd fejlesztése elengedhetetlen. A közlekedési hálózat fejlesztésének kiemelkedő a jelentősége a Váci út és Duna közötti részben már kiépült, még beépítésre váró területeinek, így a Marina-parti akcióterületnek és az Újpesti-öböl menti akcióterületnek a megvalósulása és működése tekintetében.

A Rákos-paktól északra eső terület egy része árvízi öböl, így annak szintbeli emelésével meg kell oldani az elöntés elleni védelmet a Rákos-patak árvízvédelme során.

Városépítészeti szempontból kiváló adottságot jelent a két forgalmi út menti megközelítés lehetősége, ugyanakkor az északi terület rész metrótól való távolsága kevésbé kedvező. Célszerű itt több olyan kapcsolati lehetőség vizsgálata mely a metrókapcsolatok erősítését tudja szolgálni a gyalogos megközelítés szempontjából.

A déli terület rész e tekintetben kiváló pozíciót foglal el a Forgách utcai megálló révén. Itt meghatározó a Dagály sétány Duna Arénáig vezető szakasza. A tömb rész műemléki értékeinek megőrzése kiemelt szempont, ami jól kapcsolódhat a tömbön keresztül a Dagály sétányhoz és a metró állomáshoz egyaránt. A Forgách utca vonalában lévő másik metró kijárat egyaránt szolgálni tudja ezt a terület rész, de meghatározó kapujává válhat a paktól északra eső terület gyalogoskapcsolatának is, a tömbön keresztül vezetett közhasználatú területek révén.

A patak két oldalán lévő terület részek kapcsolatát – gyalogos és kerékpáros tekintetben – a patak feletti közúti forgalomtól mentes új, attraktív műtárgy révén lehetne megoldani, mely a gyalogosforgalmat a Váci úti járdáról a tömbbelsőbe vezeti, ami az ott létrejövő földszinti szolgáltatások, vendéglátás, kereskedelem szempontjából előnyös.

A tömbök Váci út felőli sávjában alapvetően irodai fejlesztés indokolt. Amennyiben a zajterhelés és levegőminőség mérésekkel, számításokkal igazoltan lehetővé teszi, a határértékek betarthatósága esetén a 30 méter feletti épületrészek a lakófunkció is megengedhető a vegyes területhasználat érdekében. A tömb Esztergomi út – Cserhalom utca felé eső sávjában a lakófunkció már nagyobb arányban is megjelenhet.

Fontos mindkét terület esetében, hogy a zöldfelületek összterülete – akár teljesértékű akár tetőkerti kialakítással – jelentős méretű legyen, több egybefüggően parkként is használható módon kialakítva, melyek mellett a vízfelületek alkalmazása is indokolt.

Az északi, közel 6,5 hektáros és a déli cca. 8 hektáros terület rész együtt jelentős irodai és lakásfejlesztést jelent, melynek korszerű, intelligens „smart” módszereket is alkalmazó működési modelljének kidolgozása elengedhetetlen. A lakásfejlesztés mértékének megfelelő arányban indokolt az alapintézményi ellátás területi biztosítása is.

partnerség A terület közlekedési kapcsolatának kialakításában, a közterületek létrehozásában feltétlen a partnerségi együttműködés. A már említett távvezeték kiváltásához és a Cserhalom utca kiépítéséhez való hozzájárulás fontos induló mérföldköve a partnerség létrejöttének, mely mindkét esetben már megtörtént.

A közhasználatú területek kialakítása, a városépítészeti és beépítési változatok értékelése tervtanácson keresztül szintén indokolja a partnerség fontosságát. Az akcióterület két, északi és déli területrészének kapcsolati kialakításában az önkormányzatnak kiemelt koordinációs szerepe van.

kerületi önkormányzati feladat A fejlesztőkkel való együttműködés a felsorolt infrastrukturális fejlesztések során, melyen keresztül a többi akcióterület is előnyökhöz jut.

Fontos a városépítészeti koordináció, a területek belső gyalogoszónáinak, közösségi tereinek közhasználatú kialakítása érdekében.

lehetséges pénzügyi források Magánforrás, saját forrás, fővárosi forrás, központi költségvetés.

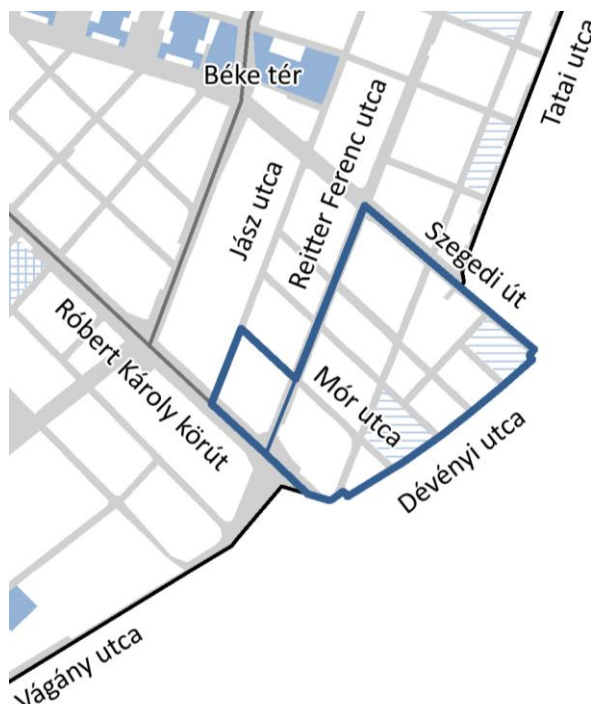
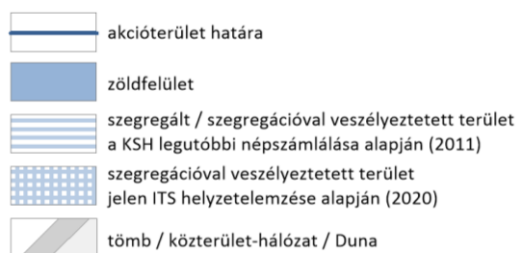
indikatív output indikátorok

- A beruházás révén átalakuló terület nagysága (ha).
- Az Esztergomi út és a Cserhalom utcai távvezeték kiváltásának megtörténte.
- Az Esztergomi út - Cserhalom utca közúti tengely fejlesztése.
- A beruházás révén kialakított zöldfelületek nagysága (m²).

2.1.7. KELETI VEGYES BEÉPÍTÉSŰ AKCIÓTERÜLET

elhelyezkedés

Szegedi út – Dévényi utca – Róbert Károly körút – Jász utca
– Mór utca – Reitter Ferenc utca által határolt terület

A keleti vegyes beépítésű akcióterület
kerületen belüli elhelyezkedése
forrás: saját ábra

fejlesztés indokltsága

A Keleti vegyes beépítésű terület elnevezésű városrész Szegedi úttól délre eső része a kerület vasút melletti, periférikus részén helyezkedik el, és különböző méretű, változó utcastruktúrát mutató tömbökből áll. Kéttömbnyi hosszban közvetlenül határos a Róbert Károly körúttal, melyhez közvetlen kapcsolatot a Reitter Ferenc utca és a Jász utca biztosít. Északi, Szegedi úti határán a közlekedésfejlesztési elképzelések alapján a vasúton keresztül vezető mai, szintbeni kapcsolat helyett külön szintű – az Önkormányzat által preferált – aluljárós átvezetés megvalósulása várható, ami új helyzetbe hozhatja a területet.

A Hosszú távú Fejlesztési Koncepció távlati policentrikus központrendszer a terület déli részén kerületközi központ kialakításának szükségét vetíti előre Róbert Károly körút – Dévényi utca megnevezéssel, melyet megerősít a Róbert Károly körúti 1-es villamos jelenléte, illetve annak a körút és a Dévényi utca környékén megvalósuló vasúti megálló kialakítása, mellyel egy korszerű kötőpályás kapcsolat jöhet létre.

A terület telekállománya vegyes képet mutat, több nagy telek található, ugyanakkor a kisebb és átépülésre váró telkek számossága is meghatározó. Egyes tömbökben már megtörtének az elmúlt években, évtizedekben a változások, de korántsem olyan arányban, ahogy a kerület többi részén.

A 2011-es adatok alapján két szegregátum is jelen volt a területen, melyek a ma ismert változások tükrében már megszűntnek tekinthetők. Az egyik a Szegedi út – Dévényi utca – Diós utca – Palóc utca által határolt terület, ahol a szanálási terv végrehajtását követően a tömb északi része már átalakult, közel kétszáz lakásos új lakóépület létesül a helyén, 2020 év végi átadással.

A 2000-es évek elején a Mór utca, Kisgömb utca és Kerekes utcában jöttek létre új, nagy lakásszámú lakóépületek, ezzel a terület átalakulása megkezdődött ugyan, de még mindig sok alulhasznosított telek található.

A korábbi ipari, raktározási területeken elsődleges a kereskedelmi-raktározási használat, amelyek a Róbert Károly körút mentén való elhelyezkedésük révén válhatnak a fejlesztési koncepcióban javasolt kerületközi, központi helyszínné.

A területre hatással lesz távlatban a Rákosrendező átalakulása is.

Kiemelendő, hogy a megalapozó vizsgálat jelzi, hogy a terület intézményi ellátottsága a területi lefedettség tekintetében nem megfelelő, ami a már megnövekedett és várhatóan növekvő lakásszám szempontjából szükség esetén helybeni megoldási lehetőséget igényelhet.

A közterületek jelentős részén a járdák, parkolósávok már átépítésre kerültek, ami a még elmaradt szakaszokon is hasonló megoldásokkal követendő.

a stratégia céljainak érvényesülése

A területen alapvetően magánberuházások folytak és folynak. Továbbra is fontos a terület szereplőivel való együttműködés a még nem rendezett, átmeneti állapotban lévő nagyobb területek esetében, ahol jelenleg vegyes hasznosítás tapasztalható. Az akcióterületen véghezvihető fejlesztések kapcsolódnak az ITS alábbi horizontális célkitűzéseikhez:

- a *felelős önkormányzás*,
- a rugalmas alkalmazkodás és
- az *intelligens város* koncepcióhoz, valamint

a stratégiai célok közül

- a *komplex városfejlesztéshez*, továbbá
- a *fejlődő városarculat, magas környezeti minőség igénye*,
- a *fenntartható emberközpontú mobilitási rendszer*

célokhoz.

legfontosabb beavatkozások

A terület épített környezetének fokozatos átalakulása, a kerületközi helyzet kihasználása

A területen az önkormányzati tulajdon aránya alacsony. A fejlesztések elsősorban a nagyobb ipari területek hasznosításának változásával, valamint a kisebb, alulépített telkek összevonása után, azokon új épületek elhelyezése révén tudnak megvalósulni. Elhelyezkedése és belső utcarendszere alapján továbbra is elsősorban lakásfejlesztésben lehet gondolkodni a Szent László utcától nyugatra eső területre, míg intézményi jellegű átalakulás várható attól keletre a vasút irányában.

A korábbi telephelyek hasznosítása és épületállományának cseréje révén kiemelt jelentősége lehet a vasúti közlekedésre is rászervezhető kerületközi terület kialakulásának, ami a Hosszú távú Fejlesztési Koncepció javasolt eleme a policentrikus kerület kialakítása érdekében. Kisebb volumenű, de hasonló átalakulás várható még a Szegedi út változásra váró telkein.

A Hosszú távú Fejlesztési Koncepcióban lefektetett kerületközi központ kialakulása hosszabb távon történhet meg a Róbert Károly körút mentén, melynek támogatásához az Önkormányzat koordinációja elengedhetetlen. A szomszédos vasúti terület tekintetében a fejlesztési koncepció az Angyalföld megállóhely megújítása mellett javasolja új megálló kiépítését a Róbert Károly körút – Dévényi utca keresztezésének környezetében, melyekre a központ kialakítását alapítani lehet.

A még nem megújult közterületeken a már megkezdett formában szükséges azok megújítása, a kapcsolódó telken belüli fejlesztésekkel összehangoltan.

Az északi határoló, Szegedi úton a villamos átvezetését is biztosító külön szintű – az Önkormányzat által elsődlegesen felszín alatt támogatott – kapcsolat megteremtése nem kerületi feladat, de kormány szintű támogatással fővárosi beruházként régóta várt közlekedési hiátus pótlását fogja jelenteni a két kerület között. Ezzel a XIII. kerület ezen periférikus része is integráltabb szerepet tud majd betölteni.

A virágpiac jelentős területet foglal el a Szegedi úti tömbben, és bár jelenlegi szándék nem ismert a változtatására, az akcióterület egészének fejlődése várhatóan e terület funkcióváltását is megindítja.

partnerség Partneri együttműködés itt elsősorban az egyes magánberuházók és az Önkormányzat között alakulhat ki, továbbá a külső közlekedésfejlesztésekkel kapcsolatban a fővárosi és kormányzati intézményekkel válik szükségessé.

kerületi önkormányzati feladat Az akcióterület minőségének javításában, a korábbi periférikus és zárványjelleg felszámolásában, az épített környezet, kiemelten a lakókörnyezet fokozatos felértékelődésében, valamint a barnamezős területrészek átalakulásának koordinálásában és szükség esetén történő újraszabályozásában van jelentős szerepe az Önkormányzatnak.

lehetséges pénzügyi források A fejlesztések – a közterületeken kívül – elsődlegesen magánérőből fognak megtörténni. A barnamezős területeken kihasználható lehetőségekkel az új jogszabályi környezetnek megfelelően érdemes számolni.

Az akcióterület közterületeinek további megújítása, fenntartása továbbra is elsősorban az Önkormányzat forrásaiból történhet.

indikatív output indikátorok

- Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított közterületek (m²).
- Önkormányzati támogatással helyreállított lakóegységek (db).
- Átalakulás révén létrejövő új intézményi, irodai épületek (m²).

2.2. HÁLÓZATOS PROJEKTEK

A négy kijelölt hálózatos projekt jellemzője, hogy több – vagy az összes – városrészt érintő, egymással összehangolt, térben kapcsolódó projektek, amelyek egy együttműködő rendszer elemeit képezik. A projektek:

- a Duna – Rákospatak – Népsziget ökológiai folyosó,
- a lakótelep-állomány komplex rehabilitációja,
- a fővárosi jelentőségű irodatengely fejlesztése és
- a barnamezős területek átalakulása

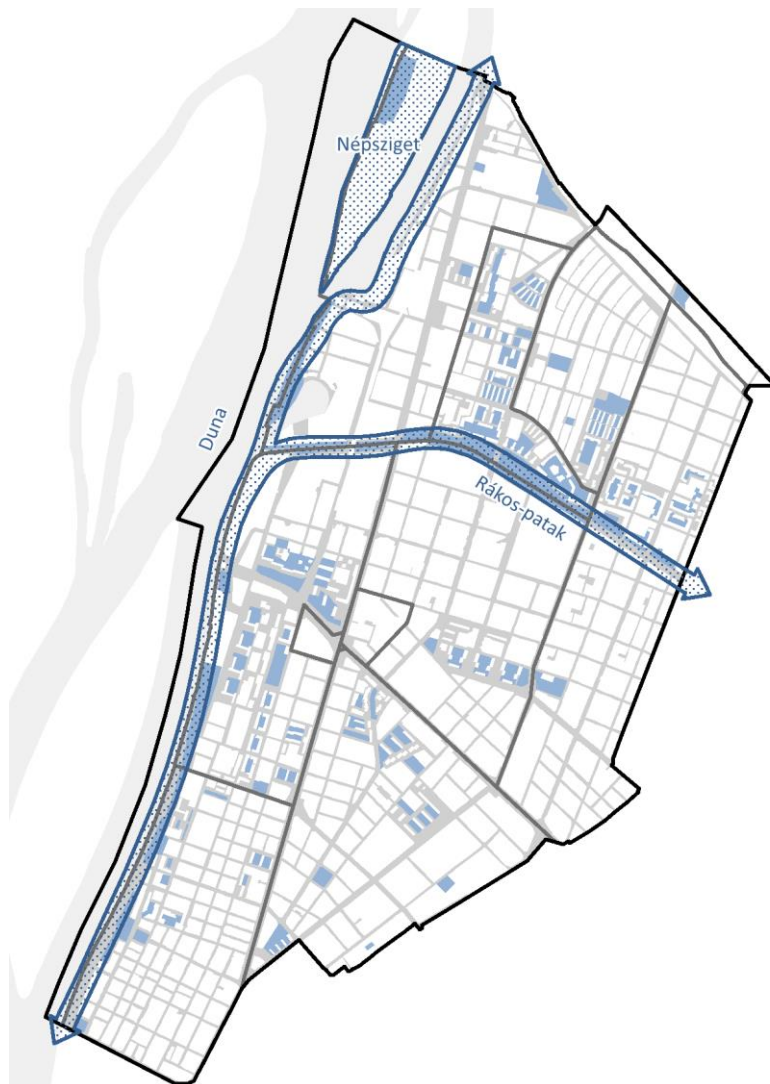
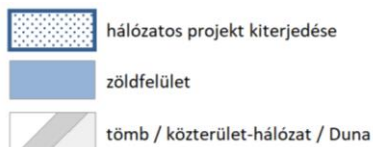
olyan projektelemeket tartalmaznak, amelyek a kerület egészére, vagy a kerületi lakosság egy jelentős részére hatással vannak. Mind a négy hálózatos projekt kihat a kerületi zöldfelületi rendszerre, a lakókörnyezetre és a rekreációs lehetőségekre.

A kiválasztott projektek összhangban vannak a komplex városfejlesztés, a fejlődő városarculat és magas környezeti minőség, illetve a lakossági életminőség javításának stratégiai céljaival. Az ökológiai folyosó komplex revitalizációja és a lakótelepi lakásállomány energetikai korszerűsítése elsősorban környezeti és életminőségbeli javulást céloz, a fővárosi jelentőségű irodatengely további dinamikus fejlődésének támogatása pedig kiemelt jelentőségű mind a munkahelyteremtésben, mind a kerület gazdaságfejlesztési célkitűzéseiben. Az utóbbi időszakban erősödött meg a barnamezős területek átalakulásának fontossága, melyek a kerület életében eddig is, és a jövőben is fontos fejlesztési területeket fognak jelenteni, vagyis kulcsszerepet töltenek be azok lokalizációjában.

Mind a négy projektről elmondható, hogy akárcsak az akcióterületek esetében, a fejlesztéseket több különböző szereplőnek kell végrehajtania. A felsorolt beavatkozások éppen ezért a fejlesztések teljes tartalmát és sok szereplő feladatait lefedik, a kerületi feladatok pedig külön ki vannak emelve.

2.2.1. A DUNA – RÁKOS-PATAK – NÉPSZIGET ÖKOLÓGIAI FOLYOSÓ HÁLÓZATOS PROJEKT

elhelyezkedés A Duna a kerület nyugati határvonalát jelenti, amely a kerület északi részén a Népszigetet öleli körül, a Rákos-patak pedig a szomszédos Zuglón keresztül a Dunára merőlegesen, a Tahi úti és a Béke-Tatai lakóteleptől délre torkollik a folyamba.

A Duna – Rákos-patak – Népsziget ökológiai folyosó hálózatos projekt kerületen belüli kiterjedés
forrás: saját ábra

fejlesztés indokltsága

A Duna-part, a Rákos-patak és part menti területei, valamint a Népsziget a kerület ökológiai hálózatának legjelentősebb és legnagyobb fejlesztési potenciállal rendelkező elemei. A területekben rejlő lehetőségek jórészt kihasználatlanok, a vízfolyások partjai alulhasznosítottak, a Rákos-patak medre túlszabályozott, szükségtelenül mesterséges kialakítású. Mind maguknak az érintett területeknek a jobb hasznosítása, mind a környező területek felértékelődése szempontjából szükséges a fejlesztés. A kerület egyik stratégiai célja az elkövetkező évekre nézve a magas környezeti minőség megteremtése, illetve a jó gyakorlatok folytatása e cél érdekében. A környezet minősége, ezen belül az ökológiai hálózat és a közterületek, zöldfelületek mennyisége és színvonala a lakosok közérzetét, szabadidős és rekreációs lehetőségeit alapvetően meghatározzák, ezért különösen fontos ezen területsávok lehetőségeinek kihasználása. A fejlesztés során különösen tekintettel kell lenni arra, hogy a vízfolyások, illetve ligetes területek, egy kerületen, sőt városi szinten is túlterjedő ökológiai hálózatnak a részei, ebből következőleg mind a tervezés, mind a megvalósítás terén különösen fontos a környező önkormányzatokkal, településekkel való együttműködés.

a stratégia céljainak érvényesülése

Az ökológiai célú fejlesztések előirányozása és egymással való összhangjának megteremtése alapvetően önkormányzati – fővárosi és kerületi egyaránt – beavatkozásokat igényel. A célok tekintetében megfeleltethetők az ITS

két horizontális célkitűzésének, úgymint,

- a *felelős önkormányzás* – a környezettudatosság tekintetében
- a *meghatározó fővárosi szerepkör* – a Duna és a Rákos-patak alakítása szempontjából –, továbbá

a stratégiai célok közül

- a *komplex városfejlesztés, valamint*
- a *fejlődő városarculat, magas környezeti minőség* igénye

célkitűzéseknek is.

legfontosabb beavatkozások

A beavatkozás sok szereplő koordinációját és aktivitását igényli, a lentebb felsorolt feladatok elemeit az összes szereplőre vonatkozóan tartalmazzák. Általános feladat, hogy a területekre vonatkozó konkrét célok, illetve projektek, tervek elkészítése előtt közvélemény-kutatással meg kell ismerni a lakók, a területeket használók véleményét, illetve – ahol erre lehetőség van – közösségi tervezéssel bevonni őket a tervezési folyamatba.

Konkrét feladatok

Rákos-patak

- mesterséges patak meder oldása, a patak revitalizálása, sok zöldfelülettel
- vizuálisan zavaró felszín feletti közművek felszín alá helyezése,
- gyalogos ösvények és futópálya kiépítésének folytatása,
- kerékpárutak fejlesztése,
- játszóterek, szabadtéri tornapályák további kialakítása,
- (vízminőség-javítás: nem kerületi hatáskör).

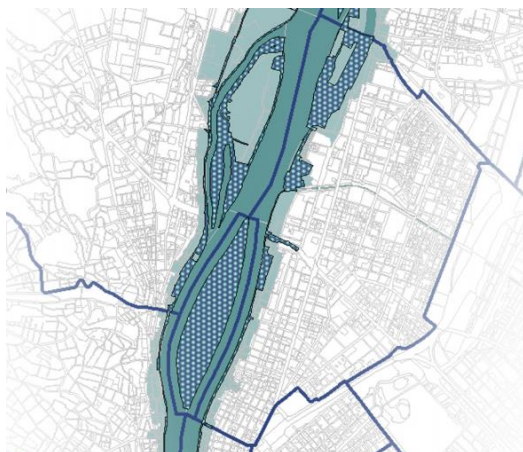
A 2016. évi fővárosi TÉR_KÖZ pályázat egyik nyerteseként 2019-ben az önkormányzat megkezdte a patak medrének és környezetének fejlesztését. Annak eredményeként a patak bal partja a Béke és Röppentyű utcák között komplex közterületi revitalizáció keretében megújult. A part mentén gyalogos promenád létesült, az azzal párhuzamosan futó, meglévő kerékpárút megújítása is megtörtént. A kapcsolódó közterületek zöldfelületeinek, közvilágításának és rekreációs területeinek (pl. játszótér, fitness tér, kutyafuttató) megújulása szintén a beruházás részét képezte. A Hajdú utca tengelyében gyalogos híd is épült, északi hídfőjén új park (Kubala László park) létesült.

A beruházás szerves folytatásaként 2020-ban a park középső részén, az új gyalogshíd és a Hajdú köz közötti területen közparki, zöldfelületi felújítás valósulhat meg. Annak keretében a patak partjai mérnökbiológiai módszerrel stabilizálásra kerülnek, északi oldalán természetközeli, vízparti növénytakarásba ágyazott teraszos pihenőtér és – a kisvízfolyás megközelítését szolgáló – vízparti stég, illetve kilátópont létesül. A beavatkozás részeként az érintett terület közvilágítása, parki bútorzatának felújítása, új bútorok kihelyezése, valamint a szobor környezetének kialakítása és a kapcsolódó zöldfelületek fejlesztése is tervezett.

Az így megújuló patakszakasz megközelíthetőségének javulásával, reprezentatív és természetközeli zöldfelületeinek minőségi fejlődésével, a kapcsolódó területek felértékelődésével a jövőben a fővárosi és Pest megyei léptékben is előírányzott komplex Rákos-patak revitalizáció számára is jó mintául szolgálhat.

A Rákos-patak jobb partjának Madarász Viktor utca és Váci út közötti szakaszának fejlesztése – településrendezési szerződés keretében – magánberuházó fogja elvégezni, akár csak a Váci út és Cserhalom utca közötti szakasz északi oldalát, ahol a jövőbeni beruházás eredményeként várhatóan gyalogos híd is létesülhet, a korábbi Csavargár és Láng Gépgyárak barnamezős fejlesztési területeinek összekötésére. Folyamatban van továbbá a főváros és a XIII. kerület VEKOP pályázata a Rákos-patak menti bicikliút fejlesztésére vonatkozóan is.

Duna-parti területek általánosan

A Duna XIII. kerületi szakaszának
DÉS által szabályozott területsávja
forrás: DÉS – Megalapozó vizsgálat

A Duna menti területek szabályozását alapvetően a Duna-parti Építési Szabályzat (DÉS) határozza meg, amelynek kidolgoztatása és rendeleti elfogadása a főváros hatásköre. A szabályzat alapvetően a Duna főmedrével közvetlenül határos telkek és a Margitsziget szabályzatát és szabályozási tervét foglalja magában. Közvetlen környezetét a DKÉSZ már kerületi rendeletként határozza meg.

A kerület feladata a DÉS készítésében való közreműködés, de alapvetően a DKÉSZ területeire vonatkozó szabályozás elfogadása. E tervek célja:

- természetesebb vízparti területek létrehozása, vízparti növények visszatelepítése,
- gyalogos ösvények, futópálya létrehozása,
- kerékpárút kiépítése
- parti játszóterek és szabadtéri sportpályák kialakítása
- (dunai közösségi közlekedés erősítése: nem kerületi hatáskör)
- árvízvédelmi fővonal pozíciójának megállapítása

Népsziget

A Népsziget esetében a legfontosabb feladatok közé

- a tulajdonviszonyok rendezése,
- a barnamezős területek revitalizálása, fejlesztése,
- a sport funkció erősítése: sportegyesületek lehetőségeinek javítása, futópálya, kerékpárút építése, valamint
- a pihenő és rekreációs lehetőségek fejlesztése: igényes zöldfelületek kialakítása, asztalok, padok, tűzrakóhely elhelyezése

tartozik.

kerületi önkormányzati feladat

Az önkormányzat feladata egyrészt az érintett településekkel, kerületekkel és a fővárossal való együttműködés, a közös tervezés és gondolkodás előmozdítása. A saját partszakaszokon pedig kerületi feladat a közterületek állapotának javítása, igényes, új köz-, sport és játszóterek létrehozása, sétányok és futópályák kialakítása.

partnerség

A fejlesztések során a Duna és a Rákos-patak által érintett kerületek és a főváros, a vízminőség javítása érdekében pedig a patak (és a Duna) egész vízgyűjtőjének települései közti összhangra van szükség. A tervezésbe az érintett önkormányzatokon kívül a kerületi lakosságot és civil szervezeteket is javasolt bevonni.

lehetséges pénzügyi források

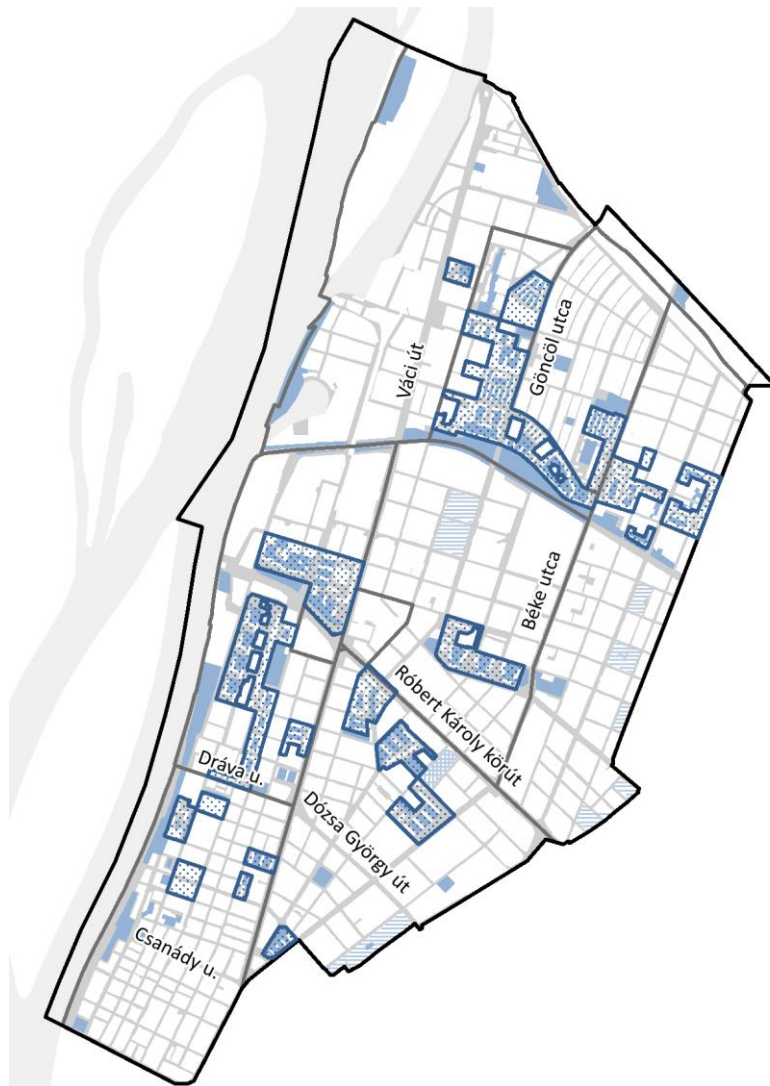
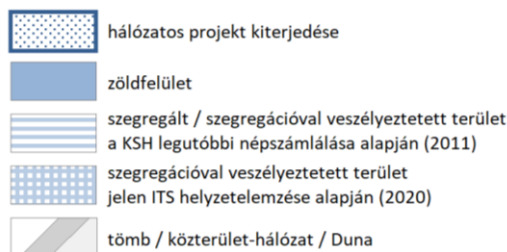
KEHOP, VEKOP, saját forrás, fővárosi forrás, EU forrás

indikatív output indikátorok

- A beruházások révén létrejövő kerékpárút hossza(m).
- A beruházások révén létrejövő futópálya hossza (m).
- A beruházások során kialakított sétány hossza (m).
- A beruházások révén kialakított új közterületek, játszóterek, sportterek nagysága (m²).
- A revitalizált patakmeder hossza (m).

2.2.2. A LAKÓTELEP ÁLLOMÁNY KOMPLEX REHABILITÁCIÓJA HÁLÓZATOS PROJEKT

elhelyezkedés A kerület területén szétszórtnak találhatók paneles és hagyományos technológiával épült lakótelepek, amelyek a kerületi lakásállomány legalább harmadát teszik ki. Lokációjuk Angyalföld északi és középső részén, a Vízafogó városrészben és a Lőportárdűlő területén meghatározó.

A lakótelep állomány komplex rehabilitációja hálózatos projekt kerületen belüli kiterjedése
forrás: saját ábra

fejlesztés indokoltsága

A kerületi lakótelepi épületállomány az elmúlt évek során részben megújult, egyes lakótelepi területek – elsősorban a Kárpát utcai, a Népfürdő utcai lakótelepek – elhelyezkedésük és a fővárosi ingatlanpiaci folyamatainak következtében kifejezetten jól pozicionáltak. A számos önkormányzati közterületi fejlesztés – többek között az Országbíró sétány, a Vízafogó sétány, a Gyöngyösi sétány vagy a Kárpát utcai lakótelep közpark és játszótér fejlesztése, korábban a Gyermek tér megújítása Angyalföld „tégls” lakótelepi részén – az elmúlt évek során alapvetően hozzájárult a kerületi lakótelepek státuszának stabilizálásához. Az épületállomány azonban, bár voltak komolyabb tömbfelújítások az állami támogatások idejében, általánosságban felújításra szorul. Emellett a lakásépítés újbóli fellendülésével a kerületben szükségessé válik a lakótelepek korábbi jó státuszának megőrzése. Ez megvalósítható egy komplex, a közterületi és épületállományra egyaránt koncentrálnó program segítségével, ami kihasználja a lakótelepeknek azt az előnyös adottságait, hogy magas a zöldterületek aránya, és könnyen elérhetők a legfontosabb lakossági szolgáltatások (kereskedelem, oktatás-nevelés, intézmények stb.).

a stratégia céljainak érvényesülése

A lakótelepi közterületek önkormányzati tulajdonban vannak, melyek kialakítása alapvetően visszahat az ott élők mindennapjaira. Folyamatos fenntartásuk és ugyanakkor fejlesztésük az itt élők és az őket képviselő önkormányzat közös érdeke, a partnerség itt elengedhetetlen. A célok megvalósítása, a létrejövő fejlesztések és a folyamatos fenntartási igény alapvetően jól illeszkedik

az ITS horizontális célkitűzéséhez, ami

- a felelős önkormányzás, továbbá

a stratégiai célkitűzések közül

- a komplex városfejlesztés,
- életminőség javítása és egyenlő esélyek születéstől időskorig, valamint
- a fejlődő városarculat, magas környezeti minőség, és
- indirekt módon a fenntartható emberközpontú mobilitási rendszer

célokhoz.

legfontosabb beavatkozások

épület felújítási program

- Az épületállomány fokozatos megújítása
 - energiahatékonysági és gépészeti szempontok figyelembevételével,
 - a hozzáférhető központi támogatások maximális kihasználásával és
 - szakmai támogatás biztosításával.

közterület fejlesztés

- A lakótelepi közterületek folyamatos megújítása és karbantartása az AngyalZÖLD 3.0 Stratégia és Program által kialakított ütemterv szerint, folytatva az AngyalZÖLD + program feladatainak megvalósítását.
- Lakótelepi alközpontok (agorák) fejlesztése a felújított közterületeken a közösségszervezés/közösségépítés eszközeivel.
- A lakótelepi területek parkolási problémáinak minőségi és mennyiségi kezelése.

életkor-specifikus
társadalmi problémák kezelése

- Fokozott figyelem fordítása a néhány, idősödő lakossága miatt szociális szempontból kihívást jelentő lakótelepre.

kerületi önkormányzati feladat

- Szakmai támogatás nyújtása a közös képviselők/lakóközösségek részére az energiahatékonysági beruházásokhoz: fórumok szervezése, illetve a Közzszolgáltató Zrt-nél tanácsadási tevékenység folytatása.
- Lakóközösségek szervezése – a jelenleg is folyó Lakóközösségi Napok program kiterjesztése és adaptálása egy-egy konkrét helyszínre.
- A közösségi tervezés eszközeinek további alkalmazása a közterületek fejlesztésénél (az AngyalZÖLD 3.0 Stratégia és Program komoly hangsúlyt fektet rájuk).
- A szövetkezeti és társasházak számára jelenleg is nyújtott kamatmentes felújítási hitel fenntartása.
- A parkolási helyzet kezelésének lakótelepenkénti vizsgálata.

partnerség Az önkormányzat, illetve a lakóközösségek és a közös képviselők között kialakított partnerség alapja a lakótelepi megújulásnak. E három szereplő jó kommunikációja és jó együttműködése még a nagy volumenű állami támogatások nélkül is sikeresen járulhat hozzá a lakótelepek fokozatos megújulásához.

lehetséges pénzügyi források

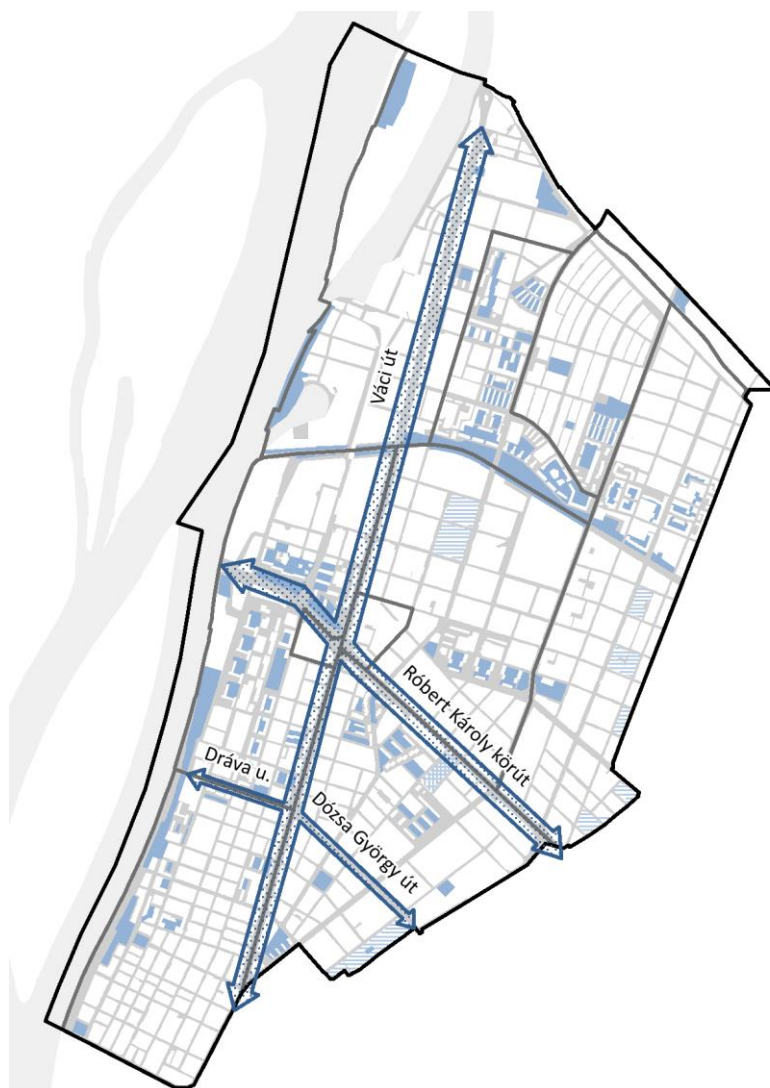
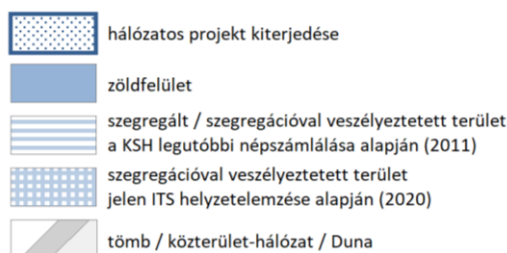
- Központi támogatási források: kamattámogatásos hitel igénybevétele.
- Lakossági források – a lakástulajdonosok saját ráfordítása az épületállomány megújítására.
- Kerületi források a közterület rehabilitációjára illetve a közösségépítő programok szervezésére.
- Kerületi forrás – a kamatmentes felújítási hitel keretében, ami a kerületi társasházak és szövetkezeti lakóházak felújítási, helyreállítási munkáinak elvégzésére vehető fel.
- Európai Unió – a lakosság számára is hozzáférhető pályázat az épületek energiahatékonyságának növelését célzó felújítások támogatására.
- Egyéb külső forrás (pl. Európai Befektetési Bank) igénybevétele, akár az önkormányzat részvételével végrehajtott komplex, több épületet magába foglaló felújításhoz.

indikatív output indikátorok

- Megújult/karbantartott lakótelepi közterületek nagysága (m²).
- Megújult/karbantartott lakótelepi zöldterületek nagysága (m²).
- Energetikai felújításon átesett lakótelepi épületek száma (db).
- Megszervezett közösségépítő programok száma a lakótelepeken (alkalom).
- Lakóközösségek/közös képviselők számára tartott felújítással kapcsolatos szakmai fórumok száma (alkalom), résztvevő személyek száma (db).

2.2.3. FŐVÁROSI JELENTŐSÉGŰ IRODATENGELY HÁLÓZATOS PROJEKT

elhelyezkedés A Váci út XIII. kerületi szakasza, kiegészítve a Róbert Károly körút, Dózsa György út menti, magas fejlesztési potenciállal bíró területekkel

A Fővárosi jelentőségű irodatengely hálózatos projekt kerületen belüli kiterjedése
forrás: saját ábra

fejlesztés indokltsága

A rendszerváltást követően a Váci út mentén a korábbi rozsdáövezeti területeken modern iroda- és szolgáltató tengely alakult ki, építészeti igényes, funkcionálisan komplex irodai létesítmények épültek. A kerület tudatos városfejlesztési stratégiájának köszönhetően ez a folyamat az igényes városi arculat kialakításán és a munkahelyteremtésen túl az utóbbi években az önkormányzat céljait és a kerületi lakosság igényeit is szolgálták: a világszínvonalú, energiatudatos épületek létesítése egyben közhasználat számára megnyitott terek és zöldfelületek fejlesztésével is járt, az épületek részeként kialakított zöldtetők és zöldhomlokzatok pedig beilleszkedtek a kerületi zöldfelületi rendszerbe, gazdagítva a különösen sűrű beépítésű területek biológiai számításba vehető felületeit.

A kerület legnagyobb főútjai – a Váci út, a Róbert Károly körút és a Dózsa György út – az irodafejlesztések célterületei, ám arculatuk továbbra is vegyes, több helyen megmaradtak kihasználatlan és barnamezős területek. Az irodatengely tehát továbbra is a kerület legnagyobb gazdaságfejlesztési potenciáljával bír. A 2008-as válságot követően a fejlesztések lelassultak, ám 2017-18 környékén ismét új lendületet kaptak.

a stratégia céljainak érvényesülése

Az „irodafolyosó” hálózatosodása, kiterjedése a Róbert Károly körút és a Dózsa György út menti telkekre spontánul is megindult (Duna Tower, Európa Torony, Vision Towers, Spirál Irodaház stb.), ám lassabb ütemben. Ezeken a területeken mindenképp szükséges a kerület tudatos városfejlesztési tevékenysége, a magánpiaci befektetések és az önkormányzati fejlesztési tervek összehangolása.

A magánfejlesztőkkel kialakított partnerség, a törekvés az irodatengely további fejlesztésére és kiterjesztésére összhangban van

az ITS két horizontális célkitűzésével,

- az *intelligens város* koncepciójával és
- a *meghatározó fővárosi szerepkör* betöltésével, valamint

a stratégiai célok közül

- a *komplex városfejlesztéssel* és
- a *fejlődő városarculat, magas környezeti minőség* igényével.

legfontosabb beavatkozások stabil partneri kapcsolat fenntartása a különböző szereplőkkel

Az irodatengely fejlesztése nagymértékben a magánpiaci befektetők döntésein múlik, a kerületi önkormányzat lehetőségei ebben az esetben elsősorban a koordinációra, a befektetőkkel való partneri együttműködésre, valamint a fejlesztések adta lehetőségek kihasználására korlátozódnak. Mindezekben túlmenően a tudatos városfejlesztés irányelvei mentén alapvetően a településrendezési szabályozás eszközrendszerével tud élni, a területek fejlődésének elősegítésében, illetve a túlzó befektetői akarat ellensúlyozása tekintetében.

Az önkormányzatnak folytatnia kell az eddigi sikeres gyakorlatokat a magas energiahatékonyságú épületek szabályozási eszközrendszerrel való támogatása, a településrendezési szerződés keretei közt közhasználatra megnyitott zöldfelületek igénylése, és a zöldtetősítés előírása, a zöldhomlokzat kialakításának bátorítása céljából.

A Váci út menti fejlesztések dinamizmusa részben annak volt köszönhető, hogy a rendszerváltás után a kerület a nagyméretű telkeket egyben tartotta, itt munkahelyi funkciót jelölt ki, ami a Váci út mentét vonzó befektetési tereppé tette nagy volumenű fejlesztésekhez. A hálózatos projekt megvalósítása során ugyanezt a stratégiát szükséges követni a fő útvonalak mentén.

Jelentős fejlesztési potenciállal bíró területek a Váci út mentén a volt Láng Gépgyár, a volt Csavargyár, valamint a korábbi Angyalföldi Erőmű területe.

Az elkövetkező időszakban ezen nagy, egybefüggő területeken cél azok egységes kezelése, mind beépítési kialakításuk, mind működési egységük szempontjából egyaránt. A városias arculat elérése, a magasházak többé-kevésbé megszülető elfogadása alapján kijelölt magasházak helyszíne az FRSZ-ben és a kerületi építési szabályzatban is biztosítottak 45 méteres magasságig, ami persze még nem nevezhető magasháznak. Az ennél egy kategóriával nagyobb magasság csak egyes helyszíneken javasolható városképi megfontolások alapján, így éppen a fent említett helyszíneken is.

A fentiekhez hasonlóan elhelyezkedéséből és városszerkezeti jelentőségéből adódóan a Róbert Károly körúthoz és a Dózsa György úthoz kapcsolódó területek ilyen irányú fejlesztésében is nagy potenciál rejlik. A különbség főként a beavatkozások volumenében és komplexitásában figyelhető meg, ugyanis e haránt irányú tengelyek mentén jellemzően kisebb városszöveti „lyukak kitöltésére” nyílik lehetőség.

Ezen területeken a komplex működtetés megkövetelése, az előrevetített városépítészeti vízió kidolgozásával alapozható meg, nem szabad az egybefüggő területek elaprózódásával a nagyszámú fejlesztők koordinálhatatlan beruházása irányába elengedni ezeket a területeket.

A telepítési tanulmánytervek kidolgozása pótolja a korábbi tömböknél készített szabályozási tervek részletezettségét, elfogadható esetben a szabályozás módosítását az önkormányzat településrendezési szerződés keretében véghezviheti.

Megnő a kerületi Tervtanács felelőssége is ezen területek építészeti arculata kialakításával, mivel ezek már a Váci út szinte utolsó elemei a jórészt már átépített szakaszon.

Az M3-as metró felújítása megtörtént, de a gyalogos megközelítésük még a korábbi színvonalon maradt. Nagyon fontos a közösségi közlekedés támogatása nem csak a közlekedési eszközök, de a kényelmes és kulturált megközelítések tekintetében is. Ennek érdekében támogatni javasolt azon fejlesztői elképzeléseket, melyek ezen a téren is saját érdekükben a közösségi közlekedési létesítmények megközelítésének javítását kívánják előtérbe helyezni a gépjárművel való megközelítés helyett. Mindez összhangban áll a *fenntartható emberközpontú mobilitási rendszer* elveivel is.

Mindazonáltal az önkormányzatnak a fővárosi önkormányzattal és a Budapesti Közlekedési Központtal is szoros együttműködést kell kialakítania, hogy hatékony lobbitevékenységet fejthessen ki a kiváló közösségi közlekedési vonalak optimalizálása érdekében, annak érdekében, hogy a környékbeli munkahelyek továbbra is könnyen megközelíthetők maradjanak.

Az új irodaházak kialakítása kapcsán fontos tehát az egyéni közlekedésen túli elérhetőség biztosítása (közösségi közlekedés, kerékpár) a közúti forgalom és a parkolási igények mérséklése végett.

kerületi önkormányzati feladat

- partneri viszony megtartása, megerősítése a fejlesztőkkel és a fejlesztési környezetet befolyásoló fővárosi és kormányzati szereplőkkel
- településrendezési szerződések: a kerületnek folytatnia kell törekvését a közcélra megnyitott zöldfelületek, beépített zöldfelületi elemek, magánfejlesztések nyomán igényesen megújuló közterületek tekintetében
- egyeztetés a BKK-val és egyéb fővárosi szereplőkkel a közösségi közlekedési hálózat bővítése, felújítása kapcsán
- az építési szabályozásban továbbra is biztosítani kell a korszerű, energiaminősítéssel ellátott épületek létrehozásának támogatását.

partnerség

A kerületnek elsősorban a magánpiaci szereplőkkel, másrészt a közösségi közlekedés minőségének megtartása érdekében a Fővárossal és a BKK-val kell szoros partneri viszonyt kialakítania.

lehetséges pénzügyi források

Magánforrás, fővárosi forrás, valamint saját önkormányzati forrás a stabil partneri kapcsolatok fenntartására a különböző szereplőkkel.

indikatív output indikátorok

- hálózatos projekt területi elemei (Váci út, Róbert Károly körút, Dózsa György út) mentén épülő új irodaházak (db, m²).
- A fejlesztések nyomán a kerületben megjelenő új munkahelyek (db).
- Magánfejlesztések keretei közt megújuló, nyitott közterületek és zöldfelületek (m²).

2.2.4. BARNAMEZŐS TERÜLETEK FEJLESZTÉSE HÁLÓZATOS PROJEKT

elhelyezkedés A területek egyik fő iránya a Váci út két oldalának tömbsora és helyenként a mögöttes területek, valamint a Lehel utca – Béke út tengely és a vasút közötti területek. A többi helyszín szétszórott, számos esetben más, szintén jelen stratégiában kijelölt akcióterülettel vagy hálózatos projekttel átfedésbe hozható (pl. Váci út menti irodatengely, Marina-part, stb.).

A barnamezők koncentrációja a kerület alábbi térségeiben jelentkezik:

Váci út és térsége

- a Rákospataktól északra a Váci út Duna felé eső oldalán valamint a Meder utcától északra a Váci út Duna felé eső oldalán és a Szekszárdi út térségében,
- a Rákospataktól délre a Népfürdő utcai – Tisza utca – Váci út – kerület közigazgatási határa által határolt területen,

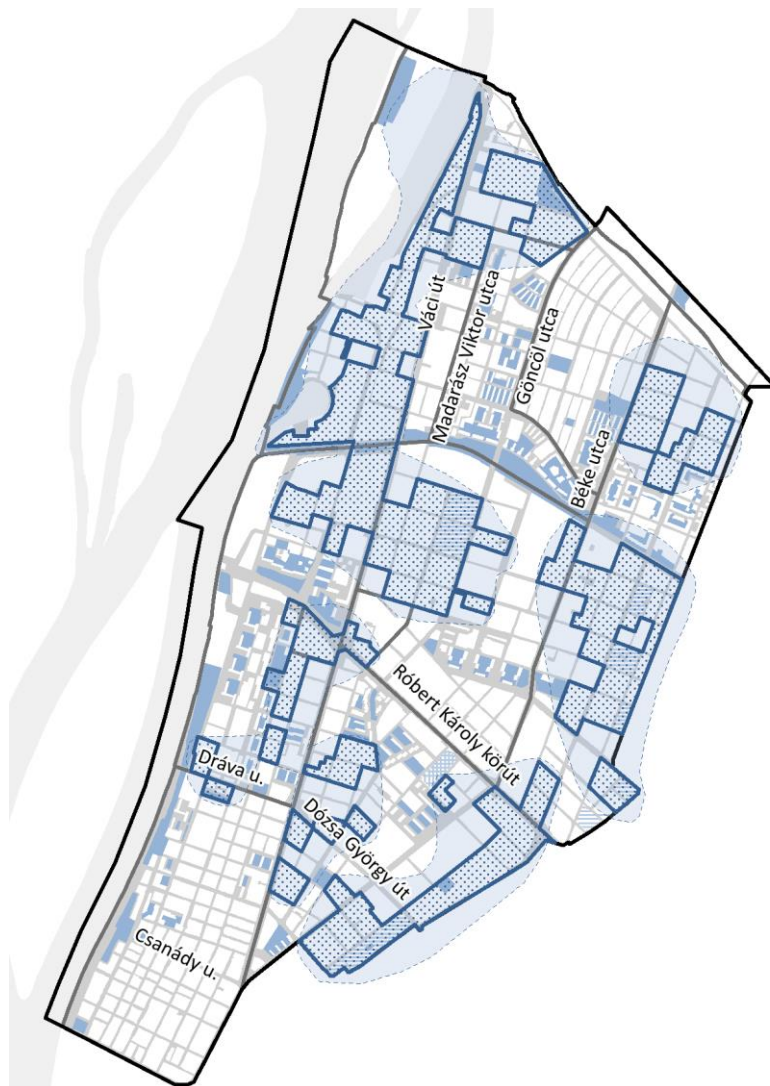
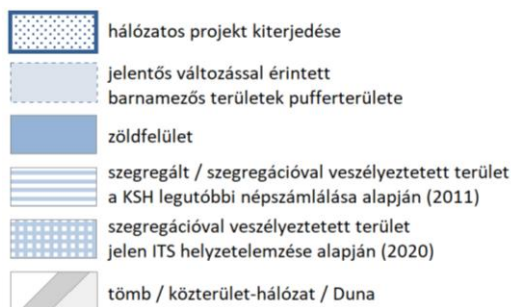
Béke utca és térsége

- a kerület keleti oldalán a Rákospataktól északra és délre a Béke utca és a vasút közötti sávban
- Szabolcs utca és környezete – az akcióterületet is magába foglalóan

Róbert Károly körülről délre

Elszórtnak jelennek meg a nagyobb egész tömböt felölelő területek

- Vízafogó területén és
- a Lőportáldűlő területén.

A barnamezős területek fejlesztése hálózatos projekt kerületen belüli kiterjedése
forrás: saját ábra

fejlesztés indoklása

Budapesten Angyalföld valamikor egyenlő volt az egyik legtöbb gyárat magába foglaló kerülettel, melyek maradványain indult el az egyik legdinamikusabb fejlődés a fővárosban, különösen a Váci úti tengely mentén. Ennek elsődleges oka az ipari termelés megszűnése, másodlagosan pedig az addigra már kiépült M3 metró vonala volt, ami a főváros más részeinél vonzóbbá tette irodai és szolgáltatási munkahelyi fejlesztésekre.

A mai napig számos kisebb, vagy nagyobb, többhektáros egybefüggő terület várta még magára, alulhasznosított, avult épületállománnyal, vagy már elbontott, üres területekkel, amelyek egy része már több fejlesztési elképzelésen átesett, viszont a 2008-as válság visszavetette átalakulásukat. A barnamezős területek legnagyobb része ugyan valamikori ipari terület (gyár, telephely, raktár) volt, de nem elhanyagolhatók a szintén ekként azonosítható leromlott lakóterületek, melyek egy részén az épületek már részben szanálásra is kerültek.

A barnamezős területek átalakítása mind a fővárosi fejlesztési dokumentumok (Budapest 2030, Budapest 2020 ITS, Barnamezős TFP), mind a rendezési dokumentumok szerint is változást igényelnek, így a TSZT is nagy területeken jelölt ki a kerületben jelentős változással érintett területeket, melyek többsége alapvetően barnamezős terület.

Minden felsorolt dokumentum, de az azokat megelőzőek is már a 90-es évek közepétől hangsúlyozták a barnamezős területek stratégiai fontosságát. Ezek rendkívül jó infrastrukturális ellátottsággal rendelkeznek, még akkor is, ha pl. az árvízvédelmüket meg kell még oldani. Több helyszín a korábbi ipari használat miatt értelemszerűen szennyezett is lehet, melynek ártalmatlanítását el kell végezni. Ugyanakkor a városszövetben – érdekes módon más kerületektől eltérően – lokációjukat tekintve sokkal jobban integrálódtak a város egyéb, főként lakóterületei közé, így változásuk, az új funkciókkal való megtöltésük nem csak gazdaságfejlesztési, de városfejlesztési szempontból is kiemelten fontos.

A területek többsége magántulajdonban van, ahol a kerületi önkormányzat inkább katalizáló, koordináló és szabályozó szerepet tölthet be a területek fejlesztése során, ezzel segítve azok átalakulásának folyamatát.

A magyar állam az elmúlt időszakban fordult a barnamezőkben rejlő problémák megoldása felé, felismerve azok gazdaságilag eddig nem megfelelően támogatott mivoltát. Az Étv. külön rögzíti, hogy az ITS-ben és a településrendezési eszközben is ki kell jelölni ezeket a területeket. A KÉSZ részben a korábbi vizsgálatokra, részben az időközben megtörtént fejlesztésekre támaszkodva kijelöli ezeket a területeket. Ugyanakkor, mint szabályozási eszköz, csupán az övezeti szabályok és az általános kedvezmények mentén tudja a szabályozástechnika eszközével támogatni e területek fejlődését.

Ezért mindenképpen szükségessé vált önálló hálózatos projektként való megjelenítésük a hálózatos stratégiai projektek kiegészítéseként.

a barnamezős területek fejlesztési és újrahasznosítási lehetőségei

A kerület területén jelentős területek tartoznak az Étv. által definiált barnamezős területek közé. E területek jelenlegi állapota változatos, hiszen vannak olyanok, melyek a korábbi ipari, telephelyi, raktározási funkciók tekintetében kevésbé változtak, legfeljebb a meglévő épületállomány hasznosításában van elmozdulás, ugyanakkor fejlesztések, átépítések még nem történtek. Más területeken már alapvető változás tapasztalható, az épületállomány jelentős része elbontásra került, vagy a korábban üres, használaton kívüli területek

még nem épültek be, és ezáltal a terület egésze hasznosítatlan, elhanyagolt, rendezetlen körülményeket eredményez. A harmadik változathoz azok a területek tartoznak, melyek korábban szintén alulhasznosított, vagy ipari területek voltak, de a fejlesztések, átépítések, elbontások, telekrendezések már megtörténtek, sőt egy-egy elkülöníthető telken, területrészen már megindult, vagy akár már be is fejeződött a fejlesztés, viszont az eredeti barnamező egésze még nem újult meg, így továbbra is ebben a körbe tartoznak.

A korábbi fővárosi barnamezős kataszter éves szinten követte a barnamezős területeket, célját tekintve a fejlesztők figyelemfelkeltése érdekében. Viszont ahol már ismert volt a fejlesztő, vagy a fejlesztés pl. egy telekrendezés keretében már megindult, ott törlésre került az adott ingatlan a barnamezős kataszterből, holott az Étv szerint utólag definiált jellemzője még nem szűnt meg. Oka az volt ennek, hogy alapvetően egy barnamezős területi kínálatot kívánt „kijáánlani”, a fejlesztők figyelmét arra terelni, amire a fejlesztői kézbe kerülés után már nem volt szükség. Ennek ellenére a várostestben ezek az ingatlanok mindaddig barnamezős területeknek számítnak, amíg a fejlesztés nem valósul meg, nem fejeződik be. Ezen okból a kerület területén a KÉSZ 10. mellékletében feltüntetett barnamezős területek egy része is olyan, ahol már megindult fejlesztésekkel, új beépítésekkel is találkozunk, de a területen még további „barnamezős fejlesztéssel” véglegesedhet csak az épített környezet megújulása.

A kerület ezen területein – részletezés nélkül – alapvetően négyféle hasznosítás valósulhat meg, elhelyezkedésük, nagyságrendjük, közlekedési és egyéb ellátottságuknak megfelelően, mely lehetséges funkciókat, rendeltetéseket a kerületi KÉSZ rögzít.

- A legmeghatározóbbak a főforgalmi utak menti telkek, tömbök, ahol figyelembe véve a környezeti ártalmakat jellemzően irodai, kereskedelmi, vagy egyéb szolgáltatási funkciók jöhetnek számításba. Meghatározó ezek közül a Váci úti irodaterengely és a Róbert Károly körút menti átalakulásra javasolt barnamezős területek többsége, vagy a Dózsa György út vonala. Nagyobb kiterjedésű területnél, vagy magasházak elhelyezésének lehetőségével is érintett telkeken a kedvezőtlen környezeti hatások kizárhatósága esetén lakások fejlesztése is lehetséges, a mono-funkcionális nagy tömbök kialakulásának elkerülése érdekében (pl.: Göncz Árpád városközpont, volt Láng Gépgyár terület, Reno udvar stb.). Ezek jellemzően Vi intézményi és Vt településközponti jelű építési övezetek, de lakóterületi besorolás esetén is fejleszthetők ebbe az irányba.
- A kerület a főváros kiemelkedő ütemű lakásfejlesztési beruházásait fogadta magába, melyek legnagyobb része korábbi barnamezős területeken történt meg. Ezek vagy egybefüggő nagykiterjedésű területek (pl: Marina) egy-egy foghíj, vagy több telek összevonásával, leromlott állapotú épületek lebontásával megüresedett telkek révén létrehozott fejlesztési egységek. Jellemzően a nagy forgalmú utakhoz képest távolabb, vagy a beépítést tekintve annak figyelembevételével jönnek létre. (Ilyen pl. a Marina part, Szabolcs utca környéke, volt Erdért terület stb.) Ezek a területek elsősorban lakóterületi besorolásúak az építési övezetek vonatkozásában, de bizonyos szabályok mentén Vi intézményi és Vt településközponti területeken is lehetséges a lakófejlesztés, kisebb mértékű szintterülettel.

- A harmadik változat a kereskedelmi – szolgáltatási hasznosítás, mely vagy új beépítéssel, vagy pedig meglévő, esetenként értéket is képviselő épületek újrahasznosításával jön létre. Ezek részben a Vi intézményi és Vt településközponti területek, részben a Gksz jelű építési övezetek területei.
- A negyedik változat a már meglévő használat szerinti fejlesztés, mely a kerület munkahelyi bázisainak megerősödését jelenti, kisebb, nem zavaró ipari, szolgáltatási használat céljából. Ezek elsősorban az építési szabályzatban Gksz, kereskedelmi gazdasági jelű építési övezetek, melyeken lakásfejlesztés nem is lehetséges. Ezek a területek is alkalmasak irodai funkciók, épületek, egyéb intézmények befogadására.

Sem a kerület egésze, sem a barnamezős területek szempontjából nem cél a teljes monofunkcionalitás létrehozása, ezért az építési szabályozás biztosítja különböző feltételek mellett a funkciók, rendeltetések vegyes megjelenését egy-egy övezetben. Kivétel e szempontból egyedül a Gksz jelű, két nagy területen tömörülő tömb esete, ahol az OTÉK alapján a lakás létesítése nem megengedett.

a stratégia céljainak érvényesülése

A barnamezős területek fejlesztése alapvetően visszahat környezetükre, ezeken belül a közterületek kialakítására, átalakulásukra, új közterületek létrehozására. Ebben az önkormányzat alapvetően érdekelt.

A fejlesztőkkel való kapcsolat kialakítása már több magánprojekt tekintetében sikeresnek mondható, mind a terület átalakulásában, mind a környezet minőségének emelésében kiemelkedő szerepe volt a partneri együttműködésnek.

A létrejövő fejlesztések és a folyamatos partneri együttműködés a különböző fejlesztőkkel alapvetően megfelel

az ITS két horizontális célkitűzéséhez, ami

- a *felelős önkormányzás*, és
- a *rugalmas alkalmazkodás*, továbbá

a stratégiai célkitűzések közül

- a *komplex városfejlesztés*,
- a *fejlődő városarculat, magas környezeti minőség, és*
- *kismértékben a fenntartható emberközpontú mobilitási rendszer*

céloknak.

legfontosabb beavatkozások

Tekintettel arra, hogy az érintett ingatlanok jelentős része nem önkormányzati tulajdon, a beavatkozások alapvetően az önkormányzat már létező eszközein keresztül realizálhatóak.

Egyik fontos eszköz maga az építési szabályozás, és az azt megelőző Hosszú távú Fejlesztési Koncepció kialakítása. A fejlesztők számára deklarálni kell, hogy az önkormányzat az egyes területeken – a vegyes funkcionális lehetőségek keretei között – mit preferál, melyek azok a hangsúlyok, amik nem csak a fejlesztést, de a közcélokat is szolgálni tudják. Ilyen meghatározó elemmé vált pl. a Váci út és a Dagály között kialakított – jelentős részben magántulajdonon keresztül vezetett – Dagály sétány – ami a mellette lévő fejlesztési területeket is felértékelte, hiszen nem egy általános kiszolgáló utca mellé kerültek az új épületek, a földszintek hasznosítása is más dimenzióba került. Eközben egy fontos, a közösség céljait szolgáló kapcsolatot hozott létre az M3 metró és a Dagály között, ami pl. csökkenteni tudja a gépjárművel ideérkezők számát.

A tapasztalat szerint a fejlesztők alapvetően azzal az egy telekkel, vagy telekcsoporttal foglalkoznak, melyek beépítését szervezik. Ugyanakkor a városi kontextusba helyezés nem történik meg, a szabályokat ugyan követik – vagy saját elképzeléseik szerint kéri a módosítását –, de nem feladatuk nagyobb távolságba nézni a telektől. Az látszik, hogy amennyiben a fejlesztő egy számára kedvező irányvonalat kap, egy a szűkebb környezetre kialakított hasznosítási, beépítési koncepciót lát, akkor rá tudja építeni fejlesztését, és ha ezt többen teszik azonos környezetben, akkor annak városfejlesztő hatékonysága megsokszorozódik. Ennek visszahatása a közterületekre, az épületeken belül a köz számára is fontos rendeltetésekre az, ami az önkormányzat számára az új, esztétikus épített környezet kialakításán túl sikeres hozadékká válik.

Ezek a területek sokszor évekig nem indul el a fejlesztés, a terület rossz állagú épületei a környezetre kedvezőtlenül hatnak, elbontásuk esetén pedig az üres foghíj, vagy tömbrészek sokáig ott tátong. Az önkormányzat megfelelő átmeneti hasznosítási javaslattal is támogathatja az ilyen ingatlanokat.

Egyes infrastrukturális elemek létrehozásában fontos koordinációs szerepe van az önkormányzatnak, hiszen átfogóan az önkormányzat ismeri a kerületi, vagy fővárosi szintű fejlesztési elképzeléseket, melyek egyes elemei vagy kapcsolódásai az ütemezésben előre hozhatóak a fejlesztési környezet függvényében a fejlesztőkkel való megállapodások révén.

Fontos beavatkozási lehetőség, olykor szükségesség még a humáninfrastruktúra számára történő helybiztosítás érdekében a terület kijelölése, magánbefektetők ez irányba való érdekltségének megteremtése.

kerületi önkormányzati feladat

- a fővárosi „Barnamezős kataszterhez” hasonlóan helyi barnamezős kataszter létrehozása, ami hatékonyabbá teheti az egymással szomszédos, vagy közeli fejlesztések információáramlását, ezáltal hatékonyabb rendszerbe foglalhatja a megvalósítási folyamatokat;
- az egyes területekre a fejlesztők által készített (pl. jelentős változással érintett területek, stb.) telepítési tanulmánytervek vagy nagyobb kitekintésű beépítési tervek értékelése, tervtanács előkészítése, melyek ismertté tételével a fejlesztések kommunikációja, azok közösségi értékteremtő oldalának megvilágításával (közterület felújítások, zöldfelület kialakítás, közhasználatú terület létesítés stb.) meggyorsíthatja, és átláthatóbbá teheti a kerületi fejlesztési célokat;
- a barnamezős, átalakulás előtt álló területekre vonatkozó, a KÉSZ szabályozási, telekalakítási, közhasználatra való megnyitási előírásait figyelembe vevő közterület-alakítási (közhasználatú terület) tervek készítése az akcióterületre vonatkozóan segítheti a fejlesztések hálózati rendszer-szerű kialakítását;
- együttműködés a jogalkotóval és az ingatlanfejlesztőkkel annak érdekében, hogy az önkormányzati érdekek érvényesüljenek a szabályozás kialakítása során.

partnerség

A kerület a már ma is működő partnerséget erősítheti, melyek eszközei lehetnek a fent felsoroltak. Mind a településrendezési szerződésekben, mind a fejlesztésnek az ott lakókkal való megismertetésében koordinátori szerepet tölt be az önkormányzat, melynek szervezeti keretei is kialakíthatók.

lehetséges pénzügyi források

- Fejlesztői források
- Esetlegesen felálló budapesti zöld városfejlesztési alap, uniós operatív programok (KEHOP utódja) –kármentesítés
- Kormány rozsdaterületekre kialakított programjához kapcsolódóan esetlegesen megnyíló pénzügyi eszközök - infrastruktúra-fejlesztésre és kárelhárításra („közép- és hosszú távú rozsdavezeti akcióterületek” esetében)
- Kerületi források a közterületi feladatok ellátására, terveztetésre, előkészítésre, koordinációra, kommunikációra
- Közvetlen uniós pályázatok pilotok, innovatív megoldásokat tartalmazó projektek esetében (Horizont Europe, European Urban Initiative 2021-2027)

indikatív output indikátorok

- Átéptült barnamezős terület nagysága (m²)
- Létrejött új lakás, iroda, szolgáltatás egyéb (m²)
- Létrejött munkahelyek száma
- Megújult közterület, létrejött közterület, zöldfelület, fasor, játszótér stb. területe (m²), mennyisége (db, hossz)
- Létrehozott közhasználatú terület (m²).

2.3. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI AKCIÓK ÖSSZEHANGOLT RENDSZERE

A következő táblázatok az akcióterületekhez rendelt projektek és a hálózatos projektek ütemezését, illetve finanszírozási lehetőségeit tartalmazzák. Az ütemezés táblázat háromféle időtávot jelenít meg a feltüntetett projektek esetében:

- rövidtáv: 2020 - 2022
- középtáv: 2022 – 2024
- hosszútáv: 2024 után

Egyes projektek több időtávot is lefedhetnek jellegüknek megfelelően. Az ütemezés táblázata közelítőleg megmutatja az egyes projektek várható átfutási idejét, illetve az ütemezés alapján felállítható a projekteknek egy prioritási sorrendje, amely sorvezetőként szolgálhat az önkormányzatnak a projektek előkészítésében és a szükséges források megszerzésében, a partneri kapcsolatok kiépítésében.

Az ütemezési táblázathoz kiegészítésként szolgál a finanszírozás fejezet, amely megmutatja, hogy az egyes projektekhez milyen források lehívására, megszerzésére kínálkozhat lehetőség.

2.3.1. ÜTEMEZÉS

AKCIÓTERÜLETEK								
PROJEKT NEVE / ÉV	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	»
GÖNCZ ÁRPÁD VÁROSKÖZPONT FEJLESZTÉSE								
Magas minőségű városközponti terület kialakítása	x	x	x	x				
Magasházak építése	x	x	x	x	x	x	x	
Közterületek és zöldfelületek fejlesztése	x	x	x	x	x	x	x	
A gyalogos közlekedési kapcsolatok javítása az M3-as metró állomással	x	x	x	x				
Új felhajtó létesítése az Árpád hídra annak északi oldalán, Buda irányába	x	x	x	x	x			
MARINA PART FEJLESZTÉSE								
Közösségi infrastruktúra és szolgáltatások rendszerének fejlesztése (metrókapcsolatok, humán infrastruktúra elemek)	x	x	x	x	x	x	x	
Dagály-fürdőhöz kapcsolódó part menti sétány kialakítása	x	x	x					
Népszigethez kapcsolódó gyalogos híd akadálymentesítése	x	x	x	x	x	x	x	
Cserhalom utca mentén a 132 kV-os távvezeték kiváltása		x	x					
Cserhalom utca bővítése, kapcsolatok kiépítése				x	x	x		
SZABOLCS UTCA-VÁGÁNY UTCA FEJLESZTÉSE								
Szanálás és bontás	x	x						
Üres telkek értékesítése	x	x						
Önkormányzati lakásállomány karbantartása	x	x	x	x	x	x	x	x
Közösség építés	x	x	x	x	x	x	x	x
Restaurátor központ és hozzá tartozó intézmények	x	x	x					
Lőportál utcai sétány és alközpont kialakítása	x	x	x					
A Hun utca Szabolcs és Vágány utcák közötti szakaszának kiépítése		x	x					

AKCIÓTERÜLETEK								
PROJEKT NEVE / ÉV	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	»
KASSÁK LAJOS UTCAI AKCIÓTERÜLET								
Önkormányzati lakások karbantartása	x	x	x	x	x	x	x	x
Társasházak felújításának folyamatos támogatása	x	x	x	x	x	x	x	x
Szociális intézmények bevonása	x	x	x	x	x	x	x	x
Klapka Központ fenntartása	x	x	x	x	x	x	x	x
Önkormányzati koncepció és terv a Malomházak átalakításáról	x	x	x					
ÚJPESTI ÖBÖL MENTI TERÜLET FEJLESZTÉSE								
Befektetői fejlesztési terv alapján a szabályozás felülvizsgálata	x	x						
Kármentesítés tervezés / megvalósítás		x	x	x				
Árvízvédelem megoldása tervezés / megvalósítás		x	x	x	x	x		
Népszigethez kapcsolódó gyalogos híd létesítése tervezés / megvalósítás	x	x	x	x	x	x	x	x
Közösségi infrastruktúra és szolgáltatások rendszerének fejlesztése (metrókapcsolatok, humán infrastruktúra elemek) tervezés / megvalósítás	x	x	x	x	x	x	x	x
ESZTERGOMI ÚT – CSERHALOM UTCA ÉS A VÁCI ÚT KÖZÖTTI BARNAMEZŐS AKCIÓTERÜLET								
Városépítészeti koordináció, a területek belső közösségi tereinek közhasználatú kialakítása érdekében	x	x	x	x	x	x	x	x
Stabil partneri kapcsolat fenntartása a különböző szereplőkkel	x	x	x	x	x	x	x	x
Fejlesztési tervek, beépítési tanulmányok az összehangolt fejlesztések koordinálása érdekében	x	x						
Közösségi infrastruktúra és szolgáltatások rendszerének fejlesztése (metrókapcsolatok, humán infrastruktúra elemek) tervezés / megvalósítás	x	x	x	x	x	x	x	x
Cserhalom utca bővítése, kapcsolatok kiépítése				x	x	x		
Cserhalom utca mentén a 132 kV-os távvezeték kiváltása		x	x					
Rákospatak mentén árvízvédelem megoldása				x	x	x		
Rákospatak menti területek funkcióbővítő, zöldfelületi fejlesztése				x	x	x		
2. sz. villamos Meder utcáig továbbvezetett nyomvonalának kialakítása								x
KELETI VEGYES BEÉPÍTÉSŰ AKCIÓTERÜLET								
Stabil partneri kapcsolat fenntartása a különböző szereplőkkel	x	x	x	x	x	x	x	x
Kötöttpályás közösségi közlekedési (villamos, vasút) kapcsolatok javítása, megteremtése				x	x	x	x	x
A még meg nem újult közterületek rekonstrukciója	x	x	x	x	x	x	x	x
Rákosrendező komplex átalakítása								x
Kerületközi központ kialakítása, azzal összefüggésben önkormányzati koordináció			x	x	x	x	x	x

HÁLÓZATOS PROJEKTEK								
PROJEKT NEVE / ÉV	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	»
DUNA – RÁKOS-PATAK – NÉPSZIGET ÖKOLÓGIAI FOLYOSÓ								
Rákos-patak menti területek rekreációs fejlesztése	x	x	x	x	x	x	x	x
Népsziget barnamezős területeinek fejlesztése	x	x	x	x	x	x	x	x
Népsziget rekreációs célú fejlesztése	x	x	x	x	x	x	x	
Duna menti területek rekreációs fejlesztése	x	x	x	x	x	x	x	
LAKÓTELEP ÁLLOMÁNY KOMPLEX REHABILITÁCIÓJA								
Épület felújítási program	x	x	x	x	x	x	x	x
Közterület fejlesztés	x	x	x	x	x	x	x	x
Életkor-specifikus társadalmi problémák kezelése	x	x	x	x	x	x	x	x
FŐVÁROSI JELENTŐSÉGŰ IRODATENGELY								
Stabil partneri kapcsolat fenntartása a különböző szereplőkkel	x	x	x	x	x	x	x	x
BARNAMEZŐS TERÜLETEK ÁTALAKULÁSA								
Kerületi barnamezős kataszter folyamatos karbantartása	x	x	x	x	x	x	x	x
Fejlesztési tervek, beépítési tanulmányok az összehangolt fejlesztések koordinálása érdekében	x	x	x	x	x	x	x	x
TRSZ-ek korszerűbb keretek közé terelése	x	x						
Stabil partneri kapcsolat fenntartása a különböző szereplőkkel	x	x	x	x	x	x	x	x

2.3.2. FINANSZÍROZÁS

AKCIÓTERÜLETEK					
PROJEKT NEVE / FORRÁS	SAJÁT FORRÁS	FŐVÁROSI FORRÁS	KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS	EURÓPAI UNIÓS FORRÁS	MAGÁN-SZEKTOR
GÖNCZ ÁRPÁD VÁROSKÖZPONT FEJLESZTÉSE					
Magas minőségű városközponti terület kialakítása	x	x			x
Magasházak megvalósítása					x
Közterületek és zöldfelületek fejlesztése	x	x			x
A gyalogos közlekedési kapcsolatok javítása az M3-as metró állomással		x	x	x	
Új felhajtó létesítése az Árpád hídra annak északi oldalán, Buda irányába					x
A Volánbuszok számára korszerű végállomás kialakítása					x
MARINA PART FEJLESZTÉSE					
Közösségi infrastruktúra és szolgáltatások rendszerének fejlesztése (metrókapcsolatok, humán infrastruktúra elemek)	x				x
Dagály-fürdő fejlesztéséhez kapcsolódó part menti sétány fejlesztése			x		
Népszigethez kapcsolódó gyalogos híd akadálymentesítése	x	x	x	x	x
Cserhalom utca mentén a 132 kV-os távvezeték kiváltása	x				x
Cserhalom utca bővítése, kapcsolatok kiépítése	x	x			x

AKCIÓTERÜLETEK					
PROJEKT NEVE / FORRÁS	SAJÁT FORRÁS	FŐVÁROSI FORRÁS	KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS	EURÓPAI UNIÓS FORRÁS	MAGÁN-SZEKTOR
SZABOLCS UTCA-VÁGÁNY UTCA FEJLESZTÉSE					
Szanálás és bontás	x				x
Üres telkek értékesítése	x				
Önkormányzati lakásállomány karbantartása	x				
Közösség építés	x				
Restaurátor központ és hozzá tartozó intézmények			x		
Lőportár utcai sétány és alközpont kialakítása	x			x	x
A Hun utca Szabolcs és Vágány utcák közötti szakaszának kiépítése	x				
KASSÁK LAJOS UTCAI AKCIÓTERÜLET					
Önkormányzati lakások karbantartása	x				
Társasházak felújításának támogatása	x	x	x		x
Szociális intézmények bevonása	x				
Papp László tér fenntartása	x				
Klapka Központ fenntartása	x				
Önkormányzati koncepció és terv a Malomházak átalakításáról	x				
ÚJPESTI ÖBÖL MENTI TERÜLET FEJLESZTÉSE					
Befektetői fejlesztési terv alapján a szabályozás felülvizsgálata					x
Kármentesítés tervezés / megvalósítás					x
Árvízvédelem megoldása tervezés / megvalósítás		x			x
Népszigethez kapcsolódó gyalogos híd létesítése tervezés / megvalósítás	x	x	x	x	x
ESZTERGOMI ÚT – CSERHALOM UTCA ÉS A VÁCI ÚT KÖZÖTTI BARNAMEZŐS AKCIÓTERÜLET					
Stabil partneri kapcsolat fenntartása a szereplőkkel	x				
Fejlesztési tervek, beépítési tanulmányok az összehangolt fejlesztések koordinálása érdekében	x	x			x
Közösségi infrastruktúra és szolgáltatások rendszerének fejlesztése (metrókapcsolatok, humán infrastruktúra elemek) tervezés / megvalósítás	x	x	x	x	x
Cserhalom utca bővítése, kapcsolatok kiépítése		x			x
Cserhalom utca mentén a 132 kV-os távvezeték kiváltása	x				x
Rákospatak mentén árvízvédelem megoldása	x	x			x
Rákospatak menti területek funkcióbővítő, zöldfelületi fejlesztése	x	x	x	x	x
2. sz. villamos Meder utcáig továbbvezetett nyomvonalának kialakítása		x			
KELETI VEGYES BEÉPÍTÉSŰ AKCIÓTERÜLET					
Stabil partneri kapcsolat fenntartása a szereplőkkel	x				
Kötöttpályás közösségi közlekedési (villamos, vasút) kapcsolatok javítása, megteremtése		x	x		
A még meg nem újult közterületek rekonstrukciója	x				
Rákosrendező komplex átalakítása		x	x		
Kerületközi központ kialakítása, azzal összefüggésben önkormányzati koordináció	x				x

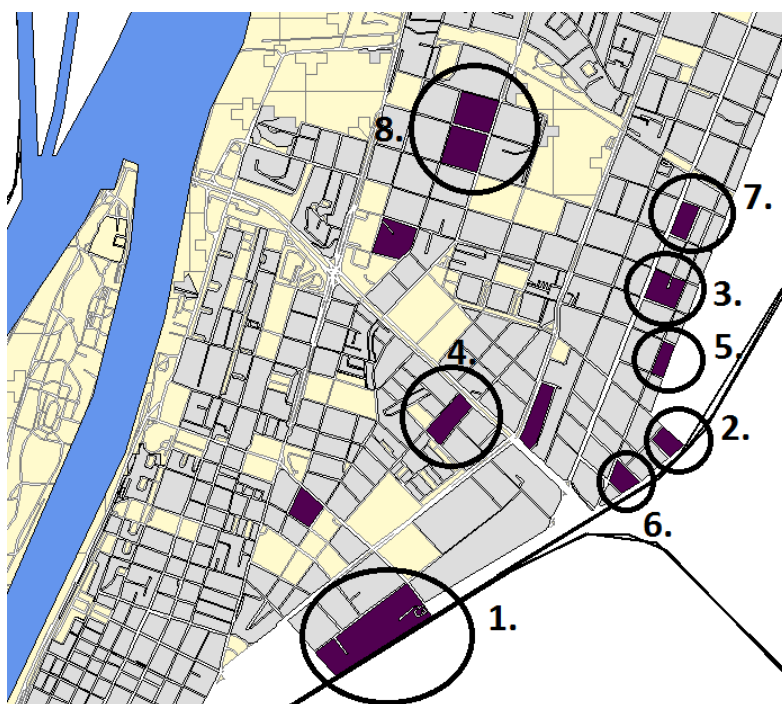
HÁLÓZATOS PROJEKTEK					
PROJEKT NEVE / FORRÁS	SAJÁT FORRÁS	FŐVÁROSI FORRÁS	KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS	EURÓPAI UNIÓS FORRÁS	MAGÁN-SZEKTOR
DUNA – RÁKOS-PATAK – NÉPSZIGET ÖKOLÓGIAI FOLYOSÓ					
Rákospatak menti területek rekreációs fejlesztése	x	x	x	x	x
Népsziget barnamezős területeinek fejlesztése	x		x	x	x
Népsziget rekreációs célú fejlesztése	x	x	x		x
Duna menti területek rekreációs fejlesztése	x	x	x		
LAKÓTELEPÁLLOMÁNY KOMPLEX REHABILITÁCIÓJA					
Épület felújítási program	x	x	x	x	x
Közterület fejlesztés	x	x			
Életkor-specifikus társadalmi problémák kezelése	x				
FŐVÁROSI JELENTŐSÉGŰ IRODATENGELY					
Stabil partneri kapcsolat fenntartása a szereplőkkel	x				
BARNAMEZŐS TERÜLETEK ÁTALAKULÁSA					
Stabil partneri kapcsolat fenntartása a szereplőkkel	x				
Kerületi barnamezős kataszter folyamatos karbantartása	x				
Fejlesztési tervek, beépítési tanulmányok az összehangolt fejlesztések koordinálása érdekében	x				x
TRSZ-ek korszerűbb keretek közé terelése	x				

3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

3.1. LEROMLOTT LAKÓTERÜLETEK VÁROSSZERKEZETI ELHELYEZKEDÉSE ÉS HELYZETELEMZÉSE

A 2008-as Integrált Városfejlesztési Stratégia és annak kétévenkénti felülvizsgálatai megállapították, hogy a 2001-es népszámlálási adatok alapján az érvényben lévő szabályozás szerint a kerületben nem volt szegregátumnak vagy szegregálódással veszélyeztetettnek tekinthető terület. A szegregációs mutató határértéke azonban 2014-ben, a 314/2012. kormányrendelet alapján módosításra került,¹ és a korábbi szabályozáshoz képest lényegesen csökkent. Így a 2011. évi népszámlálási adatok alapján a XIII. kerületben három szegregátum és öt szegregációval veszélyeztetett terület került lehatárolásra.

- 1-3. szegregált lakóterület
- 4-8. szegregálódással veszélyeztetett lakóterület

*Szegregált és veszélyeztetett területek Belső- és Középső-Angyalföldön, illetve a Keleti vegyes beépítésű városrészben
forrás: KHS, Népszámlálás 2011*

A 2011-es Népszámlálás óta eltelt kilenc évben bekövetkezett programszerű szanálások, a nagyarányú építkezések miatt jelentősen változott több szegregátum, illetve szegregációval veszélyeztetett terület összetétele.

A Stratégia megalapozó vizsgálata részletesen bemutatta a 2011. évi Népszámlálás adatai alapján a KSH által lehatárolt nyolc terület helyzetét.

A Megalapozó vizsgálat során feltárt eredmények alapján valószínűsíthető, hogy a kerületben jelenleg szegregátum nem, szegregációval veszélyeztetett terület egy található.

¹ A XIII. kerület a Fővárosi kerületek I. csoportjába került: ezekben szegregált területnek az számít, ahol a szegregációs mutató értéke eléri vagy meghaladja a 20 százalékot, szegregációval veszélyeztetettnek az a terület számít, ahol a szegregációs mutató értéke eléri a 15 %-ot, de kisebb, mint 20 százalék.

Friss népszámlálási adatok ugyan nem állnak rendelkezésre, de az elmúlt kilenc évben – részben a területeken végrehajtott szanálások, részben az új építkezések hatására – a népesség összetétele jelentősen megváltozott. A nyolc terület közül a Rozsnyai u. - Röppentyű u. – Fáy u. – Teve u. által határolt területen a népességszám a jogszabály szerint szegregátumnak, vagy szegregációval veszélyeztetett területnek való nyilvánítás egyik követelményeként előírt 50 fő alá süllyedt (37 fő, jelenleg, de további csökkenés várható szanálás miatt). A Tüzér u. – Róbert K. krt. – Csata u. – Hun u. által határolt alacsony lakosságszámú tömbben 88 fő él jelenleg. 2011-ben a terület szegregációs mutatója 16,7% volt. Mivel az elmúlt kilenc évben a népesség számában nem történt változás és lakosságcsere sem került sor, feltételezhető, hogy a szegregációs mutató a 15 százalékos határérték körül van jelenleg is.

A többi hat területen a szanálások a legleromlottabb állapotú ingatlanokat érintették. A jellemzően önkormányzati tulajdonú lakásokban alacsony státuszú lakosok éltek, akiknek elsősorban a kerületen belül oldódott meg a lakhatása. Emellett olyan mértékű volt az elmúlt időszakban és a közeljövőben is a lakáscélú beruházások volumene, hogy mindegyik területen várhatóan javultak/javulnak a szegregációs mutatók. Ugyanakkor megállapítható, hogy ha az egységes tömbökben javultak is a lakosság végzettségi és foglalkoztatási mutatói, az egyes tömbökben megmaradtak olyan szigetszerű zárványok, amelyekkel jövőben foglalkozni szükséges.

A KSH SZEGREGÁCIÓS TÉRKÉPE ALAPJÁN MEGJELÖLT TERÜLETEK JELLEMZŐI							
#	TERÜLET LEHATÁROLÁSA	KATEGÓRIA (SZEGR. MUTATÓ)	LAKOSSÁG SZÁMA		LAKÁSÁLLOMÁNY		JELENELGI ÁLLAPOT
			2011.	2020.	2011.	2020.	
1.	Szabolcs utca – Dózsa György út – vasút – Bulcsú utca vonal	Szegregált (21,4)	1 062	662	650	441	Jelentősen csökkent az alacsony státuszú lakosok száma, így az aránya is a tömbben. A Szabolcs utca 15-25. alatt a közeljövőben 700 lakás értékesítésére kerül sor, amely megszünteti a tömb szegregátum státuszát. A Szabolcs utca 1-5. szám alatt jelenleg 397 fő él. A szegregátumban élő alacsony státuszú lakosok döntő többsége lakik ezen épületekben. Az itt található 272 lakás közel harmada (83 db) üresen áll. Egybenyitásokkal, nagyobb alapterületű lakások kialakításával, a lakosság részleges cseréjével, az épületek felújításával a terület hozzáilleszthető a városi szövethez.
2.	Palóc utca – Szegedi út – Dévényi utca – Diós utca	Szegregált (28,3)	79	55	33	43	A tömbben a közeljövőben két épület (Palóc utca 9. és Dévényi utca 26. (Diós utca 12.) szám alatt) bontására és több mint 200 új lakás átadására kerül sor. Mindezek a terület státuszának teljes megváltozását jelentik.
3.	Frangepán utca – Szent László út – Petneházy utca – Reitter Ferenc utca	Szegregált (26,3)	206	226	119	189	A Frangepán közben új társasház épült a közelmúltban, mellyel javult a tömb szegregációs indexe. A Szent László – Petneházy utca sarkán található üres telken (Szent László út 66-68. szám alatt) egy 66 lakásos modern önkormányzati lakóépület építése tervezett, amelynek előkészítő munkálatai jelenleg folyamatban vannak.
4.	Tüzér utca – Róbert Károly körút – Csata utca – Hun utca	Veszélyeztetett (16,7)	90	88	47	58	A terület népességszáma nem változott az elmúlt időszakban. Kizárólag a Csata u. 2/B és 4. szám alatti (vegyes tulajdonú társasházak) épületekben van lakó. Az ingatlanok jó műszaki állapotban vannak, a karbantartásuk folyamatos.
5.	Országbíró utca – Tatai utca – Ambrus utca – Szent László út	Veszélyeztetett (17,6)	155	186	81	153	A Szent László út 47. és 49. szám alatti önkormányzati tulajdonú lakóépületek szanálásra kerültek, az értékesítést követően magánberuházás indult a két területen. A Szent László utca 47. alatt 34 lakásos társasház, a Tatai utca 22-ben 32 lakásos társasház épül. A Tatai utca 16-18. alatt átadásra került egy új társasház, mely hatására vélelmezhetően a tömb szegregációs indexe csökkent, a közeljövőben várható új lakásátadásokkal pedig várhatóan 15 százalék alá csökken a mértéke.
6.	Szent László út – Kisgömb utca – Dévényi utca – Mór utca	Veszélyeztetett (16,8)	161	155	105	118	Az elmúlt időszakban a népesség száma minimálisan csökkent, a lakások közel harmada üresen áll. A Dévényi u. 14. szám alatti önkormányzati tulajdonú lakóépület szanálásra került. A bontás és a telek értékesítése megtörtént. Új társasház építésével a terület szegregációs indexe csökkenhet.
7.	Zsinór utca – Fáy köz – Fáy utca – Reitter Ferenc utca	Veszélyeztetett (18,4)	135	256	83	176	A Zsinór utca 33., 35. és 39. szám alatt új társasházak épültek, amely pozitívan módosította a tömb társadalmi és lakásmutatóit. 2017-ben elbontásra került a Reitter Ferenc utca 98. szám. Ezzel tovább csökkent a szegregációs index mértéke. magánberuházások: Zsinór u. 33 és 35 új lakóépületek; Zsinór u. (39.) Fáy köz sarok új lakóépület; Zsinór u. 26-28. új lakóépület; Fáy köz 8. új lakóépület
8.	Rozsnyai utca – Röppentyű utca – Fáy utca – Teve utca	Veszélyeztetett (17,6)	441	37	244	48	A társasházak többsége szanálásra került a területen. A népesség száma jelenleg 37 fő, így már nem szegregációval veszélyeztetett terület.

forrás: KHS, Népszámlálás 2011; XIII. kerületi Lakás- és helyiséggazdálkodási koncepció (2020-2024), valamint ITS 2020

Szanálásra, illetve bontásra az önkormányzat jellemzően a rossz műszaki állapotú, előnytelen telekstruktúrájú épületeket jelöli ki, amelyek gazdaságosan nem felújíthatók, ahol magas az alacsony komfortfokozatú lakások aránya, és azok komfortosítása az épület műszaki állapota miatt nem, vagy csak gazdaságtalanul lenne megoldható. A tíz lakásnál kisebb épületek nem üzemeltethetők gazdaságosan, így szükséges ezek fokozatos kivezetése az önkormányzati lakásállományból.

Cél az alacsony önkormányzati tulajdoni hányadú épületekben található állomány csökkentése. A megmaradó lakásállomány állapotát a Közzolgáltató Zrt. a felújítási programban kijelölt beavatkozásokkal, illetve a társasházaknak nyújtott kamatmentes felújítási támogatással segíti. A szanálások során az önkormányzat célja, hogy a megüresedő lakások lakóit jobb minőségű bérleménybe költöztesse.

A TÁRSASHÁZAKBAN TALÁLHATÓ ÖNKORMÁNYZATI LAKÁSÁLLOMÁNY MEGOSZLÁSA KOMFORTFOKOZAT SZERINT				
KOMFORTFOKOZAT	2011	2014	2017	2020.06.30.
összkomfortos	753	775	805	814
komfortos	2 236	2 283	2 283	2 039
félkomfortos	417	397	370	341
komfort nélküli	746	698	537	451
szükséglakás	62	46	38	18
ÖSSZESEN:	4 214	4 199	4 033	3 663

forrás: Beszámoló a lakás- és helyiséggazdálkodási koncepció 2011-2014. évi feladatainak teljesítéséről, illetve Beszámoló a 2015–2019 évi lakás-és helyiséggazdálkodási koncepció teljesüléséről

ÖNKORMÁNYZATI TULAJDONÚ ÉPÜLETEKBE TALÁLHATÓ LAKÁSÁLLOMÁNY MEGOSZLÁSA KOMFORTFOKOZAT SZERINT				
KOMFORTFOKOZAT	2011	2014	2017	2020.06.30
összkomfortos	549	674	650	708
komfortos	1 453	1 392	1 205	1 174
félkomfortos	166	146	118	103
komfort nélküli	287	229	178	146
szükséglakás	25	23	16	6
ÖSSZESEN:	2 480	2 464	2 167	2 137

forrás: Beszámoló a lakás- és helyiséggazdálkodási koncepció 2011-2014. évi feladatainak teljesítéséről, illetve Beszámoló a 2015–2019 évi lakás-és helyiséggazdálkodási koncepció teljesüléséről

A lakóház-felújítási és szanálási program folyamatos végrehajtása, valamint a leromlott területekre irányuló intenzív önkormányzati erőfeszítések (különösen a Teve utca 45-49, a Szabolcs köz 1. és a Szabolcs utca 7-13. szanálási feladatai, illetve a Szent László út környékén végrehajtott karbantartási és felújítási munkák) nyomán a 2011-es népszámlálási adatok alapján szegregátumként vagy szegregálódással veszélyeztetett területként megjelölt lakóterületek a 2011-2020 közötti időszakban nagyobb változásokon mentek keresztül. A szanálások és új társasházak építése hatására a területek már jelenleg, vagy a közeljövőben elveszítik kedvezőtlen besorolásukat. A kerületben egyedül a Tüzér utca – Róbert Károly körút – Csata utca – Hun utca által határolt, alacsony lakosságszámú tömb mutatói nem változtak érdemben.

3.2. ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM

Az alábbiakban problématerületenként tárgyaljuk azokat a már létező és kialakítandó programokat, amelyek csökkentik az alacsony státuszú csoportok területi koncentrációját, illetve hozzájárulnak a hátrányos helyzetűek életésélyeinek és társadalmi státuszának javulásához. A program a lakhatással, oktatással, valamint képzéssel és foglalkoztatással kapcsolatos tevékenységeket tekinti át.

3.2.1. LAKHATÁSSAL KAPCSOLATOS PROGRAMOK

A XIII. kerület lakhatással kapcsolatos jelenlegi célkitűzéseit és programját 1999 óta Lakás- és helyiséggazdálkodási koncepció foglalja össze. A 2020-ban elfogadott legutóbbi koncepció bemutatja az előző koncepció 2015-2019. évi feladatainak teljesítését és kijelöli a 2020-2024 közötti lakás- és helyiséggazdálkodási feladatokat. Az egymást követő célkitűzéseikben és eszközrendszerükben illeszkedő programok hosszú ideje tartó konzekvens megvalósítását jelzi, hogy az első lakáskoncepció elfogadásakor a félkomfortos, komfort nélküli és szükség lakások aránya 64 százalék volt, a komfortos és összkomfortos lakások aránya 2014 év végére meghaladta az állomány háromnegyedét, 2019-re a négyötödét. Az önkormányzati tulajdonú lakás- és helyiségállománnyal kapcsolatos tevékenységek mellett a koncepció kitér a kerületi magántulajdonú lakásállomány minőségének javítását célzó programokra is, mint a fiatal házasoknak nyújtott helyi támogatás és a társasházi, lakásszövetkezeti kamatmentes felújítási támogatás. Az antiszegregációs program fókuszából adódóan a következő áttekintés elsősorban a hátrányos élethelyzetű, alacsony jövedelmű kerületi lakosokat érintő tevékenységekre koncentrálna.

ÖNKORMÁNYZATI BÉRLAKÁSPOLITIKA

A Központi Statisztikai Hivatal tájékoztatási adatbázisa szerint az önkormányzati bérlakásállomány nagysága 2014-ben 6,640 lakás volt, ami a kerület lakásállományának 9 százalékát tette ki.² 2020. 06. 30-án az önkormányzati bérlakásállomány nagysága 5,800 lakás volt. A teljes kerületi lakásállománynak ez a 8 százalékát jelenti. Az önkormányzat a lakásállománynak csak kismértékű csökkentését tervezte, elsősorban a leromlott, gazdaságosan nem felújítható lakások szanálásával, és a jelenlegi célkitűzés is az állomány nagyságának megtartása a minőség folyamatos javítása mellett. Az állomány minőségének javítását célzó törekvések eredményeképp folyamatosan nő a komfortos és összkomfortos lakások száma, és csökken az állományon belül a félkomfortos, komfort nélküli és szükség lakások aránya.

A SZOCIÁLIS, KÖLTSÉG ÉS PIACI LAKBÉREN KIADOTT LAKÁSOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA, 2014-2019

LAKBÉR KATEGÓRIA	SZÁZALÉKOS VÁLTOZÁS
szociális	-57%
költségelví	+86%
piaci	+65%

forrás: XIII. kerületi Közös Szolgáltató Zrt. adatszolgáltatása

Az önkormányzati bérlakásállomány egyharmadát az önkormányzat szociális alapon adja bérbe. Ez jelentős csökkenés a 2014-es kétharmados arányhoz képest.

² A KSH legfrissebb területi adata 2014-re vonatkozik, ami alapján a kerület lakásállománya 73,318 db volt.

A lakbéreket önkormányzati rendelet határozza meg (azaz a „piaci” lakbér szint ugyan magasabb árkategóriát jelent, de elmarad a tényleges piaci albérleti díjtól). Egyes típusok külön lakbérkategóriába esnek, pl. a Fecskelakások, a passzív jellegű épületek vagy a Klapka Központ lakásai. Az új építésű és a tömbrehabilitáció során felújított lakásokat az önkormányzat a rendelet értelmében csak költséggelven vagy piaci árszinten adhatja bérbe.

A Községi Társaság Zrt. 2012-es megalapítását követően a korábban a kerületi Vagyongazdálkodóhoz tartozó lakás- és helyiséggazdálkodás a Zrt. Ingatlan-gazdálkodási és Beruházó Divíziójának megosztott hatáskörébe került: az utóbbi a műszaki (karbantartási és fejlesztési) munkákat végzi el, míg az Ingatlan-gazdálkodási Divízió felel az önkormányzati tulajdonú lakások és lakóházak üzemeltetéséért és hasznosításáért, a tulajdonosi döntések előkészítéséért és a gazdálkodási feladatok elvégzéséért.

NETTÓ ALAP BÉRLETI DÍJAK KOMFORTFOKOZAT SZERINT, 2021 (Ft/m²/hó)

KOMFORTFOKOZAT	SZOCIÁLIS	KÖLTSÉGGELVŰ	PIACI
összkomfortos	335	391	928
komfortos	335	391	928
félkomfortos	217	252	702
komfort nélküli	146	172	503
szükséglakás	90	106	230

forrás: XIII. kerületi Községi Társaság Zrt. adatszolgáltatása

TELEPÜLÉSI TÁMOGATÁSOK

A szociális ellátórendszert érintő változások miatt 2015. március 1-jétől az állam által nyújtandó ellátásokat a járási hivatalok állapítják meg. Ebbe a körbe tartozik az aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás), az időskorúak járadéka, ápolási díj, közgyógyellátás és egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság. A központi költségvetési forrásból finanszírozott ellátási formák túl más ellátási formákról és a jogosultság feltételeiről az önkormányzatok döntenek, saját forrás felhasználásával az ún. települési támogatás keretében.

A központi lakásfenntartási támogatás megszüntetése követően a lakhatási célú támogatásokat a XIII. kerületi települési támogatás keretei között biztosítja az önkormányzat szociális rendelete értelmében.³ A települési támogatás célja lehet létfenntartási gondok enyhítése; a lakhatás támogatása; az egészségi állapot megőrzését célzó szolgáltatások támogatása; temetési támogatás; a gyermekek családban történő gondozásának költségeihez való hozzájárulás; illetve ápolási támogatás. Ezen felül jövedelemhatárhoz kötött rendkívüli települési támogatás ítélt meg többek között az önkormányzatoktól kívül legalább 2 havi közüzemi vagy lakbérhátralékot felhalmozóknak. Az önkormányzati tulajdonú lakások alacsony jövedelmű bérlőinek utalható támogatás legfeljebb 4000 forint, vagy legfeljebb 6000 forint, ha vállalja az energiatakarékossági tanácsadón való részvételt (de nem lehet magasabb a havi bérleti díj 50 százalékánál). A rászorulóknak jogosultak havi 8000 forint fűtési támogatásra október és április között, illetve közüzemi díjtámogatásra (ennek összege szintén magasabb, ha a kedvezményezett energiatakarékossági tanácsadón vesz részt, de

³ Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének 3/2015. (II. 17.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetbeni, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokról

nem lehet több a számla összegének 50 százalékánál).

Az önkormányzat rendszeres lakhatási támogatást nyújt a rászorulóknak részére. 2016-ban 1 828, 2019-ben 2 203 háztartás kapott támogatást.

ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM

A 2016-ban elfogadott Antiszegregációs Program az alábbi javaslatokat fogalmazta meg az alacsony státuszú népesség területi koncentrációjának csökkentése és társadalmi integrációjuk elősegítése érdekében:

- Új szegregátumok kialakulásának megelőzése;
- Együttműködés, partnerség megerősítése;
- Lakbérek megfizethetősége;
- Beilleszkedés segítése az új lakókörnyezetben.;
- Oktatási, köznevelési programok szükségessége;
- Foglalkoztatási és képzési programok szükségessége.

A javasolt programelemek mindegyike részben megvalósult és valamennyi esetében történt előrelépés. Az alábbi bekezdésekben a programelemek teljesüléséhez és a folytatáshoz javasolt irányvonalakat mutatjuk be.

új szegregátumok kialakulásának megelőzése

A szanálások hatására esetlegesen kialakuló új szegregátumok megelőzéséhez külön térbeli monitoring rendszer kialakítására van szükség. A monitoring rendszer lényegét tekintve felügyeli a veszélyeztetett területekről, szegregátumokból kiköltöző családok koncentrációját a kerület egyéb területein. A bérlők kihelyezését továbbra is a Közzolgáltató Zrt. Ingatlan gazdálkodó Divíziója végzi. Az önkormányzati tulajdonú lakásállomány a kerületben elszórtan helyezkedik el mind a társasházak, mind az önkormányzati tulajdonú épületek esetében. Az új önkormányzati bérházak esetében is cél, hogy azok igényes kialakításúak legyenek, és városrehabilitációs hatással legyenek környezetükre.

Az önkormányzati lakásállomány egy része a szerényebb ingatlanpiaci pozíciójú területekre koncentrálódik, pl. a keleti vegyes városrészben a Szent László utca környékére, a Szabolcs - Vágány utcai akcióterületen a megújuló tömbökre. Fontos, hogy az önkormányzat folytassa az itt elhelyezkedő társasházak minőség megőrzésének és javításának támogatását, elsősorban kamatmentes felújítási támogatáson, a közös képviselőkkel, lakóközösségekkel való aktív együttműködésen, valamint a lakások felújításához nyújtott támogatásokon keresztül.

Az új szegregátumok kialakulásának megelőzése érdekében elsődleges beavatkozási irány az alacsony státuszú lakosok és családtagjaik képzési programokkal való támogatása, ezáltal foglalkoztatási esélyeik növelése, az alacsony státusból való kikerülés elősegítése. Ez a proaktív integrációs tevékenység ki kell térjen ezen családokban élő gyermekek iskolai sikerességének elősegítésére az önkormányzati támogatások biztosításával, az önkormányzati fenntartásban működő gyermekjóléti központ fokozott jelenlétével. Így megelőzhető a családon belüli szegénységi újratermelődés, hosszú távon biztosítva a szegregátumok kialakulási lehetőségének minimalizálását.

együttműködés, partnerség megerősítése

A helyi szereplőket, a lakosságot és az intézményeket elérő szemléletformáló programokkal, figyelemfelhívó akciók megvalósításával javasolt segíteni az alacsony státuszú családok társadalmi integrációját, amellyel az új lakókörnyezetbe történő költözés is gördülékenyebbé válhat.

lakbérek megfizethetősége

Az Önkormányzat Képviselő-testülete 2006-ban alkotta meg az önkormányzati tulajdonú lakások béréről szóló jelenleg hatályos rendeletét. A kerület célja, hogy a lakásszektor a jövőben is önfenntartó maradjon, mert így lehetséges a meglévő lakásállomány állagmegóvási vagy helyreállítási feladatait teljesíteni, másrészt így nincs szükség a szektor költségeit más forrásokból kipótolni, ezzel csökkentve a további bérlakás-fejlesztési lehetőségeket. A rendelet rögzíti, hogy a lakbéreknek a törvényi szabályozással összhangban fedezetet kell nyújtani a lakásállomány üzemeltetésével, fenntartásával, karbantartásával kapcsolatos ráfordításokra.

Az elmúlt időszakban nem csak az új építésű lakások magas száma, hanem a meglévő régi ingatlanok rendszeres karbantartása és felújítása miatt is jelentős javulás tapasztalható az állomány minőségében: egyre magasabb a komfortos és összkomfortos lakások aránya. Az új építésű ingatlanok esetében kiemelendő, hogy a lakások energiahatékonyságának megfelelősége jelentősen csökkenti a bérlők fenntartási költségeit. Ezzel egyidejűleg az önkormányzat számára lehetővé teszi a hatékony ingatlangazdálkodást, így elősegítve a rászoruló bérlők bérleti díjának alacsonyan tartását. Az érvényben lévő Lakáskonceptió rögzítette, hogy indokolt a fix százalékos lakbérkorrekció, amelynek szükséges jogszabályi módosítása megtörtént. A cél az, hogy a lakásszektor az egyre növekvő felújítások mellett is önfenntartó maradjon.

beilleszkedés segítése az új lakókörnyezetben

A leromlott lakótömbök szanálása és a családok integrált lakókörnyezetbe költöztetése nagymértékű lakossági mobilizációval járnak. A veszélyeztetett, hátrányos élethelyzetű családok számára elérhetők a fentebb már nevesített települési támogatások, a kerületi közfoglalkoztatás formái, és más támogatások (pl. BKK-bérlet térítése közfoglalkoztatási és képzési programokban résztvevőknek). A hátrányos helyzetű háztartások esetében azonban sokszor aktív, személyre szabott segítségre van szükség, – méghozzá nem csak a már hátraleköt felhalmozott bérlők esetében – amely segíti az új lakókörnyezetbe való beilleszkedést és kezeli a hátrányos helyzet hátterében álló okokat (pl. munkanélküliség, családi problémák). A szanálások megkezdése előtt indokolt a családok felkészítése az új lakókörnyezetbe történő költözésre. Ezt követően folyamatos és rendszeres utánkövetésre is szükség van, a beilleszkedés, alkalmazkodás elősegítésére, és a környezetváltással járó feszültségek kezeléséhez.

A beilleszkedést segítő komplex szociális munkába célszerű a gyakorlattal rendelkező civil szervezeteket bevonni, melyek hasonló konfliktusok kezelésében megfelelő tapasztalatokkal rendelkeznek. A civil szervezetek előnye éppen abban rejlik, hogy a rászorult háztartásokkal rugalmasabb formában tudják a kapcsolatépítést kialakítani és a felmerülő konfliktusokat, problémákat megoldani, mint az önkormányzati intézmények, ám nem helyettesíthetik, hanem csak kiegészítik az önkormányzati szféra funkcióit, ezzel növelve a beavatkozás hatékonyságát. A programba azok a háztartások vonhatók be, melyek maguk is igénylik a felkínált segítséget.

Az alacsony státuszú családokkal foglalkozó szociális szakemberek továbbképzését biztosítani szükséges a célcsoport bevonását, „programban” tartását, a velük való kommunikációt segítő ismeretek

elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében. Ezen szakembereknek szupervíziót szükséges biztosítani a stresszkezelés és a kiégés elleni védekezés érdekében.

oktatási, köznevelési programok

A 2013-as jogszabályi változás következtében a hátrányos helyzetű (HH-s) gyermekek száma az óvodákban 400, a kerületi iskolákban 1000 fölötti szintről töredékére csökkent, így ebben az esetben nehéz folyamatában elemezni a bekövetkezett változásokat (a halmozottan hátrányos helyzetű – HHH-s – gyermekek száma érdemben nem változott). Így a kerület a HH-s, HHH-s és speciális nevelési igényű (SNI-s) gyermekek integrált nevelési körülményeinek megteremtése érdekében a színvonalas óvodai szolgáltatások biztosításával, és egyéb köznevelési feladatok ellátásával vállal szerepet.

A kerület elegendő óvodai férőhellyel rendelkezik. Az egyes telephelyek eszközellátottságában nincs különbség. Szegregációs mechanizmusok az óvodai nevelésben nincsenek.

A Szociális és Köznevelési Osztály, az Egyesített Óvoda, a Prevenációs Központ együttműködésével javasolt a szabadidős, tanórán kívüli programok iránti szükségletek nyomon követését, felmérését és ez alapján a programok bővítésének meghatározását. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése továbbra is folyamatos a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.

Az alacsony státuszú családok társadalmi integrációjának elősegítése érdekében a Szociális és Köznevelési Osztály, a Szociális Szolgáltató Központ, Egyesített Óvoda, Prevenációs Központ, Roma Nemzetiségi Önkormányzat együttműködésével javasolt az integrált projektek megvalósíthatóságának – finanszírozási, pályázati lehetőségeinek – felmérése.

A Szociális és Köznevelési Osztály, a Szociális Szolgáltató Központ, Egyesített Óvoda, Prevenációs Központ, Roma Nemzetiségi Önkormányzat együttműködésében, pályázati források felhasználásával egy teljes körű szociális, képzési, foglalkoztatási projekt megvalósítására van lehetőség az alacsony státuszú családok társadalmi integrációjának elősegítése érdekében.

foglalkoztatási és képzési programok

A felnőttek számára a HÍD Család- és Gyermejköltségi Központ a klasszikus családsegítő tevékenységek (adománygyűjtés, jogi, életvezetési, adósságkezelési tanácsadás stb.) mellett csoportmunka keretei között biztosít foglalkozásokat álláskereső számára (pl. számítástechnikai alapismeretek, önéletrajz-írás, munkahelyre jelentkezés menete). A MUNKA Kör tréning során a Központ a bevontak foglalkoztathatóságán és munkaerőpiaci esélyein céloz javítani: a résztvevők többek közt a munkanélküli lét és a munkába állás nehézségeit dolgozzák fel csoportosan, munkajogi ismereteket szereznek, munkajogi tanácsadásban részesülnek stb. A Zuglói Állás-LES munkaközvetítő irodával együttműködve álláskereső tanácsadással egybekötött munkaközvetítést szerveznek.

A XIII. kerület Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP) a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területeit együtt, komplex módon kezelve fogalmaz meg javaslatokat a hátrányos helyzetű csoportok helyzetének kezelésére. A Program szerint foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók a romák és mélyszegénységben élők, az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek.

A kerületi Roma Nemzetiségi Önkormányzat szorosan együttműködik a köznevelési és szociális intézményekkel, aktívan részt vesz a közfoglalkoztatásban. A közfoglalkoztatáson túlmenően az önkormányzat célja más foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, illetve pályázati források felhasználása komplex (szociális, képzési, foglalkoztatási) projekt megvalósításához. A nők foglalkoztatási helyzete és esélyegyenlősége terén a HEP elsősorban a családalapítás utáni munkavállalást megkönnyítő szociális ellátások fontosságát hangsúlyozza, mint pl. magas színvonalú szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások biztosítása, gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. A fogyatékkal élő és megváltozott munkaképességű lakosság számára az önkormányzat az Angyalföldi Szociális Egyesülettel kötött együttműködési megállapodás keretében alakít ki foglalkoztatási lehetőségeket. A közfoglalkoztatáshoz hasonlóan ebben az esetben is problémát jelentenek azonban a magas adminisztrációs terhek és a bevontak számára elérhető alacsony jövedelmi szint.

4.A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

A fejezet célja kettős: egyrészt, hogy elhelyezze jelen dokumentumot a budapesti és kerületi szintű tervek rendszerében, és megmutassa az illeszkedését a felsőbb szintű, illetve a kapcsolódó tervekhez.

Egy városfejlesztési dokumentum készítésénél fontos szempont, hogy illeszkedjen a már meglévő tervekhez, kiegészítse azokat, illetve alapozzon rájuk: a már meglévő fejlesztési terveket figyelembe vegye, és úgy alakuljon ki a dokumentum cél- és eszközrendszere, hogy az más, kerületi vagy magasabb szintű dokumentummal egységben tudjon működni.

Külső összefüggések

Ezeket mutatja be „A stratégia külső összefüggései” című alfejezet. A fejezetben táblázatosan kerülnek ábrázolásra az összefüggések, amelyeknek jelentése a következő:

X	az ITS stratégiai célja <i>kismértékben</i> járul hozzá az adott dokumentum rész céljának eléréséhez
XX	az ITS stratégiai célja <i>közepes mértékben</i> járul hozzá az adott dokumentum rész céljának eléréséhez
XXX	az ITS stratégiai célja <i>nagymértékben</i> hozzájárul az adott dokumentum rész céljának eléréséhez

Belső összefüggések

A belső összefüggések a helyzetelemzés és a célrendszer összefüggéseit mutatják meg: hogyan épült a célrendszer a megalapozó dokumentumban feltárt gyengeségekre, veszélyekre, és a megállapított erősségekre, lehetőségekre.

4.1. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

4.1.1. MAGASABB SZINTŰ TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK

NEMZETI FEJLESZTÉS 2030, ORSZÁGOS FEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ (OFTK)

AZ OFTK KÖZÉPTÁVÚ CÉLJAI	ITS STRATÉGIAI CÉLOK			
	KOMPLEX VÁROSFEJLESZTÉS	ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA ÉS EGYENLŐ ESÉLYEK	FEJLŐDŐ VÁROSARCULAT, MAGAS KÖRNYEZETI MINŐSÉG	FENNTARTHATÓ, EMBERKÖZPONTÚ MOBILITÁSI RENDSZER
A VÁROSFEJLESZTÉS SZEMPONTJAI ÉS NEMZETI PRIORITÁISAI				
Fenntartható és kompakt városszerkezet	XXX		X	XX
Energiafüggőség csökkentése és klímavédelem	XXX	X		
A demográfiai változások - a városi népességfogyás kezelése, a családok és a helyi közösségek megerősítése	XX	XXX		
A leromlott városrészek hanyatlásának megállítása, megelőzése	XX	XX	X	
A helyi és térségi gazdaságfejlesztés	XXX			
BUDAPESTRE MEGFOGALMAZOTT FEJLESZTÉSI IRÁNYOK				
A népesség megtartása vonzó, egészséges életkörülmények biztosításával, az esélyegyenlőség megerősítésével és a rugalmas lakásstruktúra kialakításával.	XXX	XXX		
Kezdeményező város- és térségfejlesztés, tudás- és készség alapú gazdaságfejlesztés, zöld gazdasági kultúra meggyökereztetése, valamint a turizmusban rejlő gazdasági lehetőségek kihasználása.	XXX	XX	X	
A gazdasági fejlődést lehetővé tevő differenciált területi kínálat biztosítása.	XXX		XX	X
A város és a Duna együttélésének megteremtése.	XXX		XXX	
Kiegyensúlyozott városi térszerkezet kialakítása differenciált központrendszerrel, a kompakt város elvének megvalósítása.	XXX		XX	
A területhasználat és a közlekedés integrált fejlesztése, a városi közösségi közlekedés súlyának növelése.	XX			XXX

BUDAPEST 2030				
BUDAPEST 2030 STRATÉGIA CÉLJAI	ITS STRATÉGIAI CÉLOK			
	KOMPLEX VÁROSFEJLESZTÉS	ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA ÉS EGYENLŐ ESÉLYEK	FEJLŐDŐ VÁROSARCULAT, MAGAS KÖRNYEZETI MINŐSÉG	FENNTARTHATÓ, EMBERKÖZPONTÚ MOBILITÁSI RENDSZER
Kezdeményező városfejlesztés	XXX	X	X	X
Partnerség - a jövő közös tervezése a térségben és országosan	XXX	X	XX	X
Egységes Budapest	XX		XX	XX
Budapest nemzetközi és európai szerepének erősítése	XX		X	
Egészséges környezeti feltételek megteremtése	XXX	X	XXX	
Klímavédelem és hatékony energiafelhasználás	XXX	X		X
Az egyedi városkarakter értékalapú megőrzése és fejlesztése	XXX	X	XX	XX
A Dunával együtt élő város	XXX		XXX	
Hatékony, kiegyensúlyozott városszerkezet - kompakt város	XXX		XX	X
A barnamezős területek a városfejlesztés célterületei	XXX		XXX	
Intelligens mobilitás	X			XXX
Tudás, készség és zöldalapú gazdaságfejlesztés	XXX	X	X	
Önfenntartó városgazdálkodási rendszer	XXX	XX		X
Kulturális sokszínűség megőrzése és fejlesztése	XX	XXX	X	X
Humán szolgáltatások optimalizálása		XXX		
Igényekhez igazodó, rugalmas lakásstruktúra megteremtése	XXX	XX	X	

BUDAPEST 2020				
BUDAPEST 2020 STRATÉGIA CÉLJAI	ITS STRATÉGIAI CÉLOK			
	KOMPLEX VÁROSFEJLESZTÉS	ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA ÉS EGYENLŐ ESÉLYEK	FEJLŐDŐ VÁROSARCULAT, MAGAS KÖRNYEZETI MINŐSÉG	FENNTARTHATÓ, EMBERKÖZPONTÚ MOBILITÁSI RENDSZER
1. Kezdeményező, együttműködő városfejlesztés	XXX	X	X	X
2. Vállalkozás- és beruházásbarát gazdasági környezet	XXX			
3. Intelligens városműködés	XXX	X	X	XX
4. Sokszínű, értékőrző, zöld nagyvárosi környezet	XX		XXX	X
5. Nyitott, szolidáris és aktív budapestiek		XXX		X
6. Dunával együtt élő város (területi cél)	XXX		XXX	

4.1.2. KERÜLETI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK

Az ITS céljainak megfogalmazásánál a Stratégia jelentős mértékben támaszkodott a XIII. Kerület Hosszú távú Fejlesztési Koncepciójában megfogalmazott legfontosabb fejlesztési irányelvekre. A Koncepció irányelveihez az ITS a következő mértékben járul hozzá:

BUDAPEST XIII. KERÜLETÉNEK HOSSZÚ TÁVÚ FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

HOSSZÚ TÁVÚ FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ IRÁNYELVEI ÉS RÉSZCÉLJAI	ITS STRATÉGIAI CÉLOK			
	KOMPLEX VÁROSFEJLESZTÉS	ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA ÉS EGYENLŐ ESÉLYEK	FEJLŐDŐ VÁROSARCULAT, MAGAS KÖRNYEZETI MINŐSÉG	FENNTARTHATÓ, EMBERKÖZPONTÚ MOBILITÁSI RENDSZER
Kompakt, funkciókban gazdag városrész fejlesztése	XXX		XX	XX
A szomszédos kerületekkel való kapcsolat erősítése	X		XX	XXX
A Dunával való kapcsolat erősítése	XXX	X	XX	
Változatos lakáskínálatot nyújtó, magas színvonalú lakókörnyezet fejlesztése	XXX	X	XX	
Magas színvonalú munkahelyi környezet fejlesztése	XXX	X	X	X
A társadalmi és kulturális sokszínűség lehetőségeinek fejlesztése	XX	XXX		
A környezet hatékony védelme, felkészülés az éghajlatváltozásra	XXX		X	X
Korszerű, emberbarát közlekedési rendszer kialakítása	X			XXX
Zöldfelületi rendszer és zöldtengelyek fejlesztése, rehabilitációja	XX		XXX	
Korszerű gazdasági és gazdálkodási rendszer fejlesztése	XXX		X	X

Az egyéb, ágazati jellegű kerületfejlesztési dokumentumok figyelembe vétele a Stratégia készítése során megtörtént, ezek főbb céljai, javaslatai beépítésre kerültek. A Stratégia az alábbi kerületfejlesztési és szakkoncepciókra támaszkodott:

- Budapest XIII. kerületi Hosszú Távú Fejlesztési Koncepció 2019
- Budapest XIII. kerület Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2016
- „Lendületben 2.0” – Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzati Programja 2019-2024
- Családbarát program 2020-2024
- Lakás- és helyiséggazdálkodási koncepció 2020-2024
- 10 éves intézményfelújítási program
- 10 éves lakóházfelújítási program
- Egészségügyi Koncepció 2020-2024
- Idősügyi Koncepció 2020-2024
- Ifjúságpolitikai Koncepció 2020-2024
- Közművelődési Koncepció 2020-2025
- Sportkoncepció 2020-2024
- Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció 2020-2025
- Mentálhigiénés és Drogstratégia 2020-2024

- Közfoglalkoztatási terv
- Helyi Esélyegyenlőségi program 2019-2024
- Informatikai Koncepció és Információbiztonsági Stratégia 2020-2024
- AngyalZÖLD 3.0 Stratégia és Program 2020-2024
- Budapest Főváros XIII. kerület Klímastratégia 2017-2020
- Budapest Főváros XIII. kerület Környezetvédelmi és Fenntarthatósági program 2018-2023
- Kerület Építési Szabályzata (KÉSZ) Megalapozó dokumentum
- Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Intelligens Kerület Koncepció
- SMART13 Akcióterv
- Rákospatak Környezetrendezési Tanulmányterv 2015.
- Nemzetközi Kapcsolatok Koncepció 2020-2024

4.2. A STRATÉGIA BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

Jelen fejezet a stratégia célok és a helyzetértékelés legfontosabb megállapításai közötti kapcsolatokat foglalja össze:

A STRATÉGIA BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI		
STRATÉGIAI CÉL	ERŐSSÉGEK / LEHETŐSÉGEK	GYENGESÉGEK / VESZÉLYEK
1. Komplex városfejlesztés	- Sokszínű, karakteres városrészek - Folyamatosan épülő irodafolyosó - Komoly fejlesztési potenciál az alulhasznosított barnamezős és zöldterületeken - Újragondolt beépítési lehetőségeket és a barnamezős területek átalakulását meghatározó szabályozások (KÉSZ) - Folyamatos érdeklődés a magánbefektetők részéről - Partnerségi lehetőség településrendezési szerződések révén - Magas hozzáadott értékű munkahelyek betelepülésének lehetősége - Tudatos energiapolitika és kerületi klímastratégia - Felelős önkormányzati gazdálkodás és fejlesztéspolitika - Tervszerű városfejlesztés és beruházás támogatás - Kormányzati intézkedések a rozsdaterületek funkcióváltásának támogatására	- Kármentesítéssel is érintett barnamezős területek rehabilitációjának finanszírozási nehézségei - Bonyolult tulajdonviszonyok miatt egyes barnamezős területek átalakulása, kármentesítése késik - Bizonytalan gazdaságpolitikai helyzet, kiszámíthatatlan makrogazdasági és szabályozói környezet - Kerületi saját bevételek helyben tartásával ellentétes kormányzati intézkedések - Helyi építésügyi szabályozás felülírásának lehetősége magasabb szintű jogszabályban. - Építésügyi hatósági munka centralizálása.
STRATÉGIAI CÉL	ERŐSSÉGEK / LEHETŐSÉGEK	GYENGESÉGEK / VESZÉLYEK
2. Életminőség javítása és egyenlő esélyek	- Az önkormányzat kiemelt figyelme a humán közszolgáltatásokon - A kötelezettségek mellett önként vállalt feladatok, igényekre épülő szolgáltatás-fejlesztés - Pozitív vándorlási egyenleg, növekvő lakónépesség - Sokszínű ellátórendszer, holisztikus szemlélet, részletesen kidolgozott szakágazati koncepciók - Egészségügyi alap- és szakellátás folyamatos fejlesztésére való törekvés - Esélyegyenlőség biztosítása fontos önkormányzati törekvés - Tudatos lakáspolitikai, országos szinten is kimagasló bérlakásgazdálkodási rendszer - Épületállomány folyamatos megújítása - Igények és kapacitások folyamatos nyomonkövetése - Erős és javuló képzettségi mutatók - A gazdaságilag aktívak aránya magas alacsony szintű munkanélküliség	- A jogszabályi változások kiszámíthatatlansága miatt nehéz a tervezés az önkormányzati feladatellátásban - A folyamatos lakásszám növekedés és ebből következő beköltözések miatt az intézményes kapacitások korlátokba ütközhetnek - Életen át való tanulás elvét korlátozza a köznevelés aktuális szabályozása - Egyedül élő idősök magas száma - A központosított feladatok színvonalának csökkenése, ezáltal lakossági elégedetlenség növekedése

STRATÉGIAI CÉL	ERŐSSÉGEK / LEHETŐSÉGEK	GYENGESÉGEK / VESZÉLYEK
3. Fejlődő városarculat, magas környezeti minőség	- Rákospatak revitalizációja napirenden van a Fővárosi Önkormányzatnál és a kerületben is - A légszennyező anyagok kibocsátása és a mért immisziók zömében csökkenő tendenciát mutatnak - A kerületben a rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya közel 100%-os - A Dagály fejlesztés kisugárzása a közvetlen környezetére, illetve a kerület egészére - Természeti környezet minősége - Duna-part rekreációs lehetőségeinek javulása az állami, fővárosi fejlesztések nyomán - Az EU következő támogatási ciklusában előnyben részesíti a városi környezet minőségének javítását célzó beruházásokat - A hulladék újrahasznosítási arányának növelését az EU kiemelten támogatja	- A Duna mentén nagy területek alulhasznosítottak, nem megfelelően megközelíthetőek több szakaszon - Alulhasznosított Népsziget, mint potenciális rekreációs terület - Alulhasznosított, potenciális talajszennyezéssel érintett, rendezetlen barnamezős területek - Barnamezős területek rehabilitációjának finanszírozási nehézsége - A klímaváltozás, éghajlatváltozás negatív hatásai a környezeti minőségre, üzemeltetési költségek folyamatos emelkedése
STRATÉGIAI CÉL	ERŐSSÉGEK / LEHETŐSÉGEK	GYENGESÉGEK / VESZÉLYEK
4. Fenntartható emberköz-pontú mobilitási rendszer	- Nagy kapacitású közösségi közlekedési tengelyek a kerületben (M3, 1, 4-6) - Folyamatos közlekedési és közterület megújítási folyamatok - Fizető parkolási zóna megléte a kerület teljes részén - Kerékpáros infrastruktúra fokozatos kiépítése az egész kerületben - Megosztáson alapuló rendszerek bevezetése (car-sharing) - A közterületi gépjármű tárolás biztosítása helyett az egyéb funkciók megvalósításának igénye növekszik - Kerékpárkölcsönző rendszer állomásainak sűrű lefedettsége - Duna, mint közlekedési tengely jobb kihasználása	- Parkolási problémák mennyiségi és minőségi jelenléte - Nem sikerül egyelőre bevonni a parkolási probléma oldására az irodaházakban épült parkolóhelyeket - Nagyarányú gépjármű használati igény a lakosság részéről - Belső, feltáró közösségi közlekedési elemek növekvő hiánya

5.A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK KOCKÁZATAI ÉS AZOK KEZELÉSE

A stratégiai terv megvalósítása számos stratégiai, pénzügyi, jogi, műszaki és egyéb típusú kockázattal jár. A kockázatok bekövetkezésének valószínűsége és hatása viszont nagy eltéréseket mutathat. Vannak olyan kockázatok, melyeknek bekövetkezési valószínűsége nagyon alacsony, ám hatása igen jelentős. Ezekre a veszélyekre legalább annyira tudatosan fel kell készülni, mint a nagy valószínűséggel bekövetkező kockázatokra. A kockázatok beazonosítása nagyban segíti azok időben történő felismerését és sikeres kezelését.

A sokszereplős, nagyobb területi egységre kiterjedő konfliktusokat, érdekellentéteket, valamint a hatékonyság növelését és forrás optimalizációt érintő veszélyeket elsődlegesen a „felelős önkormányzás” és „rugalmas alkalmazkodás” horizontális célok mentén célszerű kezelni. Itt kell kiemelni a monitoring folyamat fontos szerepét a kockázatok felismerése és kezelése kapcsán. A kockázatkezelés, monitoring, visszacsatolás eddig is fontos szerepet játszott az önkormányzati működésében és az önkormányzati feladatellátás belső menedzselésében, ezeket a feladatokat a jövőben is hasonló elvek mentén érdemes folytatni.

Az alábbiakban elsősorban azokat a kockázatok ismertetjük, melyek stratégiai szinten, illetve több projekt vonatkozásában, a projektek életciklusa alatt jelentkezhetnek feltételezve, hogy a nemzetgazdaság állapota nem lesz rosszabb, illetve az önkormányzatok önállósága és gazdasági potenciálja nem fog csökkenni:

A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK KOCKÁZATAI ÉS AZOK KEZELÉSE				
A KOCKÁZAT JELLEGE	KOCKÁZAT ÉS HATÁSAINAK LEÍRÁSA	BEKÖVETKEZÉS VALÓSÍNŰSÉG	HATÁSA	KIVÉDÉSÉRE JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK
finanszírozás	Uniós források korlátozott igénybe vételi lehetősége az operatív programokon keresztül	magas	jelentős	Az igénybe vehető egyéb pályázati források folyamatos monitoringja, különös tekintettel a közvetlen elérésű brüsszeli forrásokra - folyamatos projekt-előkészítés, ebben a nemzetközi és hazai kapcsolatrendszer építése
	Gazdasági szereplők nem megfelelő tájékozottsága a kerületi lehetőségekkel és igénybe vehető forrásokkal kapcsolatban	magas	jelentős	Folyamatos tájékoztatás, a partnerség erősítése a közszerelő, gazdasági szereplők és magánszerelő között, együttműködés (intézményesített vagy informális) a gazdaság főbb szereplőivel, tájékoztatás a vállalkozások számára elérhető lehetőségekről, kezdeményezésekről, vállalkozásfejlesztő intézmények szolgáltatásairól
	Projektek egymást kizorító hatása	közepes	jelentős	Kerületi projektek vonatkozásában: megfelelő tervezés és koordináció, költség-haszon elemzések alapján a projektek előzetes prioritizálása, fontossági sorrend évenkénti felülvizsgálata; Más kedvezményezett projektjeivel szemben: érdekérvényesítés, tájékoztató, projektek magas szintű kidolgozása

A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK KOCKÁZATAI ÉS AZOK KEZELÉSE				
A KOCKÁZAT JELLEGE	KOCKÁZAT ÉS HATÁSAINAK LEÍRÁSA	VALÓSZÍNŰSÉG	HATÁSA	KIVÉDÉSÉRE JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK
finanszírozás	Önkormányzati finanszírozási források előteremtésének nehézségei a változó központi intézkedések (pl. HIPA elvonás, szolidaritási hozzájárulás emelkedése) vagy váratlan helyzet (pl. pandémia) gazdálkodási helyzetre gyakorolt hatásai miatt	magas	jelentős	Felelős gazdálkodás, ütemezett tervezés, megfelelő tartalékképzés, a jogszabályi változásokhoz történő gyors alkalmazkodás (felkészülés a várható változásokra) Költség-haszon szinten kidolgozott projektek a prioritások meghatározásához
	Többletköltség jelentkezése a projekt megvalósítása során	magas	jelentős	Pontos tervezés, megfelelő tartalékképzés biztosítása, a forrásfelhasználás folyamatos monitoringja
	Többletköltség jelentkezése a fenntartásban a projektek megvalósítása után/elvárt bevételek elmaradása	közepes	közepes	Projekt szintű kockázatelemzés és kezelési terv; üzemeltetés költségeinek figyelembe vétele a projektek tervezésénél
együttműködés	Sokszereplős projektek esetén együttműködési nehézségek	közepes	közepes	Törekvés a megfelelő partnerségi folyamatok kiépítésére
	Nem megfelelő szervezeti háttér az érintett magánszereplőknél a projektek lebonyolítására	közepes	közepes	Támogatás a projekt partnerek megfelelő menedzsment szervezetének létrehozásához
jogi	Elhúzódó közbeszerzés miatti késés a projektben, határidő tarthatóságának kockázata	magas	jelentős	Projekt-tervezés során számolni kell az esetleges csúszásokkal (puffer beépítése), megfelelően előkészített közbeszerzések
	Projektek ütemezésének csúszása a kivitelező, vagy más szereplő hibájából	magas	közepes	Szerződésekben megfelelő jogi eszközök (biztosítékok, garancia-vállalás) megjelenítése
	Hatósági engedélyek megszerzésének elhúzódása	magas	közepes	Már a tervezés során megfelelő szintű és gyakoriságú egyeztetés, a tervezés során az engedélyeztetéshez szükséges idő meghatározásánál puffer beépítése
műszaki	Nem várt műszaki problémák felmerülése, nagyprojektek esetén egyedi műszaki problémák megjelenése	közepes	közepes	Professzionális projekt előkészítése, vis major helyzetekre történő felkészülés
társadalmi	Lakossági konfliktusok a projekt megvalósításával járó kellemetlenségek miatt (zaj, légszennyezés, stb.)	közepes	alacsony	Projektek előkészítése és megvalósítása során megfelelő kommunikáció, megfelelő konfliktuskezelés
	Lakossági közömbösség társadalmi projektek irányában	közepes	közepes	Partnerség, kommunikáció, tudatosság erősítő tevékenységek
	A szociális kérdéseket érintő projektek nem érik el a megfelelő társadalmi hatásokat	közepes	közepes	Az érintett társadalmi csoportok hatékony bevonása az előkészítés és megvalósítás során
gazdasági	Projekt eredmények fenntartási nehézségei	alacsony	jelentős	tudatos tervezés, üzemeltetési és fenntartási költségek megfelelő tervezése
	Barnamezők funkcióváltása a tervezett beavatkozások ellenére lassú	magas	közepes	kereslet monitorozása, fejlesztési programok piaci megalapozása, proaktív magatartás a lehetséges befektetői kör irányába
környezeti	A projektek megvalósítása során a környezetvédelmi szempontok nem épülnek be megfelelően	alacsony	jelentős	Öko-innovációs szempontok következetes alkalmazása és kommunikációja, kiemelt monitoring szempont
	A barnamezős területeken végzett fejlesztésekhez kapcsolódóan kármentesítési feladatok mértékének növekedése	közepes	jelentős	A környezeti hatások megfelelő előrejelzése és a kockázatok időben történő felmérése
	A kivitelezés minősége nem felel meg a kitűzött környezetvédelmi kritériumoknak (részben a kivitelezők szakmai hiányosságai miatt)	alacsony	közepes	Közbeszerzés során a kivitelezők és a műszaki ellenőrzés körülmekintő kiválasztása Kivitelezhető és fenntartható megoldások tervezése

6.A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMONKÖVETÉSE

Az ITS sikeres megvalósításához a beruházási tevékenységek mellett szükség van olyan kiegészítő, „policy”-jellegű tevékenységekre is, melyek segítségével a kerület jobban tudja pozicionálni magát, biztosítja a stratégiai kérdésekben való proaktív fellépést és erősíti a társadalmi szolidaritást.

Megfontolandó a kerület számára egy városmárka, „brand” kialakítása. A fővárosi kerületek között a XIII. kerület nem rendelkezik egységes „városmárkával (kerületmárkával), holott minden adottsága megvan ahhoz, hogy markánsabban fogalmazza meg önmagát a főváros térképén. A városmárka-építés egy komplex, minden érintett szereplő számára hiteles értékeket képviselő üzenet felépítését jelenti, mely a XIII. kerület esetében az intelligens város horizontális cél és komplex város stratégiai cél által megfogalmazott törekvések üzenetét közvetítheti, valamint hozzájárul ahhoz is, hogy a kerület egy markánsabb kulturális arculattal erősítse helyi vonzerejét.

A célok eléréséhez szükséges főbb önkormányzati tevékenységeket az alábbi tábla foglalja össze:

A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMONKÖVETÉSE		
TEVÉKENYSÉG	TEVÉKENYSÉG CÉLJA	TEVÉKENYSÉG IDŐTÁVJA
Városmarketing és identitáserősítő tevékenységek	Folyamatos, hiteles, egységes és tartalmas kommunikáció mellett erősíti a város külső megjelenését, növeli a lakók büszkeségét, felhívja a gazdasági szereplők figyelmét a kerületben elérhető lehetőségekre, és hozzájárul ahhoz, hogy a kerület pozitív asszociációkat váltson ki a megcélzott társadalmi-gazdasági csoportokban.	Folyamatos
Környezettudatosság erősítése	A kerület számára eddig is fontos volt a lakosság környezettudatosságának erősítése, az ököváros szemlélet elterjesztése és széles körű elfogadtatása. Az AngyalZÖLD 3.0 Stratégia és Program önálló programként foglalkozik a kommunikációs és partnerségi programokkal, mely célul tűzi ki a kerületi közterületekkel kapcsolatos intézkedések széles körű publicitását, a különböző partnerek (önkormányzat, lakosság, civil szervezetek) közötti együttműködés erősítését. A program része a kerületi ingatlanfejlesztők közötti együttműködés javítása is. A fent említett dokumentumon kívül további, a környezettudatos gondolkodás megerősítését szolgáló kerületi fejlesztési eszköz a – várhatóan 2020 októberében megújuló – Klímastratégia, valamint a Környezetvédelmi-Fenntarthatósági Program (2018-2023).	Folyamatos
Mobilitás tudatosság erősítése	A mobilitás a város rendszerének meghatározó alapkőve, ezért a mobilitástudatosság nagyban hozzájárul a fenntartható városfejlesztéshez. Ennek eszközei lehetnek: mobilitási kampányokhoz való csatlakozás, és azok szervezése kerületen belül, mobilitástudatossági programok a köznevelési intézményekben, mobilitási tervek készítése iskolák, intézmények és különböző munkahelyek számára.	Folyamatos
Településrendezési szerződések alkalmazása	A nem fejlesztési jellegű tevékenységek közül a településfejlesztés során gyakran alkalmazott eszköz a településrendezési szerződési eljárás, amely tulajdonképpen az önkormányzati partnerségen alapuló, magán kezdeményezésű fejlesztői projektek és az önkormányzat közötti viszonyt meghatározó együttműködés. Ennek segítségével lehetőség van bizonyos nagy fejlesztések közösségi érdekeket szolgáló kiegészítő elemeinek fejlesztői megfinanszírozására. A szerződés segít az önkormányzat számára meghatározni a beruházásokhoz kapcsolódóan a köz- és magánszféra feladatait. A településrendezési szerződés fejlődést fokozó lehetőség is. ¹	Magánfejlesztők által vállalt nagyobb volumenű közcélú fejlesztések esetén

¹ A kerület 2006 óta alkalmazza ezt a szerződéses technikát a nagyberuházások esetén. Az önkormányzat számára a magánfejlesztő által vállalt közcélú fejlesztések megvalósításának biztosítéka a településrendezési szerződés közokiratba foglalása. A szerződések elkészítése és jóváhagyása megfelelő önkormányzati garancia mellett történik.

6.1. AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI

Az önkormányzat akkor lehet sikeres, ha az irányítás hatékonyan működik, ha a településfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat egyszerűbbé és átláthatóbbá teszik. Az ITS megvalósítása során kiemelt jelentőségű, hogy a kerület milyen szervezeti keretek mentén tudja irányítani a fejlesztések előkészítését, lebonyolítását és monitoringját. Ehhez mind a döntéshozói, mind a végrehajtói szint részéről hatékony együttműködésre van szükség. A XIII. kerület esetében a korábbi IVS, majd a 2016-os ITS projektek végrehajtása során már kialakultak és bejáratódtak azok a szervezeti egységek és intézményi kapacitások, melyek segítségével az intézkedések sikeresen előkészíthetők és megvalósíthatók.

fejlesztési irányvonalak meghatározása VÁROSFEJLESZTÉSI IRÁNYÍTÓ TESTÜLET - VIT

A kerületfejlesztéssel kapcsolatos intézményrendszer meghatározó vezető szervezeti eleme a gazdasági, környezeti és társadalmi szempontokat is összefogó Városfejlesztési Irányító Testület (VIT).

A VIT a meglévő önkormányzati szervezeti struktúra részeként működik, és feladata az integrált településfejlesztési szemlélet beillesztése az ágazatközi és ágazatokon túlmutató együttműködésbe. A testület havonta megtartott ülésein az éves munkatervnek megfelelő időszzerű kerületfejlesztési kérdéseket vitatja meg, tájékozik az egyes akcióterületek fejlesztési előkészítésének állásáról, közvetít az illetékes hivatali egységek és az önkormányzati gazdasági szervezeti egységek között.

településfejlesztés koordináció TULAJDONOSI, KERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS LAKÁSGAZDÁLKODÁSI BIZOTTSÁG

A településfejlesztési tevékenység koordinációját az önkormányzat a Tulajdonosi, Kerületfejlesztési és Lakásgazdálkodási Bizottságon keresztül látja el, mely legalább havonta egyszer ülésezik. A bizottság készíti elő a testületi döntéseket, illetve látja el a testületi döntésekhez kapcsolódó feladatok koordinációját, ellenőrzését, és eljár a testület által átruházott hatáskörökben.

településfejlesztési és településrendezési tervezetek előkészítése FŐÉPÍTÉSI IRODA

A településfejlesztés irányainak, stratégiai szintű tervezésének előkészítéséhez kapcsolódó feladatok megoszlának a polgármesteri hivatalon belül. A településfejlesztéssel, településrendezéssel kapcsolatos tervezeteket szakmailag a Főépítész Iroda készíti elő a Tulajdonosi, Kerületfejlesztési és Lakásgazdálkodási Bizottság számára. A Főépítész Iroda feladatai közé tartozik a településrendezéssel és a településfejlesztéssel kapcsolatos feladatok szervezése, illetve az ezzel kapcsolatos programok, koncepciók kidolgozása. Közreműködik továbbá a városrendezési és építészeti tervpályázatok lebonyolításában, a településképi arculati kézikönyv és rendelet elkészítésében.

településfejlesztés végrehajtó szerep XIII. KERÜLETI KÖZSZOLGÁLTATÓ ZRT.

A településfejlesztés végrehajtásában kiemelkedő szerepe van a 2012-ben megalakított XIII. kerületi Közzszolgáltató Zrt-nek. Ez a négy különböző divízióból álló cég az önkormányzati feladatok nagyon széles spektrumát öleli fel, és döntően ők látják el a városfejlesztési feladatok végrehajtását is.

KÖZZSZOLGÁLTATÓ ZRT. DIVÍZIÓI

beruházó
ingatlangazdálkodó
sport kultúra
közterület

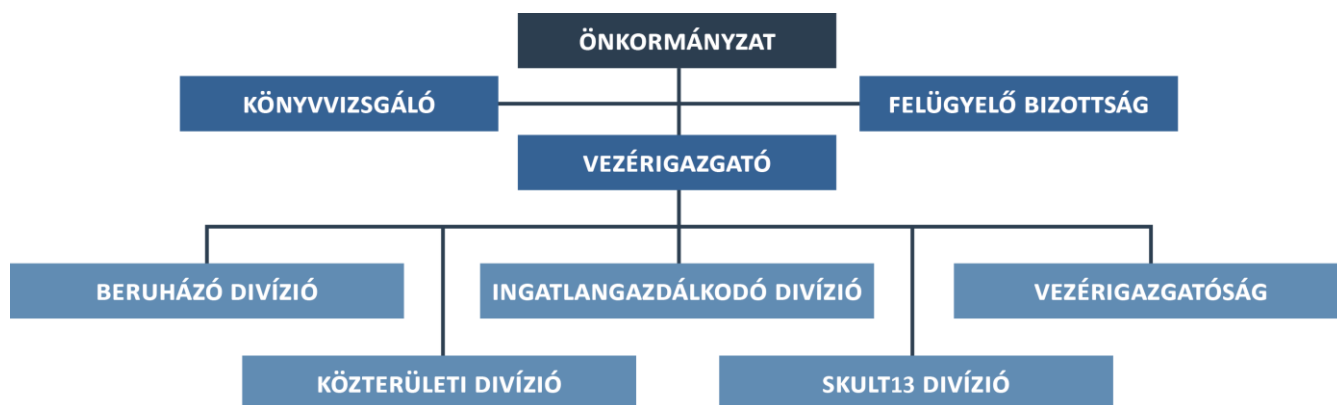
A Zrt-n belül két divízió foglalkozik beruházásokkal és fejlesztésekkel.

- A Közterületi divízióhoz tartoznak a kerületi közútkezelési, a környezetgazdálkodási, valamint a közterületi parkolási feladatok üzemeltetési, fejlesztési és beruházási feladatai.
- Az Ingatlan gazdálkodó divízió felelős az önkormányzati tulajdonú lakások, lakóházak és nem lakás céljára szolgáló helyiségek, telkek, illetve a Lehel Csarnok üzemeltetéséért, hasznosításáért.

- A Beruházó divízió felelős az önkormányzati intézmények, lakások, helyiségek karbantartásának koordinálásáért, valamint a beruházási feladatokért (A Zrt. szervezeti struktúráját a következő oldal ábrája mutatja).

A társaság tevékenységének legfontosabb folyamatai a következők:

- A Társaság éves tervet készít, amelyben a divíziók, szervezeti egységek kötelezettséget vállalnak a tárgyévi feladatok elvégzésére. Az üzleti terv határozza meg a tárgyévre vonatkozó közszolgáltatási és vállalkozási feladatokat, a feladatok elvárt színvonalon történő elvégzésének folyamatát, módszereit és eszközeit, a tevékenységből származó önkormányzati és társasági bevételeket, valamint a feladatok ellátásának finanszírozási igényét.
- A feladatok végrehajtásának folyamatát a tulajdonos és a vezérigazgató több elemből álló monitoring rendszer segítségével követi nyomon, és beavatkozik, amennyiben a rendszer a tervezett folyamatoktól eltérést jelez.
- Az üzleti év lezárásakor a vezérigazgató a divíziók üzleti jelentése alapján értékeli a teljesítést.
- A Társaság számviteli törvény szerinti beszámolóját az Önkormányzat Képviselő-testülete fogadja el.

A Közzolgáltató Zrt. szervezeti felépítése
forrás: Közzolgáltató Zrt.

A Közzolgáltató Zrt. létrehozásával a kerület megvalósította az ágazatok és tevékenységek közötti integrációt is, hiszen az üzemeltetési, fenntartási és a beruházási feladatok együtt szerepelnek. A közös kezelői struktúra ráadásul egyszerre és összehangoltan képes reagálni a területfejlesztéssel kapcsolatos problémákra.

A Zrt. szorosan együttműködik a Polgármesteri Hivatal

- Főépítész Irodájával (településfejlesztési és településrendezési eszközök, valamint településrendezési szerződések véleményezése),
- a Szociális és Köznevelési Osztállyal (közmunka-program keretében foglalkoztatott parkgondnokok munkájának koordinálása).

A Zrt. fontos szerepet játszik a lakossági kapcsolatok fenntartásában is. Ennek eszközei az ügyfélszolgálatok, amelyek a lakossággal közvetlen kapcsolatba kerülő személyes ügyfélszolgálatból (front office), az ügyek érdemi intézését végző-, a divíziók szervezetében maradó ügyintéző háttérből (back office), interaktív internetes honlaptól, valamint telefonos elérhetőségből (zöld szám) állnak.

Emellett a Zrt. kijelölt munkatársai lakossági fórumokon vesznek részt, gondoskodnak a kerületi médiában történő megjelenésről.

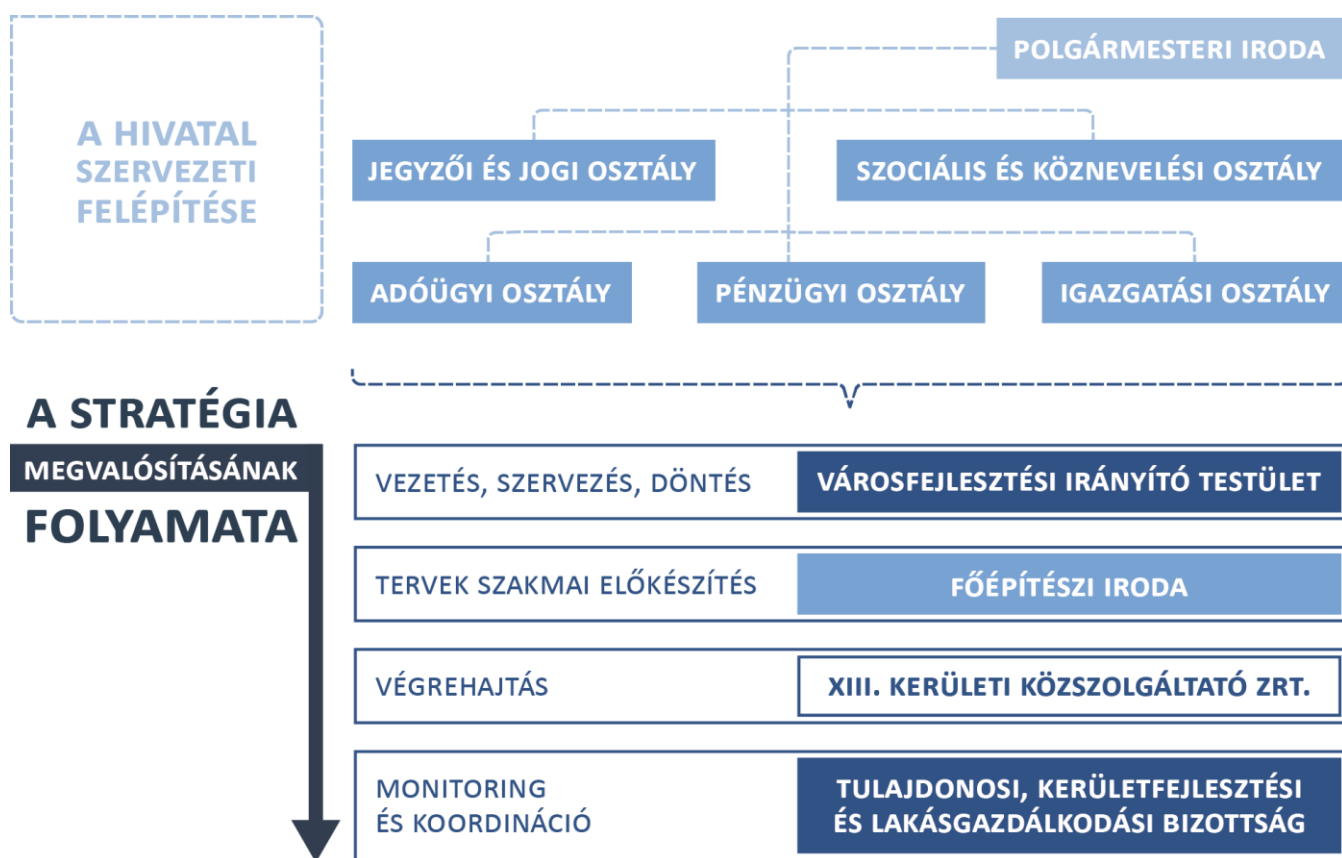
**XIII. kerületi Egészségügyi Szolgálat
Közhasznú Nonprofit Kft.**

Az egészségügyi ellátásokhoz kapcsolódó feladatokat a XIII. kerületi Egészségügyi Szolgálat Közhasznú Nonprofit Kft. végzi, az önkormányzattal kötött vagyongazdálkodási szerződés keretében.

Intézményműködtető és Fenntartó Központ

A Központ feladata az önkormányzati tulajdonban lévő épületállományban működő oktatási intézményekben az étkeztetés biztosítása, valamint az önkormányzati gazdálkodási feladataikban való közreműködés.

Az elmúlt évek beruházásai, a 2008-ban készült IVS és a 2016-os ITS projektjeinek sikeres végrehajtása azt mutatja, hogy a kerület már ma is rendelkezik a szervezeti struktúrával és megfelelő kapacitással, amely az ágazati és az integrált szemléletű városfejlesztési projektek előkészítéséhez és végrehajtásához szükséges.

A stratégiai megvalósításának folyamata
forrás: saját ábra

6.2. TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK

A XIII. kerületet sok szempontból az erős határvonalak jellemzik. Nyugati oldalán a Duna, északon és keleten a vasúti területek választják el a szomszédos területektől.

Belváros felé A kerület egyedül a déli oldalon, a Szent István körút mentén kapcsolódik szervesen a szomszédos lakóterületekhez. Ezek az adottságok a kerület zártságát erősítik, ugyanakkor megteremtik a szomszédos kerületekkel való együttműködés és közös gondolkodás igényét és lehetőségét.

Dunai oldal és feladatai A Duna menti szabályozás és a dunai hajózás fővárosi szintű feladat, ezért ezen a téren fontos a kerület részvétele a budapesti tervezési folyamatokban. A Margitsziget felé a kerület két ponton: a Margit hídon és az Árpád hídon keresztül kapcsolódik, mindkét ponton gyalogos, kerékpáros, illetve tömegközlekedési lehetőséggel.

Zuglótól elválasztó vasút A XIII. kerület keleti oldalán lévő Rákosrendező már a szomszédos Zugló közigazgatási területére esik, a két kerület közötti, illetve fővárosi gyűrűs közlekedési kapcsolatainak erősítése érdekében azonban a XIII. kerületet is jelentősen érintő terület. Jelenleg a két kerület közötti kapcsolat minősége, a Rákosrendezőn való átjutás hiányosságai és nehézségei miatt nagyon alacsony.

Fővárosi tervekben szerepel a Szegedi úti átkötés megépítése a 3-as villamos meghosszabbításával. Ez a beruházás a fővárosi gyűrű irányú kapcsolatok erősítésén túl jelentősen hozzájárulna a két kerület közötti kapcsolat megteremtéséhez és javításához. A kapcsolat tervezése és kivitelezése a kerület hatáskörén és területén túlmutató feladat.

Újpest felé Az északi oldalon lévő vasúti területeknek szintén van elvágó hatása, de nem olyan jelentős, mint a Rákosrendezőé. Egyrészt a terület is kisebb, másrészt több gyalogos és közúti átjáró kapcsolattal is rendelkezik.

Keresztirányú kerületi kapcsolat - Rákos patak A Rákos patak kezelése és tervezése szintén kerületközi, sőt a vízgyűjtő települései közti koordinációt igénylő feladat, ahol a patak vízminőségének védelme érdekében az összes érintett település összefogására szükség van.

6.3. MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA ÉS INDIKÁTOROK

6.3.1. A MONITORING RENDSZER FELADATA ÉS MÓDSZERTANA

monitoring rendszer kialakítása – elvárás Az ITS megvalósulásához kapcsolódó önkormányzati feladat egy monitoring rendszer kialakítása, melynek során egyrészt meg kell határozni, hogy az Önkormányzaton belül mely szervezeti egység felelős a monitoring elvégzéséért, másrészt ki kell dolgozni egy rendszert, melynek keretében ezek a feladatok elvégzésre kerülnek.

EU irányelveknek megfelelően Mindehhez segítséget ad az Európai Bizottság regionális politikáért felelős főigazgatóságának a 2014-2020-as programozási időszakra az Európai Regionális Fejlesztési Alap, valamint a Kohéziós Alap által támogatásban részesülő programok monitoringjával és értékelésével kapcsolatban készített iránymutatása.

Ez a dokumentum hangsúlyozza többek között, hogy az eredményorientált beavatkozások megvalósítása érdekében kiemelten fontos a fejlesztéspolitikai célkitűzések világos, egyértelmű meghatározása, valamint a beavatkozások hatásainak mérése szigorú metodológiai előírások alapján kell, hogy történjen.

A beavatkozási logikával kapcsolatban a dokumentum kiemeli, hogy a kitűzött célok, a kívánt változások elérését több tényező is befolyásolhatja - akár pozitív, akár negatív értelemben – így e tényezőket a stratégiaalkotás során nem szabad figyelmen kívül hagyni. Fontos továbbá szem előtt tartani, hogy egy beavatkozás párhuzamosan több kitűzött célhoz, eredményhez is hozzájárulhat, s egy-egy kívánt változáshoz több beavatkozásra is szükség lehet. A megvalósítás során fontos figyelemmel kísérni, hogy az eredetileg tervezett inputokkal elérni kívánt célok megvalósítása adott időpontban hol tart, s az aktuális eredmények mennyiben a megvalósított / megvalósítás alatt álló intézkedések eredményei, illetve mennyiben ettől független - pozitívan vagy negatívan ható - külső tényezők eredményei.

ITS beszámoló

Az ITS monitoring részeként a Képviselő-testület a jogszabályban előírtaknak megfelelően beszámolót kap a Stratégia végrehajtásáról. A monitoring szervezeti rendszere biztosítja, hogy a monitoring szerves része legyen a megvalósítás folyamatának. A monitoring rendszernek biztosítania kell az információk folyamatos visszacsatolását az ITS megvalósításról a felelős szervezeti egységek, a projekt menedzsment szervezetek és a döntéshozók számára, annak érdekében, hogy a folyamatokat menetközben is értékelni tudják és lehetőség legyen a korrekciók végrehajtására. Az ITS felülvizsgálatáról a vonatkozó 314/2012 (XI.8) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően az önkormányzat Tulajdonosi, Kerületfejlesztési és Lakásgazdálkodási Bizottság hoz döntést. A felülvizsgálat (módosítás vagy új stratégia készítése) részeként a külső és belső folyamatok részletes áttekintése, értékelése (Megalapozó munkarész) is megtörténik, melyek megalapozzák a célok kijelölésében szükséges módosításokat.

6.3.2. PARTNERSÉG A MONITORING TEVÉKENYSÉG SORÁN

partnerségi egyeztetés a lakossággal

A partnerségi egyeztetés fontos szereplője a lakosság. A kerületi célok és projektek alapvetően az ő életminőségének javítását, az életszínvonal emelését célozzák, melyet csak úgy lehet megvalósítani, hogyha a szakemberek a tervezés folyamatába bevonják az érintetteket is.

A lakossággal való partnerség másik célja a környezettudatos szemléletmód megismertetése és terjesztése. A lakosság bevonásának eddig is hagyománya volt a kerületben, a megvalósuló programok ezután is erősen építenek a lakosság aktivitására. Fontos, hogy kialakuljanak a visszacsatolási eszközök a lakossági, ügyfél-oldali elégedettségéről a megvalósított projektek kapcsán.

A településrendezési eszközök döntés-előkészítését a 18/2017. (VI.27.) ÖK rendelet szabályozza.

Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara helyi csoportja

A vállalkozásokkal, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara helyi csoportjával való szoros együttműködés kiemelt feladata a kerületi partnerségi stratégiának, elősegítve ezzel a munkahelyek stabilitását és a vállalkozások számának növekedését.

6.3.3. INDIKÁTORRENDSZER

az indikátorrendszer szükségessége A kerület akkor fejlődik, ha a céljai eléréséhez meghatározott projektek, intézkedések és feladatok eredményesek. Az eredményesség meghatározásához számszerűsíthető információra van szükség: minden egyes projekt esetében ismernünk kell a fejlesztés közvetlen kimenetelével összefüggésben álló számszerű változást, és meg kell tudnunk határozni a közvetett hatásokat is. A változásokat a projektek megvalósítása előtti és utáni állapotban, valamint a későbbi nyomon követés érdekében a projektek szempontjából releváns időszakonként meg kell határozni. Ezt a célt szolgálja az indikátorrendszer. Az indikátorok egymásra épülő rendszerben értelmezhetők.

output indikátorok Az output indikátorok a projekt megvalósításának közvetlen eredményét fejezik ki.

eredmény indikátorok Az eredmény indikátorok a mérhetőség második szintjét jelentik, elsősorban az egyes szolgáltatások iránti kereslet változását jelzik. Ezek a változások a fejlesztés megvalósulásából közvetlenül következnek, ugyanakkor a célrendszerrel is összefüggésbe hozhatók. Jellemző, hogy egy-egy eredmény indikátor több projekt esetén is megjelenik, illetve több projekt együttes megvalósítása felerősíti az eredményeket.

hatás indikátorok A hatás indikátorok a projektek nyomán közvetetten jelentkező, nagyobb léptékű változásokat fejezik ki, amelyek hosszú távon befolyásolják a városlakók életminőségét.

későbbi meghatározás szükségessége Az alább bemutatott indikátorrendszer csak javaslatnak tekinthető. Pontos indikátorrendszer felállítására akkor lesz lehetőség, ha már ismert a konkrétan tervezett projektek köre és ütemezése, az elérhető források nagysága, illetve a fejlesztésekbe bevonható partnerek kiléte.

A szükséges információk birtokában minden adott projekthez tartozó indikátor esetében lehetővé válik a reálisan teljesíthető célérték megjelölése, mely az eredményes végrehajtást és a monitoring tevékenység megkönnyítését egyaránt szolgálja.

INDIKÁTORRENDSZER ¹					
STRATÉGIAI CÉL	ALCÉL	OUTPUTINDIKÁTOR	EREDMÉNYINDIKÁTOR	HATÁSINDIKÁTOR	ADATOK FORRÁSA
Komplex városfejlesztés	Magas hozzáadott értékű munkahelyek létrejöttének elősegítése	- Kerületi székhelyű vállalkozások által elnyert támogatások innovációs célú pályázatokon - Átadott új modern irodaterületek nagysága (m²) - Irodaterületek üresedési rátája (%) - Fejlesztéssel érintett ipari telephelyek nagysága - Klaszterekben résztvevő kerületi székhelyű vállalkozások száma - Kiskereskedelmi-szolgáltató szektorban bejelentések és működési engedélyek száma - Kerület és vállalkozások által közösen fejlesztett projektek száma (urban lab / okos város megoldások) - Vállalkozói-kerületi együttműködésekben vállalkozói partnerek száma	- Működő vállalkozások számának növekedése - Kerületben keletkező iparűzési adó nagysága - SSC szektorban működő vállalkozások és foglalkoztatottak száma a kerületi munkahelyeken - IKT szektorban működő vállalkozások és foglalkoztatottak száma a kerületi munkahelyeken	- Munkanélküliségi ráta csökkenése - Pénzüntézetek, vállalkozók, magántulajdonosok szervezett, aktív együttműködése a városfejlesztésben - Kerületi ingatlanárak, bérleti díjak relatív változása Budapest más kerületeivel összehasonlítva	- KSH - Önkormányzati adatok - Fővárosi Önkormányzat – Adóosztály / NAV - Kormányhivatal - Ingatlan adatbázisok

¹ Az alapindikátorok alapvetően az ITS 2016 részét képezik

INDIKÁTORRENDSZER ¹					
STRATÉGIAI CÉL	ALCÉL	OUTPUTINDIKÁTOR	EREDMÉNYINDIKÁTOR	HATÁSINDIKÁTOR	ADATOK FORRÁSA
Komplex városfejlesztés	Energiahatékonyság növelése	- Az önkormányzati intézmények és gazdasági társaságok bevitt energiamennyiségének mértéke - Megújuló energia felhasználására alkalmassá tett helyi közintézmények száma - Megújuló energiaforrások hasznosítását célzó társasházi beruházás-támogatások száma - Energiatudatosságot növelő ismeretterjesztési programok száma (tájékoztatás, iskolai programok, önkormányzati rendezvények) - Energiahatékony módon (részlegesen) megújult kerületi társasházak/szövetkezeti épületek száma - Felszerelt napkollektorok / napelemek száma	- Önkormányzati intézmények és gazdasági társaságok energiafogyasztásának csökkenése - Energia hatékonyan működő társasházak/szövetkezeti épületek számának növekedése - Elhasznált fosszilis energiahordozók csökkenése - A megújuló energiaforrások arányának növekedése - Ésszerűtlen és luxus energiafogyasztás csökkenése	- Az önkormányzat karbonlábnomának csökkenése - Fenntarthatóság növekedése - Szemléletváltás, energia- és klímatudatosság erősödése - Lakásállomány megújulása energiahatékonyság szempontjából	- Önkormányzati adatok - Közszolgáltató Zrt. adatai
	Policentrikus városszerkezet	- Létrehozott új alközpontok száma - Megfelelő minőségben fenntartott alközpontok száma - Lokális jelentőségű szolgáltató egységek száma - Alközpontokhoz tartozó megújított terület nagysága - Alközpontokhoz tartozó karbantartott terület nagysága	- Alközpontok számának növekedése - Alközpontok funkcióinak bővülése	- Sokszínű városarculat - Helyi kötődés erősödése - Növekvő szolgáltatási színvonal - Magasabb életminőség	- Közszolgáltató Zrt. - Önkormányzati adatok - Lakossági elégedettségi felmérések

INDIKÁTORRENDSZER ¹					
STRATÉGIAI CÉL	ALCÉL	OUTPUTINDIKÁTOR	EREDMÉNYINDIKÁTOR	HATÁSINDIKÁTOR	ADATOK FORRÁSA
Minőségi élet és egyenlő esélyek	Különböző generációk minőségi életfeltételeinek javítása	- Családokat érintő humánszolgáltatások száma - Közösségi programok száma - Helyi közösségépítő lakossági kezdeményezések száma	Lakossági elégedettség növekedése	- Kerületből történő elköltözések számának csökkenése - Népességszám növekedése - Születéskor várható élettartam növekedése - Születésszám és 14 év alattiak számának emelkedése	- Önkormányzati adatok - KSH - Lakossági elégedettségmérés
	Hátrányos helyzetű lakossági csoportok életesélyeinek javítása	- Térítésmentes szabadtéri programok száma - Tanulmányi ösztöndíjban részesülő, szociálisan rászoruló fiatalok száma - Partnerkártyába bevont új szolgáltatások száma - Szűrőprogramok, szabadidős programok száma - Új akadálymentesített környezet (közösségi tér) száma - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma - Szolgáltatásokkal elért ügyfelek száma	- Munkanélküliek számának csökkenése - Hátralékot felhalmozó háztartások számának csökkenése		
	Egészségügyi ellátórendszer további fejlesztése	- Szűrőprogramok száma - Preventív egészségügyi akciók száma - Egészséges életmódra nevelő rendezvények száma - Elektronikus előjegyzési rendszert igénybe vevők száma - Informatikai fejlesztések, valamint használók /ügyfelek száma - Beszerzett új eszközök értéke - Infrastruktúra fejlesztésre fordított költségek – megújítással érintett területek ügyfélszáma (körzetekhez tartozó lakosságszám)	- Lakossági elégedettség növekedése - szűrőprogramokon és prevenciók eseményeken résztvevők száma - Betegségek kialakulásában szerepet játszó rizikótényezők csökkentése	- Mortalitási ráta csökkenése - Születéskor várható élettartam növekedése	XIII. kerületi Egészségügyi Szolgálat adatai - Lakossági felmérések - KSH

INDIKÁTORRENDSZER ¹					
STRATÉGIAI CÉL	ALCÉL	OUTPUTINDIKÁTOR	EREDMÉNYINDIKÁTOR	HATÁSINDIKÁTOR	ADATOK FORRÁSA
Minőségi élet és egyenlő esélyek	Változatos lakáskínálat biztosítása	- Új építésű önkormányzati lakások száma - Komplex épület-felújítások száma - Szanált ingatlanok száma - Lakhatással kapcsolatos önkormányzati támogatásokban részesülők száma - Társasházak/szövetkezeti épületek számára biztosított kamatmentes felújítási támogatások értéke	- Lakossági elégedettség növekedése - Lakásállomány összetételének javulása - Bérlakásállomány üzemeltetésére fordított éves összeg értéke	Kerületből történő elköltözések számának csökkenése	- Önkormányzati adatok - KSH
	Funkciógazdag és igényes közterületek kialakítása ²	- Fejlesztéssel érintett közterületek mérete (ha) - Fejlesztéssel érintett helyszínek száma (db) - Fejlesztésekre fordított önkormányzati forrás nagysága - Fenntartásra fordított önkormányzati forrás nagysága	A közterületek minőségének változása	- Lakossági megítélés változása nagy volumenű fejlesztési projektek kapcsán - A közterületek összességével kapcsolatos lakossági elégedettség	- Önkormányzati adatok - Projektdokumentációk - Elégedettségi felmérések (előtte-utána)
Fejlődő városarculat, magas környezeti minőség	A kerület zöldhálózatának fejlesztése	- Zöldhálózat, zöldfelületi fejlesztésekkel kapcsolatos projektek száma - Fejlesztésekre fordított önkormányzati forrás nagysága - Fenntartásra fordított önkormányzati forrás nagysága - Telepített fák száma - LZVP (Lakossági Zöldterület-védnökségi pályázat) résztvevőinek száma, védnökségbe vont terület nagysága	- A közterületek minőségének változása - A közparkok látogatottságának változása - Az önkormányzat számára adott díjak, elismerések	- Lakossági megítélés változása nagy volumenű fejlesztési projektek kapcsán - A közterületek összességével kapcsolatos lakossági elégedettség - A kerület zöldfelületi borítottságának változása	- Projektdokumentációk - Elégedettségi felmérések (előtte-utána)

² Több olyan indikátor is van, amelyet több alcél esetében is lehet alkalmazni – ezek meghatározása történhet összevont felméréssel (több specifikus kérdésre kitérve pl.: zöldfelületek, közterületek, parkolás).

INDIKÁTORRENDSZER ¹					
STRATÉGIAI CÉL	ALCÉL	OUTPUTINDIKÁTOR	EREDMÉNYINDIKÁTOR	HATÁSINDIKÁTOR	ADATOK FORRÁSA
Fejlődő városarculat, magas környezeti minőség	Alulhasznosított és barnamezős területek rehabilitációja	- Funkcióváltással kapcsolatos projektek száma (db) - Funkcióváltásban érintett barnamezős területek nagysága (ha)	- Funkcióváltó barnamezős területekre betelepülő új vállalkozások száma (db) - Funkcióváltó, barnamezős területeken létrejött új lakások száma (db)	A megítélés változása a kerületi környezettel kapcsolatban (felmérés alapján)	- Önkormányzati adatok - Projektdokumentációk - Elégedettségi felmérések (előtte-utána)
	Lakossági részvétel és kommunikáció erősítése	- A lakosság bevonásával megvalósított projektek száma (db) - Lakossági partnerség során megszólított célcsoport mérete (fő) - Környezetvédelmi szemléletformáló kampánnyal megszólított célcsoport mérete (fő)	- Közösségi kertészkedéssel hasznosított területek mérete (ha) - Környezetvédelmi vonatkozású online kommunikációhoz elkészült honlapok látogatottsága (letöltések / regisztrációk száma, db)	- A megítélés változása a kerületi környezettel kapcsolatban (felmérés alapján) - Lakossági magatartás a környezetvédelem vonatkozásában (felmérés alapján kiértékelve)	- Projektdokumentációk - Lakossági környezetvédelmi felmérések (előtte-utána) - Elégedettségi felmérések (előtte-utána)
Fenntartható ember-központú mobilitási rendszer	A környezetterhelés mérséklése	- Forgalomcsillapítási célú fejlesztéssel érintett közúti infrastruktúra hossza (m) - Forgalomcsillapítási célú fejlesztéssel érintett csomópontok száma (db) - Fejlesztéssel érintett gyalogos felületek mérete (ha) - Megvalósult kerékpár-infrastruktúra elemek hossza (km)	- Gépjárműforgalom a forgalomcsillapítási projekttel érintett mértékadó keresztmetszetekben (jármű/csúcsóra) - Gyalogos- és kerékpáros forgalom a fejlesztéssel érintett mértékadó keresztmetszetekben (fő/csúcsóra)	- A megítélés változása a kerületi környezettel kapcsolatban (felmérés alapján) - Lakossági mobilitási magatartás (felmérés alapján kiértékelve)	- Projektdokumentációk - Forgalmi felmérések (előtte-utána) - Lakossági mobilitási felmérések (előtte-utána) - Elégedettség felmérése releváns közlekedési csomópontokban Környezeti zajmérés (előtte-utána)
	A kerülethatárokon átívelő közlekedési kapcsolatok kiépítése	- Fejlesztéssel érintett gyalogos infrastruktúra hossza (m) - Fejlesztéssel érintett közútszakaszok hossza (m)	- Gyalogosforgalom a fejlesztéssel érintett mértékadó keresztmetszetekben (fő/csúcsóra) - Gépjárműforgalom a fejlesztéssel érintett mértékadó keresztmetszetekben (jármű/csúcsóra)	Lakossági mobilitási magatartás (felmérés alapján kiértékelve)	- Projektdokumentációk - Forgalmi felmérések (előtte-utána) - Lakossági mobilitási felmérések (előtte-utána) - Lakossági elégedettségi felmérések (előtte-utána)

INDIKÁTORRENDSZER ¹					
STRATÉGIAI CÉL	ALCÉL	OUTPUTINDIKÁTOR	EREDMÉNYINDIKÁTOR	HATÁSINDIKÁTOR	ADATOK FORRÁSA
Fenntartható ember-központú mobilitási rendszer	Parkolási problémák kezelése	- Újonnan igénybe vehető, rendszerszintű, közterületen kívüli parkolóhelyek száma (db) - Alternatív parkolási megoldások bevezetését célzó projektek száma (db) - Új parkolási szabályozásba bevont gépjárművek száma (db) - Smart parkolási rendszerbe bevont új parkolóhelyek száma (db)	Új parkolási szabályozásból származó nettó éves bevétel a kerületi önkormányzat számára (Ft)	- Lakossági elégedettség a kerületi környezetre vonatkozóan (felmérés alapján) - Lakossági elégedettség a parkolási szolgáltatásokra vonatkozóan (skálán pontozva, felmérés alapján) - Lakossági mobilitási magatartás (felmérés alapján kiértékelve) 1000 főre eső gépjárművek száma (db)	- Parkolási szolgáltatást nyújtó cégek adatai - Önkormányzati adatok - Projektdokumentációk - Forgalmi felmérések (előtte-utána) - Lakossági mobilitási felmérések (előtte-utána) - Lakossági elégedettségi felmérések (előtte-utána)
	Szemléletformálás és mobilitás-tudatosság erősítése	- Mobilitás-tudatosság javítását célzó kampánnyal megszólított célcsoport mérete (fő) - Mobilitás-tudatossággal kapcsolatosan szervezett rendezvények száma (db) - Kerületi intézményi mobilitási tervek száma (db)	Mobilitás-tudatossággal kapcsolatos online kommunikációhoz elkészült honlapok látogatottsága (letöltések száma, db)	- Lakossági mobilitási magatartás (felmérés alapján kiértékelve) - Intézményi mobilitási magatartás (felmérés alapján kiértékelve) 1000 főre eső gépjárművek száma (db)	- Projektdokumentációk - Lakossági mobilitási felmérések (előtte-utána) - Intézményi mobilitási felmérések (előtte-utána) - Lakossági elégedettségi felmérések (előtte-utána)